

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

DEVİRİM PUSAT

MİLİTARİZMİN TARİHSEL SÜREKLİLİĞİ
ORDU ve SİYASET

Nam Yayıncılık

Nam Yayıncılık

Çakırağa Mah. Sinekli Bahçe Sk.

No: 18/6 Aksaray-İSTANBUL

Tel: 0 212 632 09 93

Fax: 0 212 632 09 94

Birinci Baskı: Mart 1996

Dizgi: Nam Dizgi

Baskı: Başak Ofset

ISBN: 975-7099-00-7

DEVİRİM PUSAT

**MİLİTARİZMİN TARİHSEL SÜREKLİLİĞİ
ORDU ve SİYASET**

Nam yayıncılık

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	7
Ordu ve siyaset.....	9
Yeni Militarizm ve "Tarihte Zorun Rolü".....	19
Türk Ordu Gerçekliği.....	39
MGK G. Sekreterliğine Anayasada Askeri Etki.....	49
Sınırları Genişleyen Militarizm, Çürüten ve Bataklığa Giderek daha fazla Batan Militarizmdir !.....	59
Devletin 'Özgül Bir Toplumsal Zümresi': Ordu.....	67
Tekelci Bir Sermaye Grubu Olarak Ordu.....	73
Tekelci Diktatörlüğün Yeni Siyasi Üst Biçimi.....	79
"Her Halkın Baş Düşmanı Ordudur" !.....	87
Osmanlı Devletinde Ordu ve siyaset.....	91
Ordu ve Sermayenin Ordusu.....	107
Tek Parti Dönemi ve Ordu (1923-38).....	113
İnönü Dönemi ve Diktatörlüğün bekçisi(1938-50)...	135
Tekelci Dönem ve Ordu(1950-80).....	147
Ekler.....	165

Önsöz

1995 yılının Aralık ayında yapılan erken genel seçimler, parlamentoda hiçbir partinin tek başına hükümet kurabilmesine yetecek bir çoğunluğu sağlamadı.

Böylece Türkiye’de seçim öncesinde de varolan hükümeteşizlikten seçimler sonrasında da hemen çıkılamadı.

Seçimlerden birinci parti olarak çıkan islami motifli Refah Partisi’ne iktidar verilmemek için tüm hükümet görüşmeleri süresince pekçok siyasi manevra yapıldı.

Cumhurbaşkanı Demirel’den hükümet kurmak üzere anayasa gereği yetki alan Erbakan’a diğer liderler İlke olarak’ hayır dedi. Daha sonraki turlarda ise ANAP lideri Mesut Yılmaz ile Erbakan’ın kurmaya çalıştığı hükümet son anda bir müdahale ile engellendi.

Refah’ın bu düzenle bir alıp veremediğinin olup olmadığı bir yana (ki bizce o da bir düzen partisidir) bu partinin hükümete girmesini engelleyenler Türkiye’de oldukça tanıdık bir anlayış.

İşte bu kitapta işin elbette dedikodusundan çok geçmişten bu yana uzanan tarihi ve teorisi verilmektedir.

MİLİTARİZMİN TARİHSEL SÜREKLİLİĞİ ORDU ve SİYASET

Politik bir hareket ve politik birer olgu olan savaş, ordu, ordulaşma ve militarist kültürü bir tarih perspektifi ile ele almak gerekmektedir. "Tarihsel süreklilik" kendi özgülümüze yönelik olarak herhangi bir devlettekenden çok daha fazla militarizmin önemli bir yönünü oluşturmaktadır. Önce göçebe kavimlerin barbarlığı vardı, sonra Osmanlı despotizmi gelişti ve ardısıra Kemalist militarizm tarih sahnesine çıktı. Hepsi farklı toplumsal dönemlere karşılık gelmekle birlikte tarihsel bir süreklilikle birbirlerine deneyim aktardılar.

Marx; "Tarih hiç bir şey yapmaz, büyük servetleri yoktur ve savaşlarda döğüşmez. Her şeyi yapan, sahip olan ve dönüşen insandır, sahici canlı insan" der. İşte kendi tarihimizde doğayı ve toplumu daha verimli kılmak için çalışan ve zengin kültür değerleri yaratan "sahici canlı insanlar" olduğu gibi bir de

büyük servetler uğruna fetih, yağma ve talan savaşları için döğüşmüş olan 'sahici-canlı insanlar'(!) da vardır. Bunlar Osmanlı ve Türk egemenleridir. Ordu ve Militarizmi tarihsel bir süreklilikle devletin ve hatta tarihimizin en merkezi olgusu haline getirenler onlardır. Türk ordu militarizmi, devletin amacını ordunun amacına, ordunun amacını devletin amacına dönüştürmüştür. Söz konusu olan; devlet-ordu kaynaşması, hatta 'devlet-ordu-ulus' kaynaşmasının zorlanmasıdır. Ve devletin (daha doğrusu bu kaynaşmanın) askeri boyut ve bilincinin tüm dönemler boyunca ön planda olmasıdır. Türk egemenlik sistemi; Göçebe kavimler-boylar barbarizminden aristokratik despötizme (Osmanlı) ve bürokratik militarizmden (Kemalizm) tekelci militarizme (sömürgeci faşizm) geçişte belirli tarihsel boşluklara düşmüş olsa da kendinde varolan tarihsel hükmetme arzusu ile bu baskıcı özgün sınıf özelliğini kesintisiz olarak sürdürmüştür. Atlı kavim orduları, köle asker orduları, paralı asker orduları, çiftçi Türklerden oluşturulan yaya milis orduları, Timarlı sipahi ordusu, Yeniçeri ordusu, Eşkinici ordusu, ittihatçı ordusu, Kemalist ordu ve tekelci kapitalist ordulaşma ; (özel savaş ordusu); işte tüm bunlar kesintisiz militarizmin sürdürücüsü olan başat siyasi güçler olmuşlardır.

Ordu-siyaset ilişkileri aslında ölkemizde yeni incelenmeye başlanmış ve günlük ya da belirli tarihsel dönemlerle sınırlı politik tahliller dışında tarihsel boyutuyla bilimsel çalışmalara pek fazla konu olmamış bir alandır. Bunda, Türk aydınının İttihatçı-Kemalist gelenekten kopamamasının tabiki çok büyük rolü ol-

muştur. Bürokrat Türk aydını Kemalizm ve Kemalist oduyu tüm dönemler boyunca "ilerici hamlelerin önderi" ve "laikliğin bekçisi" olarak ele almıştır. Böylesi bir zihniyet bu konuda yapılan çalışmalarında olabildiğine güdük, icazetçi ve gerçek dışı olmasına neden olmuştur. Ordu-siyaset ilişkileri konusundaki diğer kısıtlı çalışmaların çoğu ise, ya konuyu tarihsel arka planından kopararak sınırlandırmış ya orduyu sadece anayasal mekanizma içindeki konumuyla ele almış ya da herhangi bir asker-sivil ilişkisini örneğin 27 Mayıs'ı veya ondan sonraki darbeleri ele almıştır. Ordunun iktidar aygıtındaki özerk konumu, tarihsel gelişimi, ordu ve din, ordu ve siyasi partiler, ordu ve sermaye sınıfları, ordu ve idari bürokrasi, ordu ve yargı, ordu ve ABD, ordu ve anti militarizm, ordu ve darbeler, ordu ve sömürgecilik, ordu ve özel savaş, ordu ve sol hareket, Reel sosyalizm ve Kızıl ordu, gerilla ordusu ve burjuva ordu, "ordu-millet" ideolojisi ve Türk halk gerçekliği ve son olarak ordu içi dinamikleri (hizipler, gizli örgütler, tasfiyeler, cun-talaşma vb.); tüm bunları bütünlüklü olarak tarihsel arka planı ve yeni biçim ve boyutlarıyla birlikte ele alan bir bilimsel çözümleme henüz gerçek anlamıyla yapılmamıştır. Bu tabii ki zor bir görevdir. Ama mutlaka yapılması gerekiyor. Yapılan devrimci çalışmaların çoğu yukardaki olguların biri ya da bir kısmı üzerinde yoğunlaşmıştır.

Ordu, bir devlet ya da politik bir örgüt tarafından doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak devşirilmiş ve bu devletin ya da örgütün temel çıkarlarına saygı, boyun eğme ya da itaat edilmesini sağlamak ve bu

amaçla savunma ve saldırı hareketleri düzenlemek üzere donatılmış, silahlandırılmış ve askerce eğitilmiş insanlardan meydana gelen devletin ya da örgütün sürekliliğini daimi kılmayı esas almış hiyerarşik bir topluluktur. Ordu, daha kısa olarak en genel anlamıyla bir devletin ya da topluluğun askeri olanaklarının bütünüdür. Bu tanımların, devrimci ve burjuva ordulaşma arasındaki farkları ortaya koymayan genel tanımlar olduğunu burada belirtmemiz gerekiyor. Devrimci ordulaşmanın merkezi olgusu halk demokrasisinin yaratılması ve yetkinleştirilmesi iken, burjuva ordulaşma silahlı bir müfreze olarak devletin sürekliliğini daimi kılmayı hedeflemiştir.

Yüzyıllar boyunca orduların yapıları ve önemi, coğrafi duruma, ırk kompozisyonuna, ekonomik ve siyasi koşullara, farklı kültürlerle, kurucu ve önderinin iradesine ve tekniklerin gelişimine bağlı olarak değişmiştir. Antik çağ siteleri ve ortaçağ komün cumhuriyetlerindeki "milis ordusu", Hunlar, Türkler ve Moğolların "Atlı kavim orduları", Abbasi Memlûkluların "köle asker orduları" (Kölemenler), Romalıların, Büyük İskender'in, Arapların ve Çin'deki savaşçı senyörlerin "paralı asker ordusu" ve milliyetçiliğin gelişmesi ile ortaya çıkan "ulusal ordu" (profesyonel askerlik) bu değişimin ve değişen toplum biçimlerinin göstergeleri olmuşlardır. Paralı asker orduların varolduğu ilk dönemler bir anlamda başıbozuk-çapulcu askerler dönemidir. Macar süvarileri, Çin'deki savaşçı sanyörler, Türkler, İskoç dağlıları ve Kazaklar paralı asker ordularının ilk örnekleridirler. Rus Çarının Kazak orduları ile

Abdülhamit'in Hamidiye Alaylarının, her iki ordulaşmanın ortak özelliği zorunlu askerlik ve vergiden muaf tutulmalarıdır. Bir anlamda her ikisi de birer iç ihanet ordusu, birer paralı asker ordusudur. Kazak ordusu ile Yeniçeri ordusunu karşılaştırdığımızda ise en önemli ortak özelliklerinin yağmacı, talancı ve çapulcu oldukları gerçeğidir. Kazak orduları 1812'de koskoca Moskova şehrini yakarak yüzbinlerce insanı evsiz bırakmakla kalmamış, şehirden kaçmak isteyen onbinlerce insanı yollarda kurşuna dizmişlerdir. Kazaklar Ekim devriminden sonraki iç savaş döneminde de Beyaz orduların en önemli karşı devrimci güçleri olmuşlardır.

Paralı asker ordusu kent-devlet yöneticilerinin ve feodal derebeylerinin oluşturduğu bir sistemdir. Uzun yıllar boyunca değişik biçimler altında farklı devletlerin koruyuculuğunu üstlenmişlerdir. Bunlar çoğu zaman krala ya da yönetici aygıta başkaldırmışlardır. Hatta İtalya kent-devletlerinde sık sık yönetime el koymuşlardır. Bu ordular iç işlerinde özerkleşmiş, kimi kez 'greve' gitmişler (savaşmamışlar) kimi kez düşmanla işbirliği yapmaya başlamışlardır. Bu gibi tehlikeler ve paralı askerlik sisteminin giderek yozlaşması kent-devletleri ve derebeylerini farklı bir yöntem geliştirmeye itmiş ve milis sistemi doğmuştur. Bu sistemle, vatandaşlığa, kabul edilmenin şartı olarak orduya katılma zorunluğu getirilmiştir. Milis ordulaşması Feodalizmin ilk dönemleri ile birlikte başlar ve kitle temeli çiftçi askerlerden meydana gelmiştir. Modern anlamdaki ilk ordu birimi olan "Alaylar" (Muhafız Alayları) mil-

liyetçiliğin gelişimi ile 17 yüzyılda Avrupa'da ortaya çıkmıştır. Ardısıra profesyonel askerlik sistemi olarak Ulusal- burjuva orduları oluşmuştur.

Uygarlık tarihinde ilk kez "Askeri bir sınıfın" İ.Ö. 3 binlere doğru Mezopotamya'da ortaya çıktığını görüyoruz. Bu ilk askeri sınıf Mezopotamya'nın bağımsız kent-devletlerinin uygarlaşmamış yağmacı topluluklara karşı savunma gereğinden doğmuştur. Nihayet uygarlaşmamış toplulukların saldırılarına karşı etkin bir ortak savunma, "Kent-Devlet" adı verilen siyasi birime son verip "Monarşilerin" (merkezi devlet) kurulmasına yol açmıştır. Tarihte askeri bürokrasinin temellerini ilk kez atanlar Asurlular, bu aygıtı daha da geliştirenler ise Romalılar olmuştur. Savaş kavramına ilk kez bir "fikir gücü" (ideoloji) katanlar ise Müslüman Araplardır. (Cihat!) Hz. Muhammed hem bir savaşçı hem de bir 'ideolog'tur. İlk Müslümanlar inanç ve düşüncelerinden savaşmak zorunda olduklarından aynı zamanda birer askerdiler. Ve İslamiyet çıkış ve yayılış itibarıyla askerileşmiş devlet dinidir. Araplar belli bir yayılmadan sonra hukuk, kültür, sanat, tarım vb. alanlara yönelmişler, bundan sonraki askeri yapılarını paralı asker ve köle ordusuna dönüştürmüşlerdir. Bunu ilk kez Abbasiler Orta Asya'dan edindikleri 70 bin köle Türk askeri ile gerçekleştirmişlerdir. Önceleri Müslüman Arap hanedanlıklarına paralı askerlikte yapmış olan Türkler, İslamiyetin kalıcı ve manevi gücünün yarattığı fetih zenginliğini iyi 'tahlil' etmişler ve İslamiyeti bu temelde kabul etmişlerdir. Bu süreçten sonra Araplar Dar'ül İslami (Barış içindeki İslam ülkesini) yaşarken

Dar'ül, Harb'i (savaş ülkesi-cihat) giderek Türk'lere bırakmışlardır. İslamiyetin kılıcı artık Türk'lerin elindedir.

Orduların halkların siyasi yaşamına müdahale etmesini önlemek amacıyla askeri sınıfın sivil iktidara bağılılığı ilkesi Antik çağdan beri dile getirilmiştir. Ancak uygarlık tarihindeki gelişmeler göstermektedir ki, askerler "Kahramanlık Çağı" diye adlandırılan İ.Ö 9-8. yüzyıldan itibaren toplum ve siyaset hayatında oynadıkları egemen rolü kesintisiz olarak sürdürmektedirler. Egemen askeri sınıfların gücünün tartışmasız tek kaynağı vardır: "SİLAH"! ve bu "silah" ezilen emekçi sınıflarca etkisizleştirilip ele geçirilemez ve ardısına "devlet" ortadan kalkmadığı sürece onların üstünlüğü ilk günkü gücünden birşey yitirmeden devam edecek gibi görülüyor.

Ordular sık sık kaba kuvvet olarak siyasi bir rol oynamıştır. 3. Dünya ülkelerinde klasik sömürgelerde ve bağımlı ülkelerde ordunun düzenli ve eğitimli başlıca örgüt oluşu askeri müdahale zeminini hep sıcak tutmuştur. Bu konuda somut rakamlar da verilebilir. Yapılan araştırmalara göre Dünyada 1958-80 yılları arasında 100'den fazla askeri darbe girişimi olmuş ve bu darbelerin yapıldığı ülkelerin sayısı da 50'i aşmıştır. Yine 1945-90 yılları arasında yapılan çeşitli çaptaki savaşlarda yaklaşık 50 milyon insan ölmüştür. Ordu iç ve dış savaşların başat gücüdür. Ve savaş ise siyasetin en yoğunlaştırılmış biçimidir. Bu anlamda ordu, siyasetin potansiyel olarak her zaman en etkili güçlerinden olmuştur. Ordu sadece iç ve dış

savaş dönemlerinin değil görece barışçıl koşullarında en etkili politik güçlerinden olmuştur. Bu onun temel doğasından, varoluş koşulundan yani devleti korumanın ötesinde esas olarak devletin sürekliliğini daimi kılmak isteyen bir "silahlı müfreze" olmasından kaynaklanmaktadır. Savaş ve ordulaşma olgusu politikanın en yoğunlaştırılmış biçimidir. Ve yine Clausewitz'in iddia ettiği gibi tabii ki "politikanın başka araçlarla sürdürülmesi" ya da "politikanın uzantısı"dır. Ancak bununla sınırlı değildir. Savaş ve ordulaşma olgusu aynı zamanda farklı toplumsal kültürlerinde bir ayırıcı niteliğidir. Bir toplumun savaşım tarzında, o toplumun kültürel öge ve uzantılarını ve geleneksel değer yargılarının yansımaları bulabiliriz. Savaş ve savaşım tarzı aynı zamanda kültürün bir göstergesidir. Hatta geçmişin kimi toplumlarında kültürün ta kendisi olabilmıştır. Mao'nun köylerden kentleri kuşatmayı esas alan uzun erimli halk savaşı stratejisi Çin savaş tarihinden izler taşıyan yerel ve kültürel yönü olan bir doktrindir. Çin'in çok eski dönemlerinde yaşamış olan "Sun Tzu" adlı filozofun "Savaş Sanatı" adlı yazıtı sadece Mao'ya değil tüm dünya devrimcilerine ilham kaynağı olmuştur. Sosyalist literatüre "Fokoculuk" diye geçen ve daha çok Latin Amerika'daki gerilla örgütlerine özgü olan bu kavramın (Foco: Çekirdek) tarihi İnka, Maya ve Aztek uygarlıklarına dek uzanır. Kültürel bir olgu kendini korumakla birlikte 'askerileşerek' Latin tarzı ordulaşmanın önemli bir siyasal ögesi haline dönüşebilmiştir. Örneklerle devam edecek olursak Türkler'de ki Bozkır kültürü, Macarlar'da ki süvari

geleneği, Mısır'daki Meml klerin K lemenlik sistemi, Japonlardaki Zen Budizm, Samuray geleneği ve 2. Dünya Savaşı'ndaki "Kamikaze" pratikleri, savaş ve ordulaşmanın kültürel bir boyutu olduğunun da bir göstergesidir. Savaş, ordu ve ordulaşma, ekonomik temeli olan politik bir hareket ve politik birer olgudurlar. Bunun yanısıra birer kültürel biçimlenme göstergesidirler.

Egemen askeri zümrelerin kendi halklarına en yabancılaşmış güç olduğu çok eskilerden beri varolan bir gerçekliktir. Romalı bir yüzbaşının Hz. İsa'ya "Ben de emir kuluyum" diyerek ona yardımı reddetmesi, sözünü ettiğimiz yabancılaşmanın tarihselliğini gösteren küçük bir dialoğdur. "Ben de emir kuluyum" (ki bu tarihi bir söz d r ve ilk kez o Romalı yüzbaşı tarafından söylenmiştir.) dogmatik söylemi, ikibine beş kala hâlâ geçerliliğini sürdürmektedir. Bu söylem o dönemde ilk Hristiyanlara ve kölelere yapılagelen siyasal şiddetin sorumluluğundan o yüzbaşıyı kurtaramamıştır. Kimi kez kendine 'acınası' bir hal vererek, daha çok alt askeri kadroların kullandığı bu 'veciz söz' mutlak boyun eğme ruhunu çok iyi anlatmaktadır. Asırları aşıp gelen ve hâlâ güncelliğini yitirmeyen bu söylem; hiyerarjik ordu elitinin emri altına aldığı askerleri, nasıl köleleştirip nasıl alıklaştırdığını gösteren önemli bir tarihsel olgudur. Ana gövdesi daha çok emekçi sınıftan gençlerden oluşan ordular da uygulanagelen atomizasyonun, görüldüğü gibi derin tarihi kökleri vardır.

YENİ MİLİTARİZM ve "TARİHTE ZORUN ROLÜ"

Günümüzün "gerçek gerici ütopyası" (S. Amin) yeni liberalizm ve yeni militarizmdir. Yeni liberal saldırı ve buna eşlik eden yeni askeri militarizm dünyayı daha derin karışıklıklara ve barbarlığa sürükleyecek olan politikaların esin kaynağıdır. Yıkım araçlarının sivil-paramiliter renkler alarak sınırlarını genişlettiği ve küresel yıkım yeteneği kazandığı şimdiki dönemde; yeni militarizmin üzerinde en çok yoğunlaştığı sorun, "dayanılmaz olanın yönetilmesi"dir. Bir yandan halkları en dayanılmaz yaşam koşullarına itmek, bir yandan da halkların bu dayanılmaz koşullara ses çıkarmamasını sağlamak için yeni psikolojik, teknolojik ve medyatik savaş türleri icat etmek yeni liberal militarizmin en önemli varoluş koşulu haline gelmiştir. Bunun yanı sıra her türlü önleme rağmen ses çıkaranları ve bunda inat edenleri ise marjinalleştirmeye çalışıyorlar. Ama daha çok bu

kesimlere en barbarca yöntemlerle yüklenmeyi tercih ediyorlar. Bugünkü sistem, zincirlerinden boşanmış yeni liberal saldırıya eşlik eden askeri bir dünya düzenidir.

'Uygar' orduların savaşları barbarizm ve despotizm dönemindeki paralı asker, köle asker, atlı kavim ve milis ordularının savaşlarından ne daha az zalimcedir ne de daha az zarar vericidir. İşte Hitler'in soykırım pratiği, işte ABD'nin Japonya üzerine attığı atom bombası ve yine Vietnam'daki napalm ve kimyasal gaz saldırıları. İşte Halepçe, Körfez savaşı, Somali, Ruanda, Bosna ve Kürdistan'daki katliamlar. Tümü savaşın en kuralsız ve en barbar yöntemlerle geliştirildiği alanlar olmuştur. Yeni militarizm düşük ve orta yoğunluklu savaş stratejisidir. Yeni militarizm "çok uluslu müdahalecilik" anlayışı ile ABD saldırganlığının gözlerden uzak tutulması, göze batmamasının sağlanmasıdır. Çok uluslu müdahalecilik anlayışı, kendi halkları karşısında zaten suçlu olan ulusal-burjuva orduların aynı zamanda dünyasal bir suçlu konumuna getirilmesi anlayışıdır. Yeni militarizm bölgeselleştirilmiş savaştır. Bu savaş tarzında ulusal-burjuva ordular emperyalizm ordusunun bölgesel bir fraksiyonu olarak rol alıyorlar. Yeni militarizm reel sosyalizmin çözülmesinden dolayı aynı zamanda küresel ve bölgesel savaş stratejilerinin değiştirilmesinin adıdır. Yeni militarizm tüm tekелci devletlerde özel savaş rejimlerinin meşrulaştırılmasıdır. Yeni anlayışa göre açık askeri diktatörlükler 'gereksizleşmiştir'. Daha az tepki gören ve aynı işlevi görebilen sivil görünümlü özel savaş hü-

kümetleri gündemdedir. Yeni militarizm, orduların temel haki rengini kaybetmeksizin değişik sivil-paramiliter renkler alarak sınırlarını genişletmesidir. Burjuva ordular "silahlı müfreze" olmanın ötesine taşmıştır. Yeni militarizm, ABD ordusunun uluslararası finanse edilen bir ortak mala, bir polis gücüne dönüştürülmesi operasyonun başlangıç adımıdır. Yeni militarizm, bağımlı ülke ekonomilerinin askerileştirilmesidir. Ve bu anlamda bağımlı ülke ordularının otonom siyasi güçlerinin daha da artırılmasıdır. Ve yeni militarizm 'uygarlaştırılmış' savaştır. Devlet terörizmi artık 'uygarlaştırılmış' ve 'çağdaştırılmış' şiddet olarak adlandırılıyor. Terörizm, vahşet ve barbarlık zaten başka türlü nasıl meşrulaştırılabilir ki? Yeni militarizmin ulusal ve bölgesel düzeylere indirgenen (yerel görünüm alabilen) doktriner anlayışı devlet terörizminin meşrulaştırılmasıdır. Egemen sınıfların şiddet ve terör uygulamada imtiyazlı olduğu, buna hakkı olan tek yetkili sınıf olduğu insanların bilinçlerine kazınıyor. Ki bu uzun yılların uğraşdır. 'Yasal olarak silahlandırılmış' olduklarından dolayı şiddet uygulamanın sadece kendilerinin hakkı olduğuna inananların bu fikirleri bizi hiç ilgilendirmiyor. Yani bu onların kesinlikle meşru olduğunun göstergesi değildir. Egemen siyasal şiddet özünde kendisini hiç bir yasa ile sınırlamayan ve gücünü sermaye sınıflarının kirli kazançlarından sağlayan bir şiddettir. Lenin "Diktatörlük, direkt zora dayanan, hiçbir yasa tarafından sınırlanmayan bir iktidardır" der. Marx, Köln'de yargılanırken benzer şekilde jüri üyelerine

"toplum yasalara dayanmaz. Bu bir hukuki düştür" der ve ardısına ekler; "yasaların ruhu mülkiyettir" onların sadece kendilerinin hakkı olduğuna inandıkları şiddet, görüldüğü gibi yasalara değıl, sermayenin kirli ve haksız mülkiyetine dayanmaktadır. Onların 'yasal' dedikleri şiddet karşısında halkların devrimci şiddeti tabii ki daha meşrudur. Gözaltında kaybedilen oğlu için protesto eylemi yapan bir anneyi yaptığı eylemden dolayı cezaevine sokan bir devletin yasalar ve hukuk üzerinde yükseldiğı söylenebilir mi? 'Hukuk' üzerinde yükselen bir devlet, Şırnak'ı topa tutan generalin (M. Sayar) ödüllendirilerek Kıbrıs'a tayin edilmesine nasıl olur da sessiz kalabilir? Sessiz kalır çünkü bu devlette diğerkleri gibi yasalara değıl, mülkiyete, sermayenin mülkiyetine dayanmaktadır. Yargısız infazdan dolayı yargılanan bir çok polisi beraat ettiren, gerilla kulağı getiren komandoları ödüllendiren, valilere ve belediye başkanlarına küfreden özel timleri "bıyıklarını kesme" 'cezası' ! ile ödüllendiren TC devleti, direkt zora dayanan ve kendisini hiç bir yasa ile sınırlamayan bir iktidardır. Bu iktidar altında, köy yakan, işkence yapan kolluk güçleri elini kolunu sallayarak serbestçe dolaşırlarken cezaevlerindeki evlatları için dayanışma eylemleri düzenleyen anneler, en meşru haklarını kullanarak grev kırıcılarla çatışan ve işten atılmaları protesto etmek için oturma eylemi yapan işçiler gözaltına alınabilmektedir. Bugün işçisinin sigorta primi yatırmadı ya da insanca yaşaması için gerekli ücret ve sosyal yardımları ödemedi diye devletin yargı organlarınca hakkında soruşturma açılan iş-

veren (kapitalist) var mıdır? İşçi ücretlerinin enflasyona endeksli olarak artırılması talebini reddeden Yargıtay, özünde ordunun olduğu kadar tekelci sermayesinde bir sözcüsüdür. Anayasa Mahkemesi 3175 sayılı Köy kanununun ilgili maddelerine ek yaparak kurumsallaştırdığı "Köy koruculuğu ve Geçici Köy Koruculuğu yasası" ile korucuların Kürdistan'da gerçekleştirdikleri katliamların üst düzey sorumluları ve ortakları arasındadır. Şırnak'taki korucu Tatar ailesinin ve Siverek'teki Bucak aşiretlerinin katliamlarından en az bu aşiretler ve ordu kadar Anayasa Mahkemesi de yani Yekta Güngör Özden ve diğ. 11 'seçkin' üye de sorumludur. Grev yasağını duyuran sıkıyönetim bildirilerinin sigortasız işçi çalıştırmaya herhangi bir yasak getirmemesi, ordunun da nasıl bir 'hakem' olduğunun iyi bir kanıtıdır. 12 Eylül'de DİSK'i kapatan, mallarına el koyan ve yöneticilerini tutuklayan ordunun TÜSİAD'a hiç dokunmaması ordunun nasıl bir 'hakem' olduğunu çok iyi ortaya koymaktadır. Sık sık ordunun 'hakemlik' rolünden bahsedilir. Ancak ordunun bu rolü görüldüğü gibi emek-sermaye çelişkisi konusunda hiç de geçerli değildir. Ordu, işçi ve kapitalistin haklarını birlikte gözeten ve hakem rolü üstlenen bir kurum değildir. O sermaye ile içiçe geçmiş olarak sermayenin bir kurumudur. Hatta kendi başına ayrı bir sermaye grubu olması (Türk Boston Bank+OYAK+Türk Silahlı Kuvvetleri Güçlendirme Vakfı) onun işçi düşmanlığının ayrı bir göstergesidir. Dünyada bir bankaya sahip olabilen kaç ordu vardır?

Bölge halkları içinde "kolektif yılgınlık psikolojisi"

yaratmaya çalışan yeni militarizm dalgası burjuva hukukundan geçmiştekinden çok daha fazla kopmuştur. Bölge halkları ordu ve sermayenin yazılı olmayan gizli anayasaları ile yönetilmektedir. Bu gizli anayasa sözleşmesi sermayenin kirli ve haksız mülkiyet tutkusundan kan almaktadır. Emperyalist güdümlü bölge faşizmlerinin varolan yasalara dayanmadığını ve bunun bir "hukuki düş" olduğunu en iyi bilmesi gerekenler tabii ki bölge devrimcileridir. Günümüz açısından bölge halklarının en meşru haklarından biri özgüçleri temelinde silahlanmalarıdır. Büyük İskender, İskenderiye'yi fethettikten sonra Akdeniz'de korsanlık yaparken yakalanan bir gemi kaptanına korsanlığın "suç" olduğunu söyleyince kaptan cevaben; "sizin o kadar yolu aşıp İskenderiye'yi fethetmeniz daha büyük korsanlık değil mi?" demiştir. Bizler tabii ki küçük korsanlar değiliz ama o küçük korsanın büyük korsan İskender'e söylediklerine katılıyoruz. Günümüzün büyük korsanları kendi militarizmlerini maskelemek ve yüksek sesle sorgulanmasını önlemek için, içine bizi de dahil ettikleri 'küçük korsanları' dünyayı tehdit eden en tehlikeli güçlerden biri olarak göstermeye çalışıyorlar. Yeni militarizm meşruluğunu emekçi halk ve sınıflardan alan devrimci şiddeti "terörizm" sınıflamasına sokarak marjinalleştirmenin binbir yolunu arıyor ve deniyor. Bununla kalmıyor kendi terörizmini haklı ve meşru göstermenin de taktiklerini arıyor. Onların en büyük korkulu rüyası meşruluğunu halktan alan bir devrimci şiddettir. Engels, A. Bebel'e yazdığı mektupların birinde; "Bugünün modern ordusu kar-

şısında silahsız bir halk, önemsiz bir güçtür" diyordu. Bu belirleme güncelliğini korumakla birlikte geçmiştekinden çok daha fazla önemli ve geçerlidir. Halkların silahlanması ve silahlandırılması meşru bir haktır.

Savaş, şiddet ve siyasal zor kimilerinin iddia ettiği gibi tabii ki insan yapısına genetik olarak programlanmamıştır. Savaş, şiddet ve siyasal zor tabii ki kalıtsal biyolojik bir fenomende değildir. Ve yine "insanların beyni şiddete yatkındır" gibi görüşler tabii ki bilimsel değildir. Savaş ve savaşa yatkınlığın "iç-güdüsel" olduğunu ileri sürmek idealist bir psikolojizmden ibaret yanlış bir savdır. Psikolojizm, bütün toplumsal sorunları bireysel insan davranışlarının analizine indirgeyen bir görüştür. Psikolojizm saplantısı tarihsel olguları da sadece 'büyük' adamların biyografisi temelinde ele alma yanlışına düşer. Savaş, şiddet, siyasal zor, ordu ve ordulaşma tüm bunlar, toplumların tarihsel dönemlere göre farklılaşan özgül ekonomik biçimlerinden kaynaklanan politik olgulardır. Tüm bunlar sınıf savaşımının olgularıdır. Sınıf savaşımı temelinde şekillenmiş ve vücut bulmuşlardır. Bu olgular 'dahi' prenslerin, generallerin ya da kralların 'özgür zeka' yaratım ürünleri değildirler. Bu olguları salt kişisel veya belli bir grubun istek işine indirgeyemeyiz. Zor; Engels'in belirttiği gibi "salt bir istek işi değildir". Yürürlüğe girmeden önce, çok gerçek ön koşulların varlığı, "yani daha çok yetkin olanların, daha az yetkin olanları altettiği aletlerin varlığını" gerektirmektedir. Ve bu da "daha yetkin zor araçları üreticisinin daha az yetkin

araçları üreteni altetmesi" anlamına gelmektedir. Tüm bunlardan çıkan anlam zorun zaferinin silah üretimine ve silah üretimininde genel olarak üretime-dolayısıyla "ekonomik güç"e zorun emrinde bulunan maddi araçlara dayandığıdır. Engels'in sözünü ettiği tabii ki her zaman daha güçlü silahlara sahip olanların galip geleceği şeklinde bir yargı değildir. Onun sözünü ettiği siyasal zorun nesnel yönüdür. Ve yine onun sözünü ettiği; egemen mülkiyet biçimlerinin "dolaysız politik zor"a değil dolaylı ekonomik güce bağlı olduğudur. Engels zor'un kendisindeki 'birincil' olanın aslında ekonomik güç olduğunu söyler. Engels, Dühring'in siyasal zoru "tarihsel olarak temel unsur" şeklinde ele almasına karşı çıkar. Gerçekte zorun araç olduğunu amacın ekonomik çıkar olduğunu (son tahlilde ve uzun dönemde) kanıtlar. Ve bu konuda "amaç, ona ulaşmak için kullanılan araçtan ne kadar 'daha temel' ise, tarihte de, ilişkinin ekonomik yanı politik yanından o kadar daha temeldir" der.

İnsanlık tarihinde savaş, şiddet, siyasal zor, ordulaşma ve bunların sağladığı iktidar sistemi iktisadi etkenlerden bağımsız ve bu etkenlerden öncel değildir. Gerek siyasal zor, savaş ve orduların amaçladığı hedefler, gerekse zor'un elindeki silahlar, üretici güçlerin düzeyine bağlıdır. Zor teorisi bilindiği üzere siyasal zor ile iktisadi etkenler arasındaki karşılıklı ilişkilerden doğmuştur. Burjuva devrimlerindeki siyasal zor eylemi dönemin yeni iktisadi durumunun içinden çıkmıştır. Ve bu zor devrimcidir. Evet zor tarihte başka bir rol, devrimci bir rol de oy-

namıştır. Marx'ın sözleriyle "yeni bir topluma gebe olan her eski toplumun ebesi zordur." Feodalizmin bağrında şekillenen ve kapitalizmin yarattığı yeni iktisadi durumun içinden çıkan siyasal zor eskimiş, ölmüş ve fosilleşmiş tüm politik biçimleri dar-madağın etmiştir. Dühring'e göre zor "mutlak kötülüktür" ve ilk zor eylemi ona göre "ilk günahtır". Bütün açıklaması; Engels'in deyişiyle; "bu ilk günahla bütünleşmiş olan tüm daha sonraki tarihin le-kelenmesi üzerine bir yakınmadır". Bu anlamda siyasal zorun nesnel yönünü çok iyi görmek gerekiyor. Bunun yanı sıra siyasal zorun sadece egemen sınıfların elinde varolabilen bir güç olmadığını da bil-memiz gerekiyor. Siyasal zor, savaş, ordu ve ordulaşmayı ele alırken pasifizm ve burjuva hümanizminin tuzaklarına dikkat etmek gerekiyor. Her türlü ordulaşmayı (devrimci ve burjuva), her türlü savaşı (haklı-haksız) ve her türlü siyasal zoru (egemenlerin ve emekçilerin) aynı sepete koyan sözde 'hümanist' özde pasifist, burjuva anlayışlardan kop-mak gerekmektedir. Esas olan tarihte zorun rolünün iki yönlü olduğudur: Halkın zoru ve egemenlerin zoru. Biri tarihi ilerletmeye çalışırken diğeri iktisadi durumu "son çöküşten" kurtarmak için tarihi dur-durmaya, çelişkileri yumuşatmaya çalışmakla ta-rihteki yerini alıyor. Egemenlerin kirli ve haksız mül-kiyetlerini korumanın amacı olarak uyguladıkları siyasal zor tabii ki tarihin nesnel ilerleyişini dur-duracak güçten yoksundur. Bu egemenlerin pek far-kında olmadığı bir gerçekliktir.

Zıtların birliği diyalektik ilişkisini de gösteren ateş

topu halk zoru ile ateşi söndürmekle görevli egemen zor, farklı tarihsel dönemlerde daima bir arada kavga halindedirler. İşte bir Spartaküs barbar ve kölecisi Roma'ya başkaldırarak halkın zorunu açığa çıkarmış ve "Köleler öldüğünde özgürleşiyor, işte o yüzden ölümden korkmuyoruz" diyerek tarihi hızlandırmıştır. İşte Paris Komünarları; "Biz diz çökmüşüz diye büyükler bize böyle büyük görünürler. Ayağa kalkalım!" diyerek tarihin başka bir momentinde feodal sınıf despotizmine başkaldırmışlardır. Kendi tarihimizde de bir Şeyh Bedreddin "toprak işleyenindir!" demiş ve enternasyonalist bir başkaldırı ile Osmanlı despotizmine isyan etmiştir. Bunlar zor'un tarihte başka bir rol, devrimci bir rol de oynadığının göstergeleridir. Yakın tarihimize gelindiğinde Ho Chi Minh ve Mao'nun uzun erimli halk savaşı, Tito'nun partizan savaşı, Che ve Castro'nun Latin Amerika'ya özgü gerilla savaşı, Bolşeviklerin ayaklanma savaşı, Ömer Muhtar, Bin Bella ve Batı Sahra'daki Polisario Cephesinin anti sömürgeci çöl gerillacılığı vb. devrimci siyasal zor eylemleridir.

Engels "Tarihte Zorun Rolü" adlı yapıtında; "Ekonomik ön koşullara hiçbir şey ordu ve donanmadan daha çok bağlı değildir" derken ekonomik alt yapıyla politik bir üst yapı örgütlenmesi olan ordular arasındaki birbirini tamamlayan önemli etkileşimi çok güzel vurgulamaktadır. Milis ordusunun, paralı asker ordusunun, ulusal-burjuva orduların ve emperyalist orduların tarihsel gelişiminin bilimsel anahtarını veren Engels'in bu açıklaması şöyle devam ediyor;

"Silahlanma, birleşme, örgütlenme, strateji ve taktik herşeyden önce, o dönemde üretimde ve ulaştırmada ulaşılan düzeye bağlıdır. Bu konuda herşeyi kökten değiştiren bir etki yapan şey, dahi generallerin 'özgür zeka yaratıları' değil, daha iyi silahların bulunması ve insan unsurunda ki, askerlerde ki değişmedir; dahi generallerin oynadığı rol, olsa olsa savaş yöntemlerini yeni silahlara ve savaşçılara uyarlamakla sınırlıdır.

14. yüzyılın başında barut Araplardan Batı Avrupa'ya geçti ve her okul çocuğunun bildiği gibi savaş yöntemlerini baştan aşağı kökten değiştirdi. (...) Ateşli silahların ortaya çıkmasının yalnızca bizzat savaşın yürütülmesi üzerinde değil, ayrıca da egemenlik ve bağımsızlık politik ilişkisi üzerinde de alt üst edici bir etkisi olmuştur. Soyluların şatolarının o güne kadar yanına yaklaşılamaz olan taş duvarları, burjuva topları önüne düştü ve arkebüzlerin (ilkel tüfek) mermileri, şövalyelerin zırhlarını deldi geçti. Soyluluğun zırhlı süvarisinin yenilgisi ile soyluluğun üstünlüğü de yıkıldı; burjuvazinin gelişmesiyle piyade ve topçu giderek daha belirleyici bir silah haline geldi; topçuluktaki gelişmenin baskısıyla, askerlik mesleği örgütüne yeni ve tamamen sanayi bir alt kesimi, mühendisler topluluğunu eklemek zorunda kaldı".

Engels'in savaş, siyasal zor ve ordu hakkındaki ve bu olguların ekonomik alt yapısıyla ilişkileri konusundaki bu çözümlemeleri, günümüzde üst boyutta kendini yeniden üreterek gelişmiştir. Engels'in sözünü ettiği "silahlanma, birleşme, örgütlenme" üst düzeydedir. Termonükleer, kimyasal, biyolojik, uzay-

sal silahlar ve kıtalararası balistik füzeler gündemdedir. "Birleşme ve örgütlenme"ye gelince NATO, BM, Pentagon, Özel Savaş Birlikleri (Delta Force, Yeşil Bereliler, Army Ranger, SEAL Komandoları, Almanların GSG-9'u, İngilizlerin SAS'ı, Türklerin ÖHD'i vb.) ve Avrupa'yı saran "GLADİO" adlı kontrgerilla aygıtı (İspanya'daki "GAL" ve İtalya'daki "P-2 Mason Locası" bu aygıtın ilgili ülkelerdeki fraksiyonlarıdır.) emperyalist militarizmin devasa boyutlarını göstermektedir. Engels'in sözünü ettiği "ulaştırmada ulaşılan düzey"e gelince herkesin bildiği gibi artık ses hızını geçebilen bir havacılık sektörü ve bunun yanı sıra önemli bir uzay araştırmaları sektörü vardır. Engels'in sözünü ettiği "ateşli silahların ortaya çıkması " nasıl ki dönemin egemenlik ve bağımlılık politik ilişkisi üzerinde devasa değişikliklere neden olduysa, günümüzde ortaya çıkan yeni teknolojik silahlardan farklı temelde yine politik değişikliklere neden olmuştur. Soğuk savaş dönemlerinin nükleer caydırıcılık doktrininin, reel sosyalizmi ve hatta tüm dünya politikasını nasıl da kastlaştırdığını unutmamak gerekiyor. Kuzey Kore'nin atom bombası imal etmeye çalışmalarının ABD ve BM ile arasında nasıl büyük bir kriz yarattığını da biliyoruz. Bugün İran, Hindistan ve Arjantin gibi kendi bölgelerinde hegemonik güç sağlama peşinde koşan ülkelerin atom bombası çalışmalarını hızlandırdıkları bilinmektedir. Ve bu askeri gelişmeler bölgeler düzeyindeki egemenlik-bağımlılık ilişkilerini etkileyici niteliktedir. Son yıllarda kapitalizmin yeni görüntüleriyle karşı karşıyayız. Esas olarak emperyalist

militarizme bağılı kalmakla birlikte, bölge çapında orta-büyükölükteki bazı tekelci devletler, komşularına karşı 'büyük devlet havasına' giriyorlar; yayılmacılık ve sermaye ihracı peşinde koşarken bir yandan da bölgesel çatışmaları körüklüyorlar. Günümüzün yeni olgularından dolayısıyla yeni militarizmin niteliklerinden biri; orta ölçekli tekelci devletleri emperyalist hiyerarşi içinde yükselme kavgasına tutuşmuş olmalarıdır. En iyi bölgesel hegemonya temsilciliğini (taşeronluğunu) "Ben yaparım!" diyenlerin savaşıdır bu. Arjantin'in Malvina adalarını işgali, Irak'ın Kuvet'i işgali, G. Kore'nin Ortadoğu, G. Asya ve Afrika'ya olan devasa sermaye ihracı, Türkiye'nin G. Kürdistan'ı işgali, uzun yıllardır Kıbrıs'ı ilhak etmiş olması, Azerbaycan, Nahcivan, Makedonya ve Batı Trakya'daki kontracı bağlantıları, Hindistan, Pakistan ve İran'ın atom sanayindeki atılımları, İsrail'in Ortadoğu'daki ilhakçı-militarist siyaseti; işte tüm bunlar orta gelişmişlik düzeyindeki kapitalist ülkelerin 'büyük devlet' havasına girerek emperyalist hiyerarşide tırmanma savaşı içinde olduklarının göstergeleridir. Sayılan ülkelerin tümünde ekonominin askerileşmesi üst boyuttur. Tümü iç savaşa ve değişik derecelerde ilhak ve işgale endeksli bir devlet aygıtına sahiptir. Ve yine çoğunda ordu "silahlı müfrezenin" ötesinde, iktidar aygıtının otonom bir siyasi gücüdür. Son olarak yine çoğu 1980'li yıllardan itibaren kendi ülkelerinde piyasa liberalizminin mutlak hakimiyetini kurmak için vatani, özelleştirmeler temelinde peşkeş çekmektedirler.

Körfez krizinin "Çöl Ayısı" lakaplı ABD'li generali

Schwarzkopf, Alman Stern dergisine verdiği de-meçte; "Artık Varşova Paktı ve NATO orduları karşı karşıya gelmiyor ama büyüyen ve birden taşıp diğ-erlerinin çıkarlarına dokunan bir dizi bölgesel an-laşmazlıklar var" diyerek bölgesel ya da böl-geselleşmiş savaş stratejilerinin kapısını aralamaktadır. Bu yeni gelişim orduların iç di-namiğinde ve savaşım tarzlarında bir değışimi zor-lamaktadır. Ordular bölgesel düzeylerdeki düşük ya da orta yoğunluklu çatışmalara (Grenada, Panama, Körfez krizi, G. Kürdistan, Filistin, Afganistan vb.) Özgü olarak biçim değışikliklerine gitmek is-temektedirler. Bölgesel çatışmalar, ordu birliklerinin dünyanın her yerinde anında ve hızlı bir şekilde kul-lanılmalarını gerekli kıldığı için ordular bu ça-tışmalara göre yeniden organize olarak daha mobil, daha küçük ve daha teknolojik bir örgütlenmeyi gün-demleştirmişlerdir.

Dünya polisi ABD, düşük ve orta yoğunluklu ça-tışma stratejisine uygun olarak hali hazırda Yeşil Be-reliler, Army Ranger (Özel uçucu birlik) , SEAL Ko-mandoları (Deniz Kuvvetlerine bağılı timler) ve Delta Force (Anti terör birlikleri) gibi mobil özel kuvvetler oluşturmuştur. Bu özel kuvvetler "Special Operations Forces" (SOF; özel operasyon kuvvetleri) genel adı ile anılmaktadır. Buna benzer özel kuvvetler tüm tekелci devletlerde bulunmaktadır. Tabii hepsinin babası ABD'dir. Bu kuvvetler, militarizmin yeni biçim ve bo-yutlarının en önemli göstergelerindendir. Newsweek dergisi SOF'u; "geleceğın savaş gücü" (!) olarak ni-telemektedir. SOF, ulusal savunmadan ziyade ABD

emperyalizminin dünya polisliğinin vurucu gücüdür. SOF, El Salvador ve Nikaragua'da kontracıları yönetmiş, Afganistan'daki Şeriaatçı mücahit gruplara Stinger roketleri konusunda eğitim vermiş, Kolombiya ordusu ile uyuşturucu mafyası arasındaki ilişkileri düzenlemiş, Grenada'daki istilayı yönetmiş ve Körfez krizinde özel kum arabalarının üzerindeki roketatarlarla birlikte Irak'lıların arkasında ispiyoncu ve sabotajcı olarak görev almışlardır. SOF'un eğitildiği askeri kurum olan Fort Bragg'da (-ki buraya Türk kurmay subaylar da gitmektedir-) aralarında Farsça, Çekce ve Tay dilinin bulunduğu 13 yabancı dil öğretilmekte, bunun yanı sıra ülkelerin kültürel, tarihsel, geleneksel ve dini değerleri günlük alışkanlıkları vb. konular üst düzeyde öğretilmektedir. Stern dergisinin SOF'un pratiği hakkında verdiği somut bir kısa bilgiye bakalım. Bilgi şöyle, "1991'de 14 bin Amerikan özel askeri genelde gizli bir görevle 41 ülkede 195 faaliyette bulunuyorlardı". Bunlar ABD militarizminin yaygınlaştırılması, "bölgeselleştirilmesi" açısından hiç de azımsanacak rakamlar değil. Evet SOF, ABD emperyalizminin dünyanın hemen hemen yarısına yayılmış yüksek teknoloji, mobil ve askerce iyi eğitilmenin yanı sıra akademik eğitimde almış yeni militarist güçlerindendir. SOF birliklerinin üst komutasındaki bir albay; "soğuk savaş kazandık, şimdi de dışarı açılıp demokrasiyi sağlamalıyız" diyor. Albayın sözünü ettiği tabii ki "Düşük Yoğunluklu Demokrasi"dir. Yani, yeni liberal saldırı ve yeni militarizmin uzantısı olan ve bunları meşrulaştıran bir 'demokrasi'den söz edil-

mektedir. Sözü edilen, demokrasinin en yoksullaştırılmış ve en soysoysuzlaştırılmış biçimidir. SOF, ekonomik anlamda her türlü anti-devletçiliği meşru gören ve piyasa liberalizminin mutlak hakimiyetini savunan bir 'demokrasi' için dünya halklarına 'çözüm gücü' (!) olmaya soyunmuştur. Önümüzdeki süreçte etnik ve dini çatışmaların, ulus, ulusal topluluk ve azınlık sorunlarının, petrol, su ve sınır savaşlarının ve şimdiden öngöremeyeceğimiz yeni savaş tip ve nedenlerinin etkili bir şekilde 'çözülmesinde' SOF ve buna benzer özel kuvvetlerin başrolü oynayacağı (tabii ki karşı devrimci temelde) şüphe götürmez bir gerçektir. Ve zaten bu savaş tarzı halen yürürlüktedir. Bunun temeli soğuk savaş dönemlerinden itibaren yavaş yavaş örülmüştür.

Panama'daki ABD üstlerinde kurulan Kontrgerilla (Escuela De Las Americas) çok önceden beri vardır. Talat Turhan'ın "Kontrgerilla Cumhuriyeti" adlı kitabında verdiği bilgilere göre; buralarda 40 değişik kursta bugüne kadar değişik ülkelerden 40 bin askeri personel eğitilmiştir. Bunlardan 170'i ülkelerinde Devlet başkanı, Başbakanlık, Genelkurmay Başkanlığı gibi üst düzey görevlere gelmişlerdir. Bunlar öyle yetiştirilmişlerdir ki Panama diktatörü General Noriega gibi çoğu denetim dışına çıkmış ve bu yüzden sonradan susturulmuşlardır. Şili ve Arjantin cunta liderleri de bu kurslardan geçmişlerdir. Meksika eski devlet başkanı Luis Echeverrai aynı zamanda bir CIA ajanıdır. Ve örgüt arşivinde "Litempo-14" kod adıyla kayıtlıdır. Kosta Rika eski cumhurbaşkanı olan Jose Figures de CIA hesabına 30 yıl çalıştığını ve örgütle

200 değişik konuda işbirliğine girdiğini ifade etmiştir.

Kuşkusuz ABD'nin özel savaş örgütlenmesi sadece Orta ve Latin Amerika kıtası ile sınırlı kalmamıştır. Bütün dünyaya yaygınlaştırılmıştır. NATO ve Avrupa ülkeleri Belçika'daki NATO karargahından yönlendirilmekte ve ACC (Allied Coordination Comitee; Bölge Koordinasyon Merkezi) denilen özel savaş merkezi tarafından idare edilmektedir. Bu özel savaş kurumunun askeri merkezi Almanya'dadır. Ve ABD'nin Almanya'daki komutanlığı ise Badötlz'dedir. ACC, T. Turhan'ın kitabında yer verdiği FM-31-16 simgeli "Kontrgerilla Operasyonları" adlı Amerikan Sahra Talimnamesinde merkezi bir yer teşkil etmektedir. Deniz Gezmiş mahkeme savunmaları sırasında söz arasında "işte tam vurulması gereken bir Amerikalı!" cümlesini tabii ki boşuna sarfetmemiştir.

Reel sosyalizmin çözülmesinden sonra eski NATO stratejisinde hakim olan Kuzey'den ve Doğu'dan gelen tehdit olgusu, yeni NATO stratejisine göre çeper ülkelerden, Ortadoğu'dan ve Güney'den gelen tehdit olgusuna dönüştürölmesi suretiyle yeni militarizm ve özel savaş örgüt ve rejimlerinin stratejik gerekçesi de hazırlanmış oldu. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin değişen dünya koşulları çerçevesinde yeniden örgütlenmesi olgusu, ABD ve NATO tarafından gündeme getirilmiş ve yeni planlamaya uygun olarak da özellikle Körfez savaşından sonra Türkiye adeta askeri malzeme akınına uğramıştır. Yeni örgütlenme projesine göre Türk Kara Kuv-

vetlerinin 2/3'inin komando Tugaylarından oluşacağı öngörülmektedir. Bilindiği üzere komando birlikleri özel savaş örgütlenmesinin görünen legal biçimlenmesidir. Nitekim geçen ay TSK ile ilgili gazetelere yansıyan bir haberde tümenlerin çoğunun lağvedildiği ve tugayların sayısının artırıldığı ve buna devam edileceği belirtilmektedir. Temmuz 1995'de "Akıncılar" kod adıyla yapılan en son sınırötesi harekatta bizzat Özel Kuvvetler Komutanlığı'na (ÖKK) bağlı 600 kişilik komando Tugayının kullanılması ve bunun medyada ilk kez böyle vurgulanıyor olması, özel savaş ve özel savaş birliklerinin ve hiziplerinin devlet ve ordu aygıtı içindeki ağırlıklarının giderek arttığının göstergesidir. Ankara'daki Mürted askeri havaalanının adının tam bu dönemlerde "Akıncı Havaalanı" olarak değiştirilmesi de tabii ki bir tesadüf değildir. Kendisi hava generali olan A. Çörekçi'nin burada rolü olduğu kesindir. Eski MGK Genel Sekreteri ve TİB (Toplumsal İlişkiler Başkanlığı) başkanı D. Beyazıt gibi o da özel harpçidir.

Peki sormak gerekiyor neden "Akıncı" kodu kullanılıyor? Kimdir bu "Akıncılar?" Tarihten bilebildiğimiz kadar sadece sınırları korumakla görevli olmayan ve komşu ülkelerin topraklarına yağma ve talan hareketleri düzenleyen askeri topluluklardır. "Akıncı" kod, kesin olarak saldırganlığın, kesin olarak yayılmacılığın ve kesin olarak özel savaşçılığın parolasıdır. Havada benzin ikmali yapan yeni uçakların alınmasından sonra bunu; "Bekaa'dan Bosna'ya kadar gidebilen" şeklinde şaşalı bir haber olarak sunan Türk medyası da bu 'akıncı' ruh haliyle ordudan geri kal-

madığını göstermiştir. O çok ünlü! termal kameralar ve gece görüş dürbünlerinden sonra ve yine o çok ünlü! Kobra, Skorsky ve Puma'lardan sonra ordunun bir de şimdi taa Bekaa'ya kadar yakıt ikmali yapmaksızın gidebilen 'Akıncı Filoları' vardır. Gerçekte halklar diyarı Ortadoğu, bomba atmakla bitmez. Körfez krizinde kullanılan yüzbinlerce ton bomba halkları bitirememiştir. Tam tersine bölge devrimi lehine yeni çelişkileri açığa çıkarmıştır. Ortadoğu'ya yönelik yeni militarizm saldırısı (ve halen periyodik olarak sürdürülen saldırılar) yeni devrimci-enternasyonal birlikteliklerin tohumunu ekmiştir. Bundan sonra Kürdistan ve Ortadoğu'ya yapılacak olan her yeni saldırı, yeni devrimci-enternasyonalist ordulaşmaları ve halkların kardeşliğini daha da güçlendirecektir. Yeni militarizm saldırısına barikat olmak ve günümüz dünyasının sorunlarına insancıl ve ilerici bir çözüm gücü olmak; halkların enternasyonalist kardeşleşmesini ve buna uygun askeri-politik örgütleri kurmaktan geçiyor. Yeni enternasyonalizm ve yeni enternasyonalist ordulaşma; gerek reel sosyalizmin parçayı bütüne tabi kılan milliyetçi anlayışından gerekse sermayenin 'enternasyonalizminden' yani sermayenin kozmopolit ve çarpıtılmış evrensellik anlayışından ve bunun tuzaklarından sakınmalı ve kopmalıdır. Ortadoğu, emperyalizm açısından sadece "ucuz işçi deposu" ve "petrol deposu" değildir. Aynı zamanda "ucuz asker deposu"dur. Türkiye ve Arap ülkeleri özellikle böyledir.

Görevimiz Anadolu, Kürdistan ve Ortadoğu'yu "devrimci askeri deposu"na, devrimci askerlerin en-

ternasyonalist yığınağına dönüştürmektir. Yeni enternasyonalizmin merkezi Ortadoğu'dur. TC'nin yaptığı her sınırötesi hareket, İsrail'in yaptığı her yeni siyonist saldırı, ABD'nin her yeni emperyalist müdahalesi ve İran ve Irak gericiliğinin her baskıcı pratiğı (Ortadoğu enternasyonalizmini) daha da olgunlaştıracaktır.

TÜRK ORDU GERÇEKLİĞİ

Türk ordusunun tarihsel bir süreklilik içinde sistemin ekonomik-politik kulvarında şiddeti tekeline alarak iktidar bloğu içinde özerkleşebilen siyasal bir güç olduğu açıktır. Burjuva ordu, tüm dönemler boyunca (1923-1995) gerek bürokrasinin hiyerarşik bir kast sistemine dönüşümünde, gerek ekonominin çarpık ve aşırı merkeziyetçi gelişiminde, gerekse farklı ulus, ulusal topluluk ve azınlıkların devlet “Türklüğü” potasında eritilmesinde önemli bir iç dinamik olmuştur. Militarizm, sermaye birikiminin tek başına önemli bir alanıdır. Ve bu alanın baş aktörü ise kaçınılmaz olarak burjuva ordu olmuştur. Militarizm, tekелci burjuvazi ile ordunun karşılıklı yarar temelinde iç içe geçtiği en önemli alandır.

Türkiye’deki ordu gerçekliği ekonomik-politik süreci legal ve illegal yollardan her zaman etkilemiş ve denetlemiştir. Ve bu rolüyle ekonomiden sanata, kültürden politikaya, felsefeden inanca kadar her bir şeyin çarpık, güdük ve kozmopolit olarak gelişimine neden olmuştur. Bu konuda bir çok güncel ve yakın

tarih örnekleri verilebilir. Bilim alanında bir YÖK kurumsallaşması ve ilerici öğretim üyelerinin tasfiyesi 12 Eylül'ün eseridir. Yine, eylülist sanat anlayışı ("Küfür romanları") burjuva ordunun aydın çevreleri rehabilite etmesinin bir sonucudur. İmam Hatipleri yaygınlaştırması ve zorunlu din dersi uygulamasıyla dönemin, MSP'den daha fazla dine yönelerek milliyetçi ve kontracı bir islamı geliştiren yine burjuva ordunun kendisi olmuştur. Ekonomik alana müdahaleye gelince, 12 Eylül'ün kendisi 24 Ocak ekonomik kararlarının bizzat siyasi üst yapısı olmuştur. Bu anlamda Türkiye'deki piyasa liberalizmi askeri rejimin süngü zoruyla yerleştirdiği bir ekonomik modeldir. Güncel bir örnek olarak "Mehmetçik gazeteci" tipi de burjuva ordunun bir eseridir.

Ordu, egemen sınıfın tahakküm aracı olan devletten ve kapitalist sınıflardan, onların ve tabii ki kendisinin yararına olmak kaydıyla görece özerkleşebilmiştir. Ordunun işlevi devleti ve kapitalist sınıfları "korumaya ve kollama" ile sınırlı değildir. Temel işlev, sistemin sürekliliğini sağlamak ve kesintisiz bir gözetim fonksiyonudur. Ordu, belirli momentlerde egemen sınıflar ve devletin sürekliliği için ön plana çıkmış ve bu momentlerin tarihsel sıklığı ise onu iktidar bloğu içinde esnek ve özerkleşebilen bir güce dönüştürmüştür. Burada sözünü ettiğimiz "esneklik", ordunun sermayenin değişik fraksiyonlarına karşı görünüşte de olsa "eşit" mesafede durabilme esnekliğidir. Bunun yanı sıra bu esneklik, karşı saldırı konusundaki farklı stratejilerin uygulamaya ko-

nulmasında da geçerlidir. Örneğin kirli savaşı dizginsiz olarak sürdürmek isteyenlerle “istikrarlı” olarak sürdürmek isteyenler arasındaki stratejik farklılık, şimdilik, onları birbirinden kopmayacak düzeyde bir esneklikle birarada tutmaktadır.

Marx, Komünist Parti Manifestosu'nda; “Modern devlet yönetimi, tüm burjuvazinin ortak işlerini yöneten bir komiteden başka bir şey değildir” der. İşte kendi gerçekliğimizde sadece kapitalist devlet değil feodal devlette de böylesi bir “komite”nin ön planda olan ağırlıklı gücü ordu olmuştur. Engels devleti; “...toplumdan doğan ama onun üstünde yer alan ve gitgide ona yabancılaşan bir güç” olarak tanımlamaktadır. Gitgide topluma yabancılaşan devletin bu kaçınılmaz olumsuzluk fonksiyonunu hızlandıran en önemli faktör; siyasi tarihimizde yine ordu olmuştur. Devletin ve “baş aktör” konumundaki ordunun topluma giderek yabancılaşması sadece karşıt sınıflar temelindeki iktisadi sömürü ekseninde olmamıştır. Topluma olan yabancılaşma iktisadi sömürü mantığının yanısıra inkâr, imha, asimilasyon, soykırım ve kozmopolitizm de içermektedir. Halk kültürlerine, ulusal farklılıklara, mezhep ve din çeşitliliğine baskıcı yaklaşım ve bu yaklaşımın tarihsel olması Engels'in tarif ettiği tekel öncesi yabancılaşmayı kendi özgülümüzde bir kat daha artırmaktadır. Din, dil, halk kimliği ve kültür gibi üst yapı kurumlarına inkârcı yaklaşımın devletin topluma olan yabancılaşmasında ne kadar etkili olabildiğinin özgül tarihsel örneği Osmanlı ve onun devamı olan TC'dir.

Ordu, tarihsel gelişimi içinde tahakküm aygıtının en asli bileşeni olarak her zaman halkına yabancı ve halk karşıtı özgül bir toplumsal zümreyi teşkil etmiştir. Beylikler döneminin sonunda ve Osmanlı İmparatorluğu'nda Hristiyan azınlıklardan oluşturduğu Yeniçeri askeri gücüyle kendi temel ögesi olan uç beyliklerine, Sünni reayaya ve Türkmenler'e amansızca yönelmiştir. Cumhuriyet döneminde ise yine halk karşıtı konumunu korumuştur. Bu dönemde ordu da cisimleşen; sosyalizme barikat olma bilinci, emperyalizmin uç beyliği olma bilinci, halkların eritilmesi bilinci, kozmopolitizm ve ekonomiyi Prusya tarzı geliştirme bilincidir. Ordu bu rolüyle (değişen askeri rol kavrayışı ile) önce Kemalizmin "öncü örgütü" daha sonraları Kemalizmin "koruyucusu ve bekçisi" olmuştur. Günümüzde bu asli işlevlerini sürdürmekle birlikte özellikle 1960 darbesinden sonra siyasi özerk bir güç olarak emperyalizm ve yerli sermaye ile içiçe girip onlarla entegre olmuştur. Bu şekilde bir yandan kendi ekonomik gücünü de yoğunlaştırmış, diğer yandan da NATO, Pentagon ve CIA gibi emperyalizmin en karşı devrimci kurumları aracılığıyla geçmişin "kırbaçlı ve ceberrut" paşalar oligarşisi pratiğini günümüzde Kontrgerilla diktatörlüğüne dönüştürmüştür.

Çeşitli çalışmalar ordu ve onun karşı-devrimci özünü özellikle 27 Mayıs 1960 ile başlatır, 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 ile tamamlar. Oysa Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK)nin iktidar aygıtı içindeki gücü sadece kriz dönemlerine has ve dönemsel değildir. Bu güç, sadece olağandışı değil olağan dönemlerde de et-

kinliğini sürdüren, iktisadi temelin yanısıra tarihsel bir hedonizmden de (hükmetme arzusunun en patolojik biçimi her halde bunun "tarihsel" olmasıdır.) kaynaklanan bir militarizm ürünüdür. Cumhuriyetin ilanından sonra siyasetin en yoğun yaşandığı dönemlerden geçerek 27 Mayıs'a kadar olan süreçte ordunun politika dışında kaldığı tezi alabildiğine yanlış burjuva bir yaklaşımdır. M. Kemal'in orduyu siyasetten "ayırıldığı" tezi Ergun Aybars, Toktamış Ateş ve Mümtaz Soysal gibi bürokrat Türk aydınlarının ileri sürdüğü yanlış bir tezdır. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ve Serbest Fırka deneyiminde, Takrir-i Sükun ve İzmir Suikastı gibi olaylarda, yine Kürt başkaldırıları, 2. Dünya Savaşı, Truman doktrini ve Demokrat Parti'nin iktidara geldiği tüm bu süreçlerde ve bu süreçlerden sonra 27 Mayıs'a kadar olan zaman aralığında ordunun siyaset dışında kalması bir yana tüm bu dönemeçlerde oldukça belirleyici olmuştur. 1923-1946 yılları arasında M. Kemal ve İnönü dönemlerinde iktidar; ordu, bürokrasi ve gizli servislerin elinde yoğunlaşmıştır.

1923 yılından itibaren devlet eliyle yukarıdan aşağıya Prusya tipi kapitalizme benzer bir gelişim söz konusudur. Türkiye kapitalizminin, ancak emperyalizm döneminde gelişmeye başlayabilmesi ve dolayısıyla zayıf bir burjuvaziye sahip olması, ordu ve bürokrasinin burjuvazi adına ekonomik yönlendiriciliğe soyunmasına neden olmuştur. Ordu-bürokrasi eksenli bu devlet kapitalizmi varolan burjuvaziyi güçlendirmeye, palazlandırmaya çalışmıştır. Tamamıyla iç dinamiksiz olmayan yani tabandan

gelen serbest rekabetçi hareketinde varolduğu ancak askeri bir devlet kapitalizminin önde ve belirleyici olduğu bu özgül gelişim; ilerde tekelci Türkiye kapitalizminin devamlılığı olan kronik bir yapısal kriz ekonomisine ve yine devamlılığı olan bir savaş ekonomisine dönüştürmüştür. Burjuva ordu, bünyesinde içselleştirdiği tarihsel işgalci ve talancı ruh haliyle ekonominin her dönem olası iç ve dış savaş durumuna endeksli olarak geliştirilmesini öngörmüştür. Kapitalizmin gelişimiyle doğru orantılı olarak 1950'li yıllara kadar büyük toprak sahipleri ve ticari sermayeyi, 1960'lı yıllara kadar daha çok ticaret burjuvazisini destekleyerek, 1960 darbesinden sonra ağırlıklı olarak sanayi sermayesini ve bugüne kadarda tekelci burjuvaziye (diğer sermaye gruplarından tam kopmamak kaydıyla) desteklemiş, sonra özellikle tekelci burjuvazi ile özdeşleşerek ordunun ekonomik öncelikli konumunu sağlama almışlardır. Bunun için kendilerine birçok kez somut zeminlerde bulmuş ya da yaratmışlardır. 2. Emperyalist Savaş, Kore, Kıbrıs ve 1974-80 arası devrimci iç savaş dönemi, bugün Güney ve Kuzey Kürdistan ve Bosna. İşte tüm bu zeminler kapitalizmin askeri öncelikler doğrultusunda ve daha çok iç savaşa ve olası işgal veya müdahalelere endeksli olarak bir tür savaş ekonomisi şeklinde gelişmesinin yönlendiricileri olmuşlardır. Bugün MGK ve ordunun "topyekün savaş ve topyekün seferberlik" doktrini sadece savunmayı öngören bir strateji değildir. Ekonomiden milli eğitime ve dış politikadan ulaştırmaya kadar uzanan ve kontngerilla taktiklerindeki içeren bir anlayıştır. Ve bu stra-

teji, bugün hem ekonomik hem de siyasi olarak devlet ve devletçi ideolojinin bu kadar büyük bir krize girmesinin en büyük nedenidir.

Ordunun ekonomik-politik sürecin dışında kalması, bu süreçten soyutlanması mümkün değildir. Bu, özellikle kendi tarihimiz açısından çok daha fazla böyledir. Orta Asya'daki göçebe askeri birimlerden TSK'e dek tüm dönemlerin en etkili siyasi güçlerinden biri hep ordu olmuştur. Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nı (KKK) simgeleyen brövede, ordunun kuruluş tarihi olarak M.Ö. 209 yılına yer verilmiştir. TSK ikibin yılı aşkın bir geçmişe sahip olduğunu iddia etmektedir. Daha doğrusu bunu, kendi tarihsel kaynaklarını abartarak iddia etmektedir. TSK'nin tarihsel kaynakları bizzat burjuva ordu tarafından Orta Asya bozkır kültürüne kadar indirilmektedir. Bu, kendini çok aşan ve kendini çok "değerli" bulan şoven bir tarihsel süreklilik kurgusudur. "Türk ordusunun tarihi Türk'ün tarihi ile yaşıttır"(!) ve "Türk devletlerinde subay ve silahlı kuvvetler herşeydir, ulustur, ulusun ta kendisidir" (!) gibi sloganlar, ordu üst kademesindeki generallerin dillerinden düşürmedikleri ve Harb okullarındaki öğrencilere ezberlettirdikleri sloganlardır: "Ordu=Ulus" ve "Ulus=Ordu" denilmektedir. Bu tarihsel hedonist kurumun kendini algılayış tarzı kendini çok aşan ve gerçekte ulaşılması imkansız olan bir üstünlük kompleksi düzeyindedir. Eski Kara Kuvvetleri komutanlarından olan Org. Cemal Tural, "Yüce Türk Milletinin yüce ordularına" diyerek onlara şöyle sesleniyor;

“Ey Mete'nin Çin'e giren orduları;
Ey Atilla'nın Avrupa'ya yayılan,
Fatih'in İstanbul'a giren, devir aşan orduları,
Ey Atatürk'ün Akdeniz hedefine yürüten or-
duları,

Dünyaya medeniyet götüren, köle milletleri uyan-
dıran ordular tarihi yazan ve yaratan ordular,

Sen milletin özü
Sen milletin gözü
Sen milletin sözüsün”

Demogoji, populizm, hile, tasfiye, ajanlaştırma, soykırım, asimilasyon, inkâr ve imha konularında ta-
rihsel bir ‘ustalığa’ sahip olan Türk ordu ger-
çekliğinin kendisini bu temellerde, böylesine çar-
pılmış ve şoven bir tarih bilinci ile algılaması
gerçekten oldukça özgün bir faşizm örneğidir. Yakın
Zamanda İ. Hakkı Karadayı “Mehmetçikle El Ele”
kampanyasında toplanan 2 trilyon lirayı alırken yap-
tığı konuşmada, “İnsanlık tarihinde suç işlememiş tek
ordu, Türk ordusudur!” diyordu. İşlenmiş bir suçun
(En son G.Kürdistan'ın işgali) böylesine bir iki yüz-
lülükle bastırılması tabii ki ne ilk ne de son olacaktır.
İşin en kötü yanı Türk halkından toplanan paralarla,
suça onlarında ortak edilmiş olmasıdır.

Burjuva ordu siyasi ve tarihi olmanın dışında psi-
kolojik düzeyde de bir sapma, sapkınlık dü-
zeyindedir. Şiirde sözü edildiği gibi halkımızın “özü,
sözü ve gözü” kesinlikle TC ordusu değildir. Ordu,

halkların emekçi “özü”nü kendi hükmetme arzusu için sömürmüş, halkların demokratik “söz” hakkını faşist anayasalarla boğmuş, halkların “gözü”nü ise “Asker milletiz”! ideolojisi ile siyasi olarak körleştirmeye çalışmıştır. “Ordu-millet” ideolojisi, halkın gururunu sahtece okşayarak halkların ve emeğin ayaklar altında çiğnenmesidir. Yapılan olay; aslında ayaklar altına alınmış olan gururun şovenistçe çarpıtılarak daha fazla ezilmesidir. Bu ideoloji halkları uyuşturma pratiğidir. Ülke gerçekliğimizde ordu en az gerici islam kadar belki de daha fazla ‘halkın afyonu’ düzeyindedir. Ordu tüm dönemler boyunca halkın gözünde bir tür ‘dinselleştirilmiş’ kurum mertebesine çıkarılmaya çalışılmıştır. Bir fetiş ya da bir dogma sistemi veyahutta putlaştırma desek belki daha doğru olur. Günümüzün Kemalist ve bürokrat aydınları liberal, siyasal ve RP tipi islamla uğraşırken halkın gerçek ‘afyonu’ olan ve yukarıda sayılan tüm İslamık biçimlerin icazet almak zorunda olduğu gücü görememektedirler. Orduyu görememektedirler.

MGK GENEL SEKRETERLİĞİ 'GÖLGE BAŞBAKAN' ve ANAYASADA ASKERİ ETKİ

Ordu, sistemin sürekliliğinin teminatı olarak kendisinden başka siyasal güç tanımamaktadır. Ordu, görece barışcıl koşullarda iktidar bloğu içindeki siyasi özerk gücünü korumak ve ön planda tutmak için ayrıca anayasal mekanizmalarla elde ettiği kesintisiz gözetim ve müdahale araçlarına da sahiptir. MGK, MGK Genel Sekreterliği ve buna bağlı Toplumla İlişkiler Başkanlığı (TİB), MİT ve Özel Harb Dairesi (şimdiki adı Özel Kuvvetler Komutanlığı; ÖKK) bu araçların en önemlileridir. Bugün MGK genel sekreterliği görüldüğünden çok önemli bir işleve sahiptir. Sıradan bir devlet kurulu ya da sıradan bürokratik bir kurum değildir. Aynen bir 'Gölge Başbakan' işlevine sahiptir. Daha önce ÖHD başkanı ve sonra MGK genel sekreteri olan Doğan Beyazıt'ın döneminde Pentagon üst düzey yöneticileri ile görüşmüş olması, daha doğrusu böyle bir görüşmeye yetkili olması bu konuda oldukça açıklayıcıdır. En son 20 Temmuz

Kıbrıs'ın ilhakı 'kutlamalarına' devleti temsilen yine bu özel harpçi general katılmıştır. Daha önceleri Cumhurbaşkanı, Başbakan ya da Dışişleri Bakanının devleti temsilen katıldığı Kıbrıs kutlamalarına bu sefer bir generalin gitmesi Kürt meselesinden dolayı artan Türk-Yunan gerginliğinin bir sonucudur. Generalin oraya gitmesi, anlayanlar için Yunanistan'a karşı diplomatik bir gövde gösterisidir. İşte diplomasi de ordu etkisi de böyle oluyor. D. Beyazıt 1990'da ÖHD başkanı iken basına verdiği bir brifingte "...Dünyadaki gelişmeler karşısında askeri stratejilerde değişiklik meydana geldikçe, ÖHD'nin görevleri de yeniden gözden geçirilecektir." demiştir. B. Üçok, T. Dursun ve U. Mumcu'nun öldürülmesi işte sözü edilen strateji değişikliğinin bir boyutudur. Bu suikastlerle yükselen Kürt muhalefetine, organize olan devrimci muhalefete ve İslamık muhalefete karşı devletçi küçük burjuva bir blok oluşturulmaya çalışılmıştır. Devlet bir defa daha Kemalist laisizm ile kutsallaştırılmak istenmiştir. Strateji değişikliğinin bundan daha önemli diğer boyutu ise HEP, DEP, Ö. Gündem yönetici, çalışanları ve Kürt aydınlarına yönelik faili 'meçhul'(!) cinayetler ve suikastlerdir. Kürdistan'da Kürtlere yönelik genelleştirilmiş şiddet, Türkiye metropollerinde uygulanan seçmeli şiddet ile tamamlanmıştır.

MGK genel sekreterliğinin bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör kişi ve kurumlarından isteyeceği açık ve her derecede gizli bilgi ve belgeleri sürekli ve istediği zaman alması hakkı 1983'teki yasada açık hüküm olarak yer almıştır.

(madde 19) MGK genel sekreterliğinin kamuoyunca en bilinen hizmet birimi TİB'dir. Ancak bunun yanı sıra Milli Güvenlik Siyaseti Başkanlığı, Topyekün Savunma Hizmetler Başkanlığı ve Bilgi Toplama ve Değerlendirme Grup Başkanlığı gibi kurumlara da sahiptir. Bunların tümü özel savaş kurumlarıdır. Bir anlamda resmi bir illegalite tasvirine daha uygun düşmektedirler. Aynen ÖKK gibi, İçişleri Bakanlığı ve MIT gibi Genel Sekreterliğin emrinde de ayrı bir örtülü ödenek vardır. Bununla birlikte MGK Genel Sekreterliği kadrolarının gizli olması ilgili yasalarca hükme bağlanmıştır. D. Beyazıt 1990'da basına verdiği brifingte, "ÖHD, insan bankası gibi çalışır. Bu personel gizli tutulur" demektedir. Personeli gizli tutulan ve "İnsan bankası" gibi çalışan diğer bir kurum bizzat TİB, bizzat MGK Genel Sekreterliğinin kendisidir. Genel sekreterlik, Ankara'daki Genelkurmay binasının birkaç katını işgal eden bir kurum değildir. Diğer kuvvet komutanlıkları gibi o da apayrı bir binada, apayrı geniş bir ~~kadro~~ kadro ile görevini sürdürmektedir. Genel sekreterliğe bağlı TİB ve Genelkurmay genel karargahına bağlı ÖHD (ÖKK) bir çok ortak noktası olan (kadro, istihbarat, örgüt, evlem biçimi vb.) içiçe geçmiş kurumlardır. MGK genel sekreterliği (Gölge Başbakan) devletin asker-sivil ve yasal-yasadışı terörist etkinliğinin kesişme noktasında yer alan en önemli alandır. Bugün bu kurumun özel harb kökenli bir generalce temsil ediliyor olması ayrıca önemlidir. Araştırıldığında daha öncekilerin çoğunun yine özel savaşçılıktan geldiği görülecektir.

MGK Genel Sekreterliğinin görevlerini belirten yasa hükmünün -f-maddesi; "Silahlı Kuvvetler görev alanı dışında kalan topyekün savunma hizmetlerini koordine eder ve bu konudaki düzenlemeleri takip eder" şeklindedir. Bunun dışında g, h ve i maddeleri de sivil toplum yaşamıyla ilgili maddelerdir. Türk anayasa sistemindeki askeri kontrol mekanizmaları içinde Genelkurmay Başkanlığı kadar (belki ondan daha) etkili makam MGK Genel Sekreterliğidir. Türkiye'deki Milli Güvenlik Protokolünde birinci sırada Cumhurbaşkanı, ikinci sırada Başbakan, üçüncü sırada Genelkurmay Başkanı dördüncü sırada MGK Genel Sekreteri ve beşinci sırada MİT müsteşarı gelmektedir. İç ve dış savaşları, iç ve dış politikayı ve her türlü toplumsal olayı ilgilendiren istihbarat bilgileri, Başbakan ve Cumhurbaşkanıya protokolün son üç kademesinin denetiminde ve buralardan süzülerek ulaşabilmektedir. Cumhurbaşkanlığı ve Başbakanlık fiiliyatta sadece birer vitrin olduklarından asıl güç 3, 4, ve 5 numaralı kademelerde merkezileşmektedir. MGK aracılığı ile Cumhurbaşkanı ve Başbakan zaten ordu genel karargahına bağlanmıştır. MİT'in sadece müsteşarı sivilidir. Orta ve alt kademeler kısaca MİT'in omurgası askerlerin elindedir. Bu arada müsteşarın sivil olması onun askerlere bağlı olmadığı anlamına gelmez. Türkiye 'sivil paşaların' en yoğun olduğu ülkelerdendir. Zaten yeni militarizm, sivillere ve sivil siyasal burjuva kurumlara (basın, parlamento özel sektör vb.) geçmiştekinden çok daha fazla önemli görevler yüklemektedir. MİT'te çalışan subaylar yasa hükmüyle Milli Savunma Bakanlığı'nın değil Ge-

Genelkurmay'ın tasarrufu altındadır. Ve bu durum ordunun ne kadar 'siyaset dışı'(!) olduğunu göstermektedir. Ülke siyaseti ve parlamentonun Genelkurmay'ın kontrolü altında tutulmasının en önemli araçlarından biri MİT'dir. MİT, Türk parlamentosunun sivil 'otoritesini' hem yasal hem de fiili olarak imkansızlaştıran en önemli kurumlardandır. MİT müsteşarını Başbakana karşı sorumlu tutan madde hükümlerine bakarak, müsteşarın başbakana 'bağlı' olduğu anlamı çıkarılmamalıdır. Bağlı olan müsteşarlık örgütüdür, Müsteşarın kendisi ve gizli-açık bağlantıları değildir. Yasada, müsteşar için yalnızca 'sorumlu' denilmektedir. 'Bağlılık' ve 'sorumluluk' ayrı ayrı kavramlardır. Genelkurmay Başkanlığı'nda olduğu gibi yasa koyucu MİT Müsteşarını da başbakana karşı 'sorumlu' tutmaktadır, 'bağlı' değil. Acaba MİT Müsteşarı kime veya kimlere bağlıdır? Yasalara göre MİT Müsteşarının kim olacağına karar veren MGK'dır. Başbakan görev verme yetkisini ancak MGK'da görüşüldükten sonra kullanabilmektedir. MGK'da askerlerin sayısal ve psikolojik üstünlüğünden dolayı başbakanın benimsemediği bir müsteşar adayının onaylanabileceği olasılığı her zaman vardır. Bu anlamda MİT, Başbakana karşı 'sorumlu' ve MGK'ya bağlıdır. Son tahlilde ordunun adamıdır. Böyle olmak zorundadır.

Bugün ordunun politika dışında yer aldığı şeklindeki görüşler büyük bir yalandır. Kendisini 'politika dışı', 'partiler üstü' ve 'hakem' olarak gösteren TC ordusu, aslında politikanın en has belirleyicilerindendir. Ve yine o, partiler sistemini eh-

lileştiren biricik siyasi gücün ta kendisidir. Cumhurbaşkanı Demirel'in 8. madde için "bir de askerlere soralım"! demesi boşuna değildir. Buna cevaben Genelkurmay "8. maddenin kalkması bizi zora sokar" demesi ise hiç boşuna değildir. Daha anlamlıdır. Ordunun fiiliyattaki gücünün (özünde yasalara dayanmayan diktatörlüğünün) yanısıra, bizzat anayasanın kendisi de orduyu politikada baş aktör konumuna getirmiştir. Günümüzde kültür, ekonomi, basın ve politika gibi sivil toplum yaşamına ait kategoriler özel harb kökenli bir generalce etkilenebilmektedir. General bunu yasalardan aldığı güçle daha fütursuz kullanabilmektedir. Ki yürürlükteki yasalar 12 Eylül yasalarıdır. Ordunun yaptırdığı yasalar. Genel sekreter de MIT müsteşarı gibi başbakana karşı sadece 'sorumludur' Genel sekreterin kendisinin asker ve general olması, MGK içinde askerlerin sayısal ve psikolojik üstünlüğü ve genel sekreterliğin yasalarca alabildiğine stratejik ve yüksek yetkilerle donatılmış olması onu pratikte Genelkurmay karargahına sorumlu kılmaktadır. Genel sekreter, sekreterin gizli-açık bağlantıları ve sekreterliğe bağlı özel savaş kurumu olan TİB, Başbakanlık ve hükümetin değil, genelkurmayın, asker-sivil istihbaratın ve ordunun elemanıdır. Ve tüm bu saydıklarımız mecliste 1995 yılı ortalarında görüşülmüş olan 'Anayasal Reform'(!) tartışmalarının kapsamında yer almamaktaydı. Meclis anayasanın omurgasını oluşturan "Askeri Etki"ye hiç dokunmamakta, tartışmaya bile açmamaktadır. Genelkurmay başkanlığının, MGK genel sekreterliğinin

ve MİT müsteşarlığının otonom (özerk) siyasi rol ve güçlerine hiç dokunulmamaktadır. Onlar 12 Eylül'den hatta daha öncelerden beri dokunulmaz otonom siyasi güçlerini korumaktadırlar.

Az gelişmiş bağımlı ve sömürge ülkelerde ordunun özerklik fonksiyonu genelde anayasal güvence altındadır. Bu tip ülkelerde ordu tipi faşizm 'meşruluğunu' direkt anayasal statüsünden almaktadır. Bu ülke orduları, gerçekleştirdikleri darbeleri, belirli bölgelerde uyguladıkları sıkıyönetimleri ve dönemsel olarak iptal ettirdikleri grevleri, anayasalardan aldıkları güçle kısa sürede "meşru" gösterebilmektedirler. Türk anayasa ve hukuk sisteminde ASKERİ ETKİ alabildiğine belirgindir. Türk Anayasacılık hareketi doğuş itibarıyla ve belli bir süreklilikle önce Kemalist sonra tekelci faşist diktatörlüğün her zaman en önemli saçıyaklarından olmuştur. Cumhuriyetin ilk kuruluş yıllarında 1950'e kadar olan "otoriter tahammülsüzlük" dönemlerinin en önemli kurumlarından biri İstiklal Mahkemeleri ve Takrir-i Sükun'dur. 1960'dan sonra devletin önde gelen baskı aygıtları 27 Mayıs ile kurumsallaşan MGK ve Anayasa Mahkemesi'dir. 1970'li yıllarda oluşturulan sıkıyönetim mahkemelerinin faşist içeriği daha da derinleşerek, varolagelen baskıcı kurumsallaşmalara bir de DGM'ler eklenmiştir. 1980'li yılların sonlarına doğru tüm bunlara OHAL valiliği ve Anti-terör yasası eklenmiştir.

Türkiye'ninde aralarında yer aldığı ülkeler grubunda (askeri diktatörlük dönemleri dışında da) re-

jimin ordu tarafından gözetim altında tutulmasının tümüyle anayasa çerçevesinde gerçekleştirilen bir olgu olması nedeniyle bu ülke yönetimlerine bir ortak ad olarak "Milli Güvenlik Rejimleri" denilebilir. Milli Güvenlik Rejimi kökenini ABD emperyalizminden almıştır. Bu rejim ABD'nin "The Doctrinic of National Security and Development" (Milli Güvenlik ve Gelişme Doktrini) adından yola çıkılarak uygulamaya konulmuştur. Bu doktrinin esası, varolan anayasa ve hukuk sistemi ile açık askeri diktatörlüğe gerek kalmayacak biçimde rejimin ordu tarafından gözetlenmesi ve gerektiğinde kontrol altına alınmasını mümkün kılmasıdır. Varolan askeri devlet çizgisi ve bunun tarihsel bir çizgi olması TC'nin milli güvenlik rejimine yönelişini tabii ki daha da hızlandırmıştır. Türk egemenlik sisteminde ordu, rejim içinde Anayasa ile kontrolü imkansızlaştırılmış otonom bir konumdadır.

Bir anayasal mekanizma olan MGK devletin yasal faşist bir kurumudur. MGK bir 'anayasal faşizm' örneğidir. Daha doğrusu faşizmin nasıl yassallaştırıldığının ve halkın gözünde nasıl 'meşru' gösterilmeye çalışıldığının göstergesidir. Türk devlet ve egemenlik sisteminde özel bir konumda bulunan MGK, sivil otoritenin bir parçası değildir. Aksine askerlerin sivil otoriteyi kontrol edebilmeleri için geniş yetkilerle donatılmış bir aygıttır. MGK sivil toplum yaşamının her alanı ile ilgili yetkilerle donatılmıştır. 'Devletin yüceltilmesi' ve 'kutsal devlet' anlayışı kendisini en fazla bu kurumda somutlaştırmaktadır. MGK; askeri politika ve dış politikadan sağlık ve milli

eğitime, ticaretten ulaştırma ve sanayiye kadar "son söz mercii" konumundadır. Gümrük Birliği'nden Azerbaycan petrol boru hattına, özelleştirmelerden GAP'a ve yumurtalık petrol boru hattının geleceğine kadar tüm ekonomik-politik meselere bu devlet kurulunun onayından geçmek zorundadır.

Türk Anayasacılığı asker-sivil bürokrat işidir. Türk anayasacılığı hiçbir zaman 'sosyal devleti' öngörmemiştir. Türk anayasacılığı her zaman "Milli Güvenlik Devleti"ni öngörmüştür. 'Kutsal' devleti, devletin 'yüceliğin' ve halka rağmen devlet anlayışını öngörmüştür. Türkiye'de faşizm; sadece kontrgerilla eylemlilikeri, yargısız infazlar, köy boşaltma ve yakma vb. yasadışı zeminlerde ele alınmamalıdır. Yasalar ve Anayasa'nın bizzat kendisi faşizmin kurumsallaşmış ifadesidir. Faşizm, devlet iktidar aygıtının tüm kurumlarına sızmış, sızmanın ötesinde cisimleşmiştir. Türkiye'de faşizm anayasal koruma altındadır. MGK, M T, T B,  KK, J TEM, siyasi polis, özel tim, geçici köy koruculuğu ve itiraşcı timleri tüm bunlar anayasa güvencesi altında 'yasal' kurumlardır. Geçici Köy Koruculuğu yasalardaki "Köy Kanunu" ile ilgili maddelere dayandırılmakta, itiraşcı timleri (Diyarbakır askeri lojmanlarında kalabilen!) yasalardaki "pişmanlık" ile ilgili hükümlere dayandırılmaktadır. Siyasi polis ve özel timlerin halk karşıtı uygulamaları ve sistematik işkence pratikleri "polis Vazife ve Selahiyetleri" ve "Antiter r" kanunu ile meşrulaştırılmaktadır. Kürdistan'a özgü OHAL yasaları ile Kürdistan'daki insan hakları ihlalleri meşrulaştırılmaktadır. Faşist yasalardan aldıkları g  le

kendi haksızlıklarını daha da 'meşrulaştıran' yukarıdaki devlet örgütlülüklerinin ayrıca yazılı olmayan kendi "anayasa"ları vardır. Asimilasyon, imha, soykırım, hile, tasfiye, ajanlaştırma, inkâr, yargısız infaz, gözaltında kaybetme ve köy yakma kendisini hiç bir yasa ile sınırlamayan bu diktatörlüğün en temel anayasa maddeleridir.

Ordu kendisini, özerkleşebilen siyasi bir güce dönüştürmeyi başarmıştır. Bu olayın dönüm noktaları 1960, 1971 ve 1980 darbeleridir. Türk ordusunun özgül tarihsel gelişimi ve bu gelişimin tekelci dönemde emperyalist güdümle örtüşmesi onu otonom siyasi bir güce dönüştürmüştür. Hem de bu güç anayasal bir hukuki zemine oturtulmuştur. Türk ordusunun tasfiyesi tabii ki bir anayasal reform veya bir hukuki sorun değildir. Hiçbir anayasal reform devlet aygıtına böylesine çöreklenmiş olan orduyu tasfiye edemez, etkisizleştiremez ve sınırlandıramaz. Ne Türkiye'deki parlamentoculuk ne de Türk liberal burjuva kesimler böyle bir güce sahiptir. Bizim sorunumuz zaten burjuva ordunun herhangi bir değişikliğe uğratılması değil, olsa olsa yok edilmesidir. Ordunun tasfiye edilmesi bir devrim sorunudur. Orduyu giderek sınırlandıracak ve etkisizleştirecek olan ve en sonu tasfiye edecek olan devrimci şiddetle birleşmiş halkın gücüdür.

SINIRLARI GENİŞLEYEN MİLİTARİZM, ÇÜRÜYEN VE BATAKLIĞA GİDEREK DAHA FAZLA BATAN MİLİTARİZMDİR!

MGK genel sekreterliği; TİB, MİT, ÖKK ve Genelkurmay iç istihbaratı içindeki önemli etkinliğinden dolayı kontrgerilla ve kontrgerilla eylemliliklerinin en önemli koordinasyon alanlarından birisidir. Daha önce de belirttiğimiz gibi Pentagon üst yönetimi ile bir MİT müsteşarı ya da Milli Savunma Bakanı'nın değil de MGK Genel Sekreteri'nin görüşüyor olması etkinlik açısından önemlidir. MİT, ÖKK, TİB, JİTEM ve Siyasi polisin yatay ve dikey ilişkileriyle hücre tipi örgütlenen, bu temel illegal omurganın yanısıra; ülkücü mafya, hizbi-kontra ve itirafçı timler gibi taşeron güçler de kullanan Türk kontrgerillacılığı; ne saf bir Kemalizmi, ne saf bir ülkücülüğü, ne saf bir islamcılığı ne de saf bir emperyalist işbirlikçiliği içermektedir. Türk kontrgerillacılığı bu heterojen militarist çizgilerin tümünü bir üst düzeyde merkezileştirmiştir. Gerek ülke ve dünya konjonktürünün eğilimlerine göre gerekse sınıf savaşımının yükselen dinamiklerine göre kendi heterojen militarizmini koruyarak belirli bir çizgiyi ön plana çıkarabilmektedir. Aslında sınırları alabildiğine

geniş olan Kontrgerilla aygıtının illegal-gizli omurgasının kendine has iç dengeleri ve esnekliği vardır. Aygıtın, sivil-yasal uzantılarının (resmi illegalite) dışında ayrı bir mekanizma ile çalışan bu dar çekirdek aynı zamnada kendi içinde farklı hizipleri de taşır. Bu anlamda bu alan karşı devrim stratejilerinin, bir-biriyle devamlı didiştiği, iç tasfiyelerin ve kompoların bol olduğu bir alandır da. Eşref Bitlis, Cem Ersever ve Dersim'deki albayın (K.Çillioğlu) öldürülmesi, Özal Suikastı (1988 yılına Özal'a suikast girişiminde bulunan Kartal Demirağ 4 yıl cezaevinde kaldıktan sonra tahliye olunca yazdığı "anılar"ında Afyon-Dazkırı'da kontrgerilla eğitiminden geçtiğini açıklamıştır. Bu konu ile ilgili olarak T. Özal tarafından kurulan soruşturma komisyonunda görev alan Yargıtay emekli üyelerinden Uğur Tönük tehdit edildiğinden dolayı görevi bırakmıştır. Ve bu suikast girişiminin perde arkası halen gizini sürdürmektedir.) ve Özal'ın "şüpheli ölümü" iç tasfiye ve kompoları en somut örnektir. Burada belirtmemiz gerekir ki; ülkemizde bugüne kadar kontrgerilla olgusu hep askeri işlevleri ile ön plana çıkarıldı ve yeraltı örgütü olarak lokalize edilmeye, boyutları küçültülmeye çalışıldı. Tabii ki illegal-gizli bir omurga vardır. Bunun yanı sıra tabii ki ÖKK'a bağlı komando tugayları resmi bir illegalite oluşturmaktadırlar. Ancak bununla sınırlı değildir. Kontrgerillanın işadamlarından, yerel polis müdürlerine, yargıç ve savcılardan dini temsilcilere, vakıflardan sendikacılara ve basından belediye başkanlarına kadar uzanan sivil uzantıları mevcuttur. Özel Harb literatüründe bun-

lara "vatansever gönüllüler"(!) denmektedir.

Kontgerillanın Kemalist aydınlara yönelmesi (Muammer Aksoy, B. Üçok, U. Mumcu) onun Kemalist yönü olmadığını göstergesi değildir. Kontrgerilla bu tip (kendi tanrılarına kurban edilme biçiminde) suikastlerle giderek çözölen resmi ideolojinin toplum tabanında yeniden yer edinmesini istemekte, gerek KUKM'e gerekse kent ve kır yoksullarının moral öfkesine karşı küçük burjuva devletçi bir blok oluşturmaya çalışmaktadır. Devlet halkın bir kısmında varolan SHP-CHP tipi 'solcu' bilincin devrimci kanallara akmasını istememektedir. Türk kontrgerillacılığı, bir devlet yönetim üslubu olarak ve legal-illegal, asker-sivil tüm biçimleriyle Alevi ve Kürt düşmanıdır. Gazi mahallesi ve Sivas katliamının sanığı Türk kontrgerillacılığıdır. Musa Anter, Mehmet Sincar, HEP-DEP yöneticileri, Yeni Ülke-Özgür Gündem-Özgür Ülke yazar ve çalışanları, Kürt işadamları ve Kürt avukatların öldürölmesinde, Özgür Gündem ve DEP binalarının havaya uçurulmasında tek sorumlu Türk kontrgerillasıdır. Türk "gladio"su ülkedeki tüm azınlık ve ulusal topluluk dinamiklerinin düşmanıdır. Ve bu dinamikler içinde sosyal ajan uzantılara sahiptir. 1950'li yıllarda Atatürk'ün Selanik'teki evinin bombalanması ve ardısıra İstanbul'da gelişen 6-7 Eylül olayları Türk MİT'inin eseridir. O dönemde bizzat evi bombalayan şahsa (Selanik Üniversitesi Hukuk faköltesi öğrencisi H. Kavas Uçar) yardım eden ve onu azmettiren kişi Yunanistan'dan kaçarak Türkiye'ye sığınmış, sonrasında emniyet teşkilatında daire başkanlığına kadar yük-

selmiştir. Oktay Engin adlı bu şahıs halen merkez valiliğini sürdürmektedir. Türk kontrgerillacılığı 1977 1 Mayıs katliamıyla ne denli işçi düşmanı olduğunu da göstermiştir. Türk kontrgerillacılığı CIA ve MOS-SAD'ın Ortadoğu'daki en büyük suç ortağıdır. Türk kontrgerillacılığı Türk mafyasının (devlet bürokrasisine kadar uzanan mafia) en büyük hamisidir. Ve asker-sivil, legal-illegal ve paramiliter öğeleriyle birlikte günümüzün yüksek teknoloji kullanan en barbar örgütlenmesidir. ÖKK ve MİT'in Kıbrıs'ta kendilerine bağlı olarak oluşturdukları seksiyonun adı "Türk Mukavemet Teşkilatı"dır. (TMT) ÖKK-MİT işbirliği ile oluşturulmuş bu yapının başında "Bayraktar" denen bir komutan onun altında da "Sancaktar"lar gelmektedir. TMT'nin kullandığı amblemlerden biri başını yukarı kaldırmış bir bozkurttur. Sloganları arasında "Bozkurtlar Temelimiz" sözü vardır. Örgüt Rumlar ile 'işbirliği' yaptığı gerekçesiyle solcu olarak tanınan bazı Kıbrıslı Türklerin öldürülmesinden ve savaş sırasında provokasyon amaçlı cami bombalamalarından (aynı Çorum olaylarında olduğu gibi) sorumlu tutulmaktadır. ÖHD= (ÖKK)'nin bir üyesi olarak Kıbrıs'ta Selahattin Bey kod adı ile Sancaktarlık yapmış olan Yarbay Hüseyin Yakış daha sonraları Rauf Denктаş'ın danışmanları arasında yer almıştır. Rauf Denктаş'ın bugün de çevresindeki etkili kişilerin çoğu MİT'çi ve Özel Harbçi'dir. Zaten Kıbrıs Tugay komutanlığına atananların çoğu yine özel harb kökenlidir. Güney Kıbrıs'ta Kürt dostu Albay Giorgiadis'in öldürülmesinin M. Sayar'ın Kıbrıs Tugayı'nın başına geçtikten sonra ger-

çekleşmesi tesadüf değildir. ‘Kutsal’ devlet anlayışından kopamamış ve her türlü kontrgerilla eyleminde yabancı istihbarat örgütü, ‘dış güçler’(!) ya da Hizbullah gibi radikal İslamcı parmağı arayan bürokrat aydın tipi, siyasi körlükle muzdarip olarak devlette cisimleşmiş ve sınırları alabildiğine genişlemiş bu kontrgerilla gerçekliğini halen görememektedir. Evet, olagelen şeyler dışarlarda bir yerlerde tezgahlanmıyor bizzat ‘misak-ı milli’nin içinde tezgahlanıyor. Türk kontrgerillacılığı iktidar aygıtında cisimleşmiş halklar düşmanı en terörist organizasyondur.

“YDD”nin Balkanlar, Ortadoğu ve Kafkas halklarına yansıması ve bu temelde TC’nin yeni emperyalist konjonktür ekseninde kendi aygıtını gözden geçirmesi ve özellikle Kürdistan savaşının etkileri; burjuva ordu ve ona bağlı sivil-paramiliter güçlerin stratejisini, örgütlenme yapısını ve eylem tarzlarını değiştirmiştir. Burjuva ordu temel haki rengini kaybetmeksizin değişik sivil-paramiliter renkler alarak sınırlarını genişletmiştir. Burjuva ordu artık özel savaş ordusu olmuştur. Ve üzerinde taşıdığı renkler, özel savaşın heterojen kozmopolit renkleridir. Burjuva ordu; Kuzeybatı ve Güney Kürdistan böylesi militarist bir genişleme özünde iç dengelerin tamamıyla; Kuzey Kıbrıs, Bosna, Azerbaycan, Nahçıvan, Batı Trakya ve Makedonya’da değişik biçimler altında örgütlenen asker, sivil ve paramiliter güçleriyle “silahlı müfreze” ve iç savaş örgütlenmesinin ötesine taşmıştır. Bataklığa daha fazla saplanmaktadır. Türk militarizmi orta-kısa vadede alabildiğine kırılğan bir sü-

rece girmiştir. Kürt sorununun uluslararasılaşması, Kıbrıs sorununun çözümsüzlüğünün ağırlaşarak sürmesi, Avrupa'nın Gümrük Birliği ve İnsan Hakları temelindeki sıkıştırmaları, Güney Kürdistan'daki gelişmelerin TC aleyhine gelişmesi, yumurtalık petrol boru hattının yıllar süren ambargo kapsamında kalışı, Bakü petrol boru hattının geleceğinin kısmen Kürt savaşına endeksli olması ve en son ABD-İran gerginliğinin özellikle Kürt meselesi konusunda TC aleyhine olabilecek gelişme potansiyelleri; tüm bu gelişmeler egemen sınıf ve ordunun sıkışmasına ve bu sıkışmanın bir ifadesi olarak çeper ve yarı çeper ülkelerdeki örgütlenme ve eylemliliklerini hızlandırmasına ve yeni ilişki kurma tarzlarına neden olmuştur.

Eski Genelkurmay Başkanı Doğan Güreş'in kendi diliyle itiraf ettiği Bosna'ya gizli silah yardımı, Azerbaycan'da darbe teşebbüsüne yeltenen ve öldürülen Omon birliklerinin başı Cevadov'un MİT ve MHP ile ilişkilerinin açığa çıkması, MİT'le yakın ilişkisi olan ve bu olaylarda adı çıkan Ayvaz Gökdemir'in bizzat Aliyev tarafından istenmeyen adam ilan edilmesi, MİT'in Güney Kürdistan'da uzun zamandan beri Kızılay kılıfı ile sızmış olduğunun açığa çıkması (Atatürk 'barış'(!) ödülünü Kızılay'ın almış olması herhalde bir tesadüf değildir. Ödül bizce aslında Kızılay'a değil, Kızılay kimliği altında ajan faaliyet gösterirken öldürülen üç Türk casusu şahsında Türk MİT'ine verilmiştir) Yunanlı albay Giorgiadis ve Güney Kürdistan'da gazetecilik yapan Alman Lissy Schmith suikastleri, Batı Trakya'daki müftü, mil-

letvekili ve cemaat liderleriyle kurulan gizli ilişkiler, Barzani ve Irak Milli Türkmen Partisi ile kurulan kontracı bağlantılar, Kazakistan'da Türk üniversitesi kurma girişimleri, Azerbaycan'daki "Azer Türk Bank" pratiği ve en son Yunanistan ile büyük tarihsel çelişkileri olan Yeni Makedonya Cumhuriyeti ile askeri, politik ve ekonomik temeldeki yakınlaşmalar ve yapılan anlaşmalar (en son bizzat İ. Hakkı Karadayı Makedonya'ya giderek "Üsküp Belgesi" diye bir şey imzalamıştır); tüm bunlar, içerdeki sıkışmanın ve krizin dışarıya yansıyan militarist boyutlarıdır. Bu boyut bugün CIA tipi bir dış istihbarat (yani sadece dış istihbarat ile ilgilenecek bir servis) örgütünü MGK'nın gündemine sokmuştur. Bugün MIT dışında asıl olarak Avrupa, çeper yarı çeper ülkelerde faaliyet gösterecek yeni bir istihbarat yapılanmasına gidilmektedir. Burjuva ordu ve ona bağlı sivil-paramiliter güçlerin kendi sınırlarını zorlayarak genişlemesi, tekelci kapitalizmin en gerici ve en şoven aracı olan ordunun çözümsüzlüğünün giderek arttığının göstergesidir. Bu genişleme bir yandan halk kitlelerinden kopuşu hızlandırırken bir yandan da ülkedeki ekonomik verimliliği ve kaynak kullanımını da azaltmaktadır. Bu, bataklığa daha fazla saplanmaktır. Militarizmin bu bataklıkta boğulması tabii ki kolay olmayacaktır. Devrimci iradi müdahale gerekiyor.

DEVLETİN 'ÖZGÜL BİR TOPLUMSAL ZÜMRESİ' OLARAK ORDU

Burjuva ordu, yüzbinleri bulan maaşlı görevlileri, ajan-muhbir bağlantıları ve sivil-paramiliter alt örgütlülükleriyle ve milyonu bulan askeri gücüyle halkların emekçi dokusunu bir ağ gibi sarıp, yaşam gözenekelerini çoraklaştıran militarist-asalak bir gövdedir. O, tekelci kapitalizmin en rezil aracıdır. Ve yine o, iç savaş örgütlenmesi ve "silahlı müfreze" olmanın dışında ve ötesinde aynı zamanda emperyalizm ordusunun Ortadoğu'daki bir alt örgütlülüğü, bir fraksiyonudur. Buraya kadar tabii ki belirli bir özgüllükten bahsedilebilir. Ancak bizim üzerinde duracağımız, ordunun kendi 'içsel birliği'ni nasıl sağladığıdır.

Burjuva ordu kurumunun üyeleri "özgül bir toplumsal kategori" oluştururlar. Bunun anlamı şudur; ordu aygıtının kadroları sınıfsal kökenleri açısından farklı sınıflara ait oldukları halde (daha çok küçük burjuva sınıf) özgül bir içsel birliğe göre iş görürler. Aslında bu söylediklerimiz genel olarak devlet bü-

rokrasisinin sivil kadroları (idari bürokrasi, yargı ve polis) içinde geçerlidir. Ancak Türk ordusunun bu konuda daha özgül bir durumu vardır. Bu özgüllüğün nedenini mevcut ordunun siyasi köklerinde ve kültürün de bulabiliriz. Ki bunlar; militarizmin tarihsel sürekliliği, kendisini tüm dönemler boyunca ulusal sivil liderlerin hizmetinde hiç görmemiş olması, bağımsız siyasi rolünün indirgenmesine her zaman karşı çıkması ve buna direnmesi, şovenist “Asker-millet” tezine sıkıca sarılmış olması, kendisini “elit bir zümre şuuruna sahip” hiyerarşik bir topluluk olarak görmesi, yönetme erkinin tarihsel olarak kendisine “bahşedilmiş” en büyük güç olduğuna inanması (tarihsel hedonizm) ve son olarak “Devlet” olgusunu, ‘tarihsel bir devlet’(!) olarak fetiş düzeyinde algılıyor olmasıdır. Askeri zümreler açısından, ordu, başlıbaşına bir kültür, başlıbaşına bir yaşam biçimidir. Ordunun özgün içsel birliğini oluşturan bu öge ve olgular onun kendi halkına ve halklara karşı ne denli yabancı olduğunun göstergeleridir.

Devlet aygıtının üyeleri olarak burjuva ordu eliti, bir “sınıf” değil tarihsel köklerini abartan “özgül bir toplumsal zümre”yi teşkil etmektedir. Askeri kadro ve zümrelerin “sınıf kökenleri” onları birleştiren esas etmene oranla geri planda kalmaktadır. Askeri kadro ve zümreleri birarada tutan ve birleştiren temel etmen ne onların sınıf kökenleridir, ne de sermaye sınıfları ile girdikleri ilişkidir. Bunların etkisi yoktur demiyoruz ama talidir. Temelinde onları birleştiren ve özgül içsel birliği oluşturan yukarıda saydığımız kültürel ve siyasal öge ve olgulardır. Ayrıca belirtmemiz

gerekir ki; asker-sivil bürokrasinin özgül bir toplumsal kategori olarak görelî özerkliği, devletin nesnel rolünün bir gereği olarak da karşımıza çıkmaktadır. Devlet, nesnel rolünün icabı, kendi sürekliliğini daimi kılmak için ordu ve bürokrasinin kendisinden ve sermaye sınıflarından görece özerkleşmesine olanak tanımaktadır. Ki bu rol (görelî özerklik) kapitalist sınıfların çıkarına uygun düşmektedir. Ama bu demek değildir ki; ordu ve kapitalist sınıflar arasında hiç çelişki olmayacak. Tabii ki belirli dönemlerde çelişkiler olacaktır. Zaten kapitalizmin kendisi devamlı çelişki üreten bir sistem değil midir? Nihayetinde Türk egemenlik sisteminde de ordu ve sermaye gruplarının çelişik olduğu dönemler olmuştur. Ama daha önemlisi Türk devlet aygıtı hiçbir dönem sermaye sınıflarının tek başına istediği şekilde idare ettiği basit bir araç olmamıştır. Sermaye sınıfları çoğu zaman asker-sivil bürokrasinin ve özellikle ordu elitinin arkasında kalmışlardır. Bu 12 Eylül'e dek böyle sürmüş daha sonra ordu-sermaye ilişkileri daha fazla bütünleşme dinamiğine girmiştir.

TC ordusu şahsında somutlaşan rol; devletin "sürekliliğini sürdürme" fonksiyonunu "koruma" fonksiyonundan daha etkin bir rol olduğudur. Ordu sadece devleti koruma fonksiyonu ile kendini sınırlasaydı özerkleşebilen özgül bir toplumsal zümre olamazdı. Ordunun özerklik fonksiyonu onun devletin sürekliliğini sürdürme etkinliğinden kaynaklanmaktadır. Ordu açısından devletin sürekliliğinin sürdürülmesi bir anlamda tarihi bürokratik Türk dev-

letler sisteminin (geleneğinin) sürdürülmesidir. Ordu, devleti sadece kapitalizmin kategorileri ile ele almamaktadır. Ordunun gözünde devlet, 'tarihsel bir devlet'tir.

Orduyu mevcut siyasi kökleri ve hiyerarşik içsel birliği ile bir 'partiye'; bir devlet partisine benzetebiliriz. Ordunun kendisini partiler ve bakanlar üstü görmesi ve özünde varolan gerçekliğin tam da böyle olması bu benzetmeyi haklı kılmaktadır. Sözüünü ettiğimiz 'partiler üstü' bir partidir. **Türk Silahlı Kuvvetleri Partisi'dir.** Türkiye'de burjuva partileri devlet dışında değil en başından beri devlet merkezli ve ek olarak paşalar oligarşisinin farklı iki hizbinden gelişmişlerdir. (CHF ve TpCF) Paşalar Oligarşisinin ABD emperyalizmi ile birlikte gerçekleştirdiği 27 Mayıs, 12 Mart ve 12 Eylül darbeleri bir yandan varolan burjuva partilerini iyice devletleştirirken bir yandan da silahlı müfreze olan orduyu partileştirmiştir. Partileşmekten kastımız, ordunun, askeri rol kavrayışının ötesine taşmasıdır. Siyasi, ekonomik ve kültürel alanlara el atarak sınırlarını genişletmesidir. Darbeler orduyu partileştirmiş, özgül içsel birliğini iyice kastlaştırmıştır. Türk Silahlı Kuvvetleri bugün hem bir "silahlı müfreze" hem emperyalizm ordusunun Ortadoğu fonksiyonu, hem ayrı bir tekelci sermaye grubu, hem devletin en başat otonom siyasi gücü hem de 'partiler üstü' parti fonksiyonuna sahip politik bir güçtür. Bu partinin merkezi Ankara'da Genelkurmay karargahıdır. Partinin merkez yürütme kurulu Genelkurmay başkanı, Genelkurmay genel sekreteri,

MGK genel sekreteri, Genelkurmay 2. başkanı, Kuvvet komutanları, ordu komutanları ve Kürdistan'daki Asayiş Kolordu komutanından oluşmaktadır. Kolordu ve Tugay komutanlıkları bölgesel düzeydeki ordu komutanlıklarının (1. 2. 3. ve Ege ordusu) altında şehirler temelindeki alt örgütlülükler olmaktadır. Bu partinin dış politika ve diplomasi kurumları tüm dünya ülkelerinde varolan Askeri Ateşelikler ve bunun yanısıra Brüksel'deki NATO daimi Türk Askeri Komitesi ve Avrupa Müttefik Yüksek Komutanlığı (SHAPE) karargahındaki askeri komitedir. Bu parti, Milli Güvenlik Akademisi ve Silahlı Kuvvetler Akademisi gibi kendi ideolojisini ve konjonktürel politikalarını üreten kurumlara sahiptir. Bu akademiler ordu ideolojisinin ve ekonomipolitikalarının üst düzeyde üretildiği yerlerdir. Bu parti devlet bütçesinden en önemli payı almaktadır. Bunun yanısıra OYAK ve Türk Boston Bank gibi tekelci kurumlara sahiptir. Türk Silahlı Kuvvetleri yurt çapında merkezi hiyerarşik örgütlenmesiyle, ekonomik alt yapısıyla MGK içindeki belirleyici gücüyle, diplomasi ve dış politika kurumlarıyla, istihbaratı, özel kuvvetleri ve genel askeri gücüyle devletin en önemli partisidir. Ve tüm bunlar onu sermayenin basit bir aracı ya da devletin sadece bir "silahlı müfrezesi" olarak değil de, devletin özgül bir toplumsal zümresi olarak ele almayı gerekli kılmaktadır.

TEKELCİ BİR SERMAYE GRUBU OLARAK ORDU

“Zor başlıbaşına bir ekonomik güçtür!” (Marx)

Türk Silahlı Kuvvetleri de başlıbaşına bir ekonomik güçtür. Eğer bir ordu Cumhurbaşkanı ve Başbakan’a Savunma sanayi brifingi verebiliyorsa bu o ordunun aynı zamanda mali boyutunun bir göstergesidir. Böyle bir brifingi Milli Savunma Bakanlığı, bürokratlarının vermesi gerekirken bunu 'ekonomist' askerlerin üstlenmesi bizi yine ordunun özerklik fonksiyonuna götürmektedir.

Daha önce de belirtmiştik; militarizm, sermaye birikiminin başlıbaşına önemli bir alanıdır. Ve bu alanın baş aktörü ise kaçınılmaz olarak her zaman burjuva ordu olmuştur. Militarizm, tekelci burjuvazi ile ordunun karşılıklı yarar temelinde iç içe geçtiği en önemli alandır. 400 trilyon lira tutarındaki 1993 yılı devlet genel bütçesinden 40 trilyon liranın savunma harcamalarına ayrıldığı dikkate alınırsa ordunun ekonomideki belirleyiciliği daha iyi anlaşılır. Tekelcilerle

askeri zümrelerin en önemli kaynaşma momentlerinden biri, ordunun bizzat bir 'iç pazar' olmasından kaynaklanmaktadır. Büyük toprak sahipleri ve ticaret burjuvazisine göre sanayici yeni bir tiptir. Sanayici kapitalist rejimin gelişme sorunları, ülkenin bölgesel ve uluslararası konjontürü ve hükümet-parlamentonun işlevi ile çok yakından ilgilendir, ilgilenmek zorundadır. TÜSİAD ve TOBB gibi kuruluşların askerler, hükümet üyeleri ve bürokratlarla birlikte düzenledikleri toplantı ve paneller ve bunun yanısıra kurdukları gizli-açık ilişkiler geçmişten günümüze artarak sürmektedir. Tekelci burjuvazi, büyük toprak sahipleri ve ticaret burjuvazisi gibi orduyu sadece bir asayiş gücü olarak görmemektedir. Tekelciler ülke çapında görevli kuvvet ve ordu komutanları ile ve ordu eliti ile devamlı temas halindedirler. Çünkü askeri birlikler sanayi sermayesi için büyük bir pazardır. Sanayici kapitalist doküma tezgahında ürettiği kumaşı, fabrikada ürettiği otomobil ve kamyonu, elektronik araç ve gereçlere kadar herşeyi orduya satacaktır. Sanayi sermayesi her yıl önlenemez bir hızla büyüyen askeri harcamalardan payını artırmayı neden istemesin?

Çeşitli dönemlerde komutanlık yapmış general ve subaylar emekliliklerinde hemen özel banka ve holdinglerde göreve davet edilmektedirler. Örneğin 12 Mart'ın darbeci generali Memduh Tağmaç emekli olduktan sonra CIA'nın paravan örgütü olan AID'in de (Amerikan Kalkınma Teşkilatı; bu teşkilatın AAFLI ile de ilişkisi vardır) ortağı olduğu Sınai Kalkınma Bankası'nın yönetim kuruluna alınmıştır. Sakıp Sa-

bancı "İşte Hayatım"adlı kitabında; emekliye ayrılan generalleri ülke ekonomisinde görevlendirerek onları nasıl da 'ölümü bekleme' duygusundan kurtardığını anlatır. Sabancı bu düşünceден hareket ederek Orgeneral Semih Sancar'ı Akbank'a, Orgeneral Vecihi Akın'ı Aksigorta'ya, Orgeneral Suat Aktulga'yı Lassa'ya transfer etmiştir. Şimdi bu yerlerde midirler bilmiyoruz ancak olmasalar da yerlerinin başka generallerce doldurulduğu ya da doldurulacağı şüphe götürmez bir gerçektir.

Şimdiye kadar sözünü ettiğimiz, ordu-sermaye ilişkilerinin, ordunun bir 'iç pazar' olmasından kaynaklanan boyutuydu. Ordu elitinin bu konuda önemli bir niteliğinden daha bahsetmek gerekiyor. Şöyleki; ordunun en önemli özelliklerinden birisi kendi özerk siyasi gücünü sınırlamadan sermayenin (konjonktürel olarak) değişik kesimleriyle bütünleşmiş olarak varolmasıdır. Burada ordunun aynı anda iki ayrı role soyunduğunu görmek mümkündür. Yani hem değişik sermaye gruplarıyla birlikte onun koruyucusu olan bir kurum hem de özerk siyasi-ekonomik gücüyle gerektiğinde sermayeden bağımsız bir kurum. Ordunun sermayenin değişik kesimlerine karşı görünüşte de olsa 'eşit' mesafede durabilme esnekliği ona önemli bir özerklik sağlamaktadır. Ve bu özerklikte kendi siyasi-ekonomik gücüyle birlikte sermayenin değişik kesimlerini iktidar konusunda kendisine her zaman gebe bıraktıracak hareket serbestliğini orduya sağlamaktadır. Bu anlamda Ankara'daki üst komuta merkezi yani Genelkurmay Karargahı ordunun tekel

ve tekeldışı sermayeyle değişik düzeylerdeki tüm ilişkilerinin merkezileştirildiği, önem sırasına koyulduğu bir alan olmaktadır.

Ordu siyasi olmanın dışında ekonomik anlamda da belli bir hareket serbestliğine sahiptir. Örneğın Türk parlamentosunun askeri bütçe üzerindeki denetimi yasalarla (yasalarda ileri sürülen 'gizlilik'(!) ihtiyacı ile) alabildiğine sınırlandırılmıştır. Bugün TBMM'nin askeri harcamalar üzerinde hemen hemen hiçbir etkili denetim fonksiyonu yoktur. Hele MIT'e, Polis'e, ÖKK'a ve MGK genel sekreterliğine giden örtülü ödeneği hiç mi hiç sorgulayamamaktadır. Tüm dönemler boyunca askeri bütçe mecliste hiç tartışılmaksızın kısa sürede geçirilmiştir. Bugün bir tane milletvekili çıkıp da Kürdistan'da yapılan askeri harcamaların ve sınırötesi hareketlerin ekonomiyi felç ettiğini söyleyememektedir. Çünkü ordu Türk parlamentoculuğunun en büyük tabusudur. En büyük açmazı, en büyük zaafıdır. 12 Mart 1971 müdahalesinden sonra gerçekleştirilen anayasa değişikliği ile; "Silahlı Kuvvetlerin elinde bulunan devlet mallarının TBMM adına denetlenmesi usulleri, milli savunma hizmetlerinin gerektirdiğı gizlilik esaslarına uygun olarak kanunla düzenlenir." denilerek gizlilik kıstası getirilmiş ve bu düzenleme 1982 anayasasında da (160. madde) benimsenmiştir. Gizlilik kıstası meclisin askeri harcamaları ve ordunun mali denetimini pratikte imkansızlaştırmaktadır.

Şimdi ordu-sermaye ilişkilerinin en son ve en önemli boyutuna geldik. Bu boyut ordunun tek ba-

şına ayrı bir tekelci sermaye grubu olduğu gerçeğidir. Ki bu boyut, ordunun devletin özgül bir toplumsal kategorisi olmasını daha da perçinlemiştir. Bilindiği üzere orduya ait olan OYAK'ın otomotiv, çimento, gıda, kimya, finans ve hizmet sektörlerinde 25 ortaklığı vardır. Bunun yanı sıra dünyada belki de bankası olan tek ordu kurumu Türk Silahlı Kuvvetleridir. (Türk Boston Bank) OYAK'a 205 sayılı kanunla vergi muafiyeti sağlanmıştır. Hem de ne muafiyet! OYAK kurumlar vergisinden, gider vergisinden, veraset ve intikal vergisinden muaftır. Kısaca OYAK devletin en ayrıcalıklı kapitalist grubudur. Ve kapitalist gruplar içinde ilk 10 sırada yer almaktadır. OYAK ve Türk Boston Bank dışında orduya ait olan bir diğer mali boyutta, TSK Güçlendirme Vakfı'ndan bahsetmek gerekiyor. Bu vakıfta elindeki büyük ekonomik kaynaklarla ayrı bir kapitalist gruplaşma yaratmıştır. Tusaş, Petlas, Aselsan, Havelsan, Alpilsan, Testaş ve Netaş gibi büyük ölçüde savunma sanayiine yönelik kuruluşlarda vakfın büyük pay sahibi olduğu ve vakfın mal varlığının trilyonlarla ifade edildiği dikkate alınırsa vakfın ulusal ekonomik içindeki yeri daha iyi anlaşılır. Vakfın ortak olduğu savunma sanayiine yönelik bu tesisler aynen OYAK'a verilmiş olan vergi muafiyetlerinden yararlanmaktadır. Diğer kapitalist gruplar bilinçli olarak TSK Güçlendirme Vakfına önemli derecede bağışlar yaparak (bu bağışlar tekelcilerin vergi matrahından düşülmektedir!) aslında devletin hakkı olan vergiyi bir anlamda orduya vermektedirler. Bu anlamda ordu ve sermaye çevreleri arasındaki bu 'yasal'(!) alışveriş (bağış!) vergi ka-

çırarak devleti birlikte soymanın bir platformu olmaktadır.

TSK (burjuva ordu) silahlı müfreze olmanın yanı sıra aynı zamanda tekelci bir sermaye grubudur. Türk Boston Bank, OYAK ve TSK Güçlendirme Vakfı'nın ortağı olduğu özel şirketler ve malvarlıkları bunun en somut kanıtlarıdır. Bu kuruluşların diğer ortakları ise çoğunlukla yabancı sermaye kesimleri yani emperyalistlerdir. Sonuçta emperyalizmin askeri blokları ile bütünleşmiş olan TSK'yi emperyalizmin mali kurumları ile de ekonomik entegrasyona girmiştir. Ve bu çok önemlidir.

TEKELCİ DİKTATÖRLÜĞÜN YENİ SİYASİ ÜST BİÇİMİ, ÖZEL SAVAŞ REJİMİDİR

Ordu, karşı-devrimci bir tarihsel süreklilikle iktidar bloğu içinde özerkleşebilen siyasi bir güç olmuş ve değişik biçim ve ittifaklar dahilinde bunu giderek kalıcılaştırmış ve bu anlamda TC'nin alt ve üst yapı kurumlarına her darbe ya da her sosyal-ekonomik kriz sonrası daha fazla sızmıştır. Her zaman söylediğimiz gibi, generaller hiç bir dönemde geri çekilmemiştir. Ordunun devlet aygıtındaki somut durumu ne bütünüyle geçmişten bağımsızdır ne de geçmişin tam bir tekrarı niteliğindedir. İlk önce 1923'te ama tekeli dönemle birlikte daha olgun biçimiyle 1960 darbesiyle devlet aygıtına çöreklenen ve kendisini gerek anayasal mekanizmalarla (MGK ve Anayasa Mahkemesi, 27 Mayıs darbesinden sonra kurulmuştur) gerekse yasalara dayanmayan fiiliyattaki gücüyle (ki esas olan budur) hegemon bir duruma getiren ordu, 1960 süreciyle büyük oranda ele geçirdiği devlet aygıtına bir daha ayrılmaksızın çöreklenmiştir.

Ordu, iktidar aygıtını belli bir süre sonra bırakmak için ele geçirmemiştir. Ordu, darbelerdeki olağandışı rolünü müdahale sonrasında gerçekleştirilen siyasi konsolidasyonlarla 'olağanlaştırmıştır' ve iktidar aygıtındaki etkinliğini bu şekilde devam ettirmiştir. Bu konuda orduya en büyük yardımı ABD emperyalizm ile asker kafalı Kemalist Türk aydınları yapmıştır. Her darbe ve her ekonomik ya da sosyal kriz, faşizmi ve ordu etkisini devlet aygıtında daha fazla cisimleştirmiş ve sonuçta günümüz gerçekliğindeki durum ortaya çıkmıştır. Nedir bu durum? Bu durum, artık kapitalist devlet biçiminin sürekli ve saf bir askeri diktatörlükle yönetilmesinin 'gereksizleştiği', (en azından eskisi kadar gerekli olmadığı) ordunun gizli vetosunu devamlı ensesinde hisseden sivilleştirilmiş muhafazakâr rejimlerin ordunun bilinçli aksesuarı rolüyle en az saf bir askeri diktatörlük kadar baskıcı olabildiği durumdur. Bugün rejimin dışardan bakıldığında askeri ya da sivil nitelikli görünüşü eskisi kadar pek anlamlı değildir. Önemli olan rejimin karşı saldırı konusundaki stratejisidir. Stratejinin içeriği ve kullanılan taktik araçlarıdır. Özel savaşın bugünkü ekonomik, siyasi, askeri ve psikolojik boyutları 12 Eylül'e nazaran çok daha üst boyutta değil midir? Elbette üst boyuttadır. Ama gel gör ki dışardan bakıldığında rejimin 'sivil' bir görünümü vardır. Parlamento, siyasi partiler, muhalefet genel oy, basın, sendikalar hepsi işliyor. Ama nasıl işliyor? İzin verebilir. Değişimin ölçüsü üzerinde gizli, açık her türlü veto yetkisine sahip olan burjuva ordu ve özel savaşın diğer sivil-paramiliter güçlerine bağlı olarak iş-

liyor. MGK'ya, MGK genel sekreteri ve TİB başkanı İ. Kılıç'a, Genelkurmay 2. başkanı Çevik Bir'e, MİT Müsteşarına, ÖKK'ya, Asayiş Kolordu Komutanına, M. Ağar, Ünal Erkan ve N. Menzir'e bağlı olarak iş-
liyor.(Bu üçlü şimdi TBMM'de milletvekilliği ve ba-
kanlık yapıyor!) 1920'lerin başında Anadolu'daki gay-
rimüslimlere zulüm uygulamaları ile 'ün' yapan
Merkez ordusu komutanı Sakallı Nurettin Paşa ve
1943'de 33 Kürt köylüsünü kurşuna dizdiren General
Mustafa Muğlalı'nın ardılları şiddeti devamlı ar-
tırarak hep varolagelmışlerdir. Şırnak'ı yakan, topa
tutan tuğgeneral M. Sayar, Van-Tatvan yöresindeki
kontrgerilla infazlarının ve köy yakmaların so-
rumlusu tuğgeneral Korkmaz Tağma, eski ÖHD ve
şimdiki TİB'in başkanı D. Beyazıt, H. Kundakçı, A.
Çörekçi ve bunun gibiler günümüzün genelleştirilmiş
ve seçmeli caydırıcılık temelindeki şiddet uy-
gulayıcılarıdır.

Temsili demokrasi, genel oy, hükümet, par-
lamento, muhalefet ve basın bunların tümü emek-
sermaye çelişkisini, devlette ordu etkisini ve varolan
faşizmi gizlemeye yarar. "Sömürünün doğal bir şey-
mişcesine gösterilmesine" yararlar. Kısaca devlet-
iktidar aygıtının sınıfsal özünü maskeleyen bir işlev
görürler. Ancak bugün bu kurumlar asıl devlet ay-
gıtını eskisi kadar gizleyememektedirler. Bir 'şal' bile
olamamaktadırlar. Yukarıda sayılan sivil-siyasal ku-
rumlar ordu, MİT, polis, mafya, idari bürokrasi ve
yargı ile geçmiştekenden çok daha fazla içiçe geç-
mişler, geçmiştekenden çok daha fazla bilinçli suç or-
tağı konumuna gelmişlerdir. Esas işlevleri iktidarın

sınıf özünü maskeleyen, kitleleri uyutmak, bir şal ve rehabilitasyon aracı olmak iken bu işlevlerini eskisi kadar başarı ile sürdürememektedirler. Esas işlevlerini bir kenara bırakmışlar, TSK ve özel savaş güçleri içinde yer edinebilmenin, bu güçlere yaranmanın, bu güçlerden destek sağlayabilmenin ya da bu güçlerin sözcülüğünü yapabilmenin yarışı içine girmişlerdir. Kapitalist gruplar, sendikal bürokrasiler, Mehmetçik Basın, Vakıf ve dini kuruluşlar, burjuva partiler ve devlet bürokrasisi değişik fraksiyonları ile bu temel çizgide yol almaktadırlar. Marx yıllar önce "Fransa'da sınıf savaşimleri" adlı yapıtında şunu yazmaktaydı. "Burjuvazi şimdiye kadar böbürlenmiş olduğu ve bütün gücünü kendisinden aldığı genel oy bu yana iterek, artık geri dönüşe olanak bırakmayacak bir şekilde şunu açığa vuruyor; zaferimiz şimdiye kadar halkın iradesiyle tutundu, şimdi ise, onu, halkın iradesine karşı sağlamlaştırmak gerek." Marx'ın yıllar önce büyük bir öngörü ile tahlil ettiği şey bugün en olgun biçimiyle karşımızdadır. Dünyanın tüm tekelci diktatörlükleri devletin sınıf özünü maskeleyen sivil-siyasal kurum ve öğeleri kaybetmenin eşiğindedirler. Burjuva parlamentolar, basın, genel oy, hükümet, muhalefet bunların tümü büyük bir yozlaşma ve büyük bir çürüme içindedirler. Halkları birarada tutma özelliklerini, sömürüyü doğal bir şeymişcesine gösterme özelliklerini, kitleleri uyutma ve rehabilite etme özelliklerini giderek yitiriyorlar. Günümüz sivil-siyasal kurumları önemli bir değişik içine girerek başlı başına bir terörist güç, başlıbaşına bir "beyin

iğfal şebekesi" olmuşlardır. Zaten başkaca bir alternatifleri kalmamıştır. Onlar için tutunacak tek dal kalmıştır: Militarizm!

Militarizm, tekelci dönemle birlikte temel haki rengini kaybetmeksizin sivil-siyasal renkler alarak sınırlarını genişletmiştir. "yeni" denilen bugünkü emperyalist düzende bu üst boyuttur ve günümüzün en önemli olgularındandır. Bugün sivil-siyasal burjuva kurumlar militarizmin vazgeçilmez alt örgütlülükleri konumundadırlar. Bu kurumlar; "kollektif yılgınlık psikolojisi" oluşturulmasında ve "Dayanılmaz olanın yönetilmesinde" yeni rol ve görevler kapmışlardır. Militarizm ve burjuva ordular sivil-siyasal burjuva kurumları geçmişte görülmediği biçimiyle yedeğine almıştır. Militarizm 'sivilleşerek' sınırlarını genişletirken, burjuva sivil-siyasal kurumlar da bir tür 'askerileşerek' (zihniyetçe) kendi sınırlarını genişletmiştir. İşte yeni durum budur. Bu durum eskiye nazaran daha yüksek teknoloji ve daha barbar olan şimdiki devlet örgütlenmesinin sivil görünümünü kaybetmeksizin kendini idame ettirebildiği yeni bir siyasi üst boyutu anlatmaktadır. Militarizmin 'sivilleşerek' sınırlarını genişletmesi; burjuva sivil-siyasal kurumların karşı saldırı konusundaki yeni terörist etkinliğini anlattığı kadar, burjuva ordunun kendi içinde, kendine özgü yeni sivil-paramiliter örgütlülükler ve ilişkiler yaratmasını da anlatmaktadır. Son 4-5 yıldır hiç görülmediği biçimiyle MGK toplantılarına asıl üyelerin dışında MİT müsteşarı, Dışişleri Bakanı, OHAL valisi ve Emniyet Genel Müdürü'nün de katılıyor olması militarizm ve

özel savaş rejiminin yeni şekillenışı ile ilgilidir. Bu, militarizmin sivil güçleri yanına ve içine alarak onlara da askeri rol vermesidir. Bugün Dışışleri Bakanı farkında olmadığı kadar özel savaşın piyonu, farkında olmadığı kadar askeri bir rolün içindedir.

OHAL valiliğı, Emniyet müdürleri, siyasi polis şefleri, özel tim, itiraçılar ve ülkücü mafya militarizmin 'sivilleşerek' sınırlarını genişlettiğı önemli bir alandır. Özel-kirli savaş alabildiğine boyutlandırmak isteyen bu güruh, burjuva orduda varolan Amerikan standartlarını, askeri hiyerarşı ve disiplini emniyet örgütüne de taşımak istemektedir. Emniyet örgütünü tamamiyla genel asayiş hizmetlerinin ötesine taşımak için çok çaba sarfediyorlar. Emniyet örgütünü dört dörtlük bir iç savaş örgütlenmesine dönüştürmenin ilk adımlarını Özel Timleri kurarak zaten attılar. Recep Ergun bunlar için "Yeniçeri Ordusu" benzetmesi yapmıştı. Aslında her ne kadar Yeniçeri Ordusu ve cuntası olan burjuva ordunun ta kendisi ise de bunlar da (özel timler) böyle olduklarını kısa sürede gösterdiler. (1995 yılındaki "Dersim olayları" hatırlansın) Dersim'de 500 özel timin vali ve belediye başkanına küfrederek yürüyüş yapmaları onların da kazan kaldırma potansiyelinin bir göstergesidir. Tabii sadece özel timler değil; İstanbul'da dönemin Emniyet müdürü Menzir'in polisleri her operasyondan ve her kitle eyleminden sonra "Her şey vatan için" diyerek aynen askerler gibi yürümekteydi. Artık onlar da TSK'i gibi 'saygı' duyulan, 'sözü dinlenen' bir 'elit zümre' olmak istiyorlar. Özellikle Kürdistan'da

olmak üzere tüm ülke çapında kendisi kadar suçlu ve kirli olan ordunun halkın gözünde daha az yıpranmış gösterilmesine içten içe büyük öfke duyuyorlar. Oysa 'vatanın bölünmez bütünlüğü' için ordunun katlettiği kadar "terörist" katletmişlerdir ve halk hâlâ onlara 'saygı' duymamaktadır. İşte buna kahroluyorlar. Ordu gibi 'saygın' bir faşist güç olmamanın acısını çekiyorlar. Yaptıkları barbarlıklara insanların saygı göstermesini ve alkışlamasını isteyen bir faşizm örneği ile karşı karşıyayız. Alkışlayanı ise çok. Eski emniyet müdürü ve daha sonrasında DYP milletvekilliği de yapan İsmail Köse, Gazi olayları araştırma komisyonunun başkanı olarak hazırladığı raporla 30 kişiyi katleden polisi alkışlamaktadır. İsmail Köse polisi alkışlayan bir raporla dönemin Emniyet müdürü ve yeni milletvekili Menzir'e olan saygısını ifade etmiştir. Menzir o zamanlar, CHP'e "dinsiz-imansız-bölücü" diyor ve tüm diğer burjuva partileri-basın vb. buna karşı sessiz kalarak, sesli olanlar ise bunu 'duygusal bir patlama' olarak göstererek sonuçta onu alkışlamıştı. Kimileri ise daha ileri giderek 'polislerin de düşünce özgürlüğü vardır'(!) diyebilmiştir.

"HER HALKIN BAŞ DÜŞMANI ORDUDUR!"

Bugün TC'nin temeli Prusya'nınkinden çok daha fazla askeri bir tarihselliğe ve devlet geleneğine sahiptir. Alman birliğini, gerici-bürokratik junker sınıfı ile uzlaşarak kan ve zulüm siyasetiyle yukardan aşağıya kuran Bismarck'ın Anadolu'daki adı Kemalizm'dir. Prusya-Alman tarihinin Bismarckçı kan ve zulüm siyaseti nasıl ki tarihte zorun rolünün en özgün örneklerinden biriye, Osmanlı-Türk tarihi ve Kemalizmin kan ve zulüm siyaseti de o derece hatta daha fazla tarihteki zorun en özgün örneklerinden biri olmuştur.

Bugün temel haki rengini kaybetmeksizin değişik sivil-siyasal renklerle genişleyerek varolan sistemi bir özel savaş rejimine dönüştüren böylesi bir ordu gerçekliğinin (artık) halkların baş düşmanı olduğu kesindir. Karl Liebknecht'in "Her Halkın Baş Düşmanı ordudur!" belirlemesi-bugün geçmiştekinden çok daha fazla doğrudur. Ve yine bu belirleme geçmiştekinden

çok daha fazla üzerinde durulması gereken bir gerçekliktir. Ordu-siyaset ilişkileri her düzeyde tekrar ele alınarak özgüle ve genele yönelik olarak derinleştirilmelidir. Bu teorik hem de pratik bir görevdir.

Ordunun 1960 darbesinden günümüze son 35 yılda edindiği yeni biçim ve boyutları maddeler halinde kısaca özetleyecek olursak;

1. Ordu, anayasa ile kontrolü imkansızlaştırılmış otonom siyasi bir güç olmuştur. (Anayasal özerklik)

2. Ordu tek başına tekelci sermayenin ayrı bir grubuna dönüşmüştür. Ordu, devletin en imtiyazlı mali fraksiyonu olmuştur. (OYAK+Boston Bank+TSK Güçlendirme Vakfı)

3. TSK silahlı bir müfreze ve bir iç savaş örgütlenmesi olmanın dışında aynı zamanda emperyalizm ordusunun bir alt örgütlülüğü ve Ortadoğu fraksiyonu olmuştur. Bunun yanısıra ordunun Kıbrıs'ı ilhakı, Güney Kürdistan'ı işgali, Somali ve Bosna'ya askeri birlik göndermesi onu sadece kendi ülkesiyle sınırlı değil "Dünyasal bir suçlu" konumuna getirmiştir.

4. Kürdistan savaşı burjuva orduyu "Özel Savaş Ordusu"na dönüştürmüştür. Şimdiki ordunun adı; Özel Savaş Ordusu'dur.

5. Darbeler orduyu partileştirmiştir. Ordu mevcut siyasi köklerine ve kültürüne dayanan özgül içsel birliğini emperyalist güdüm ve sermaye ile birleştirerek 'partiler üstü' bir parti olmuştur.

6. Reel sosyalizmin çözülüşü Varşova paktı-NATO çelişkisini ortadan kaldırdığı için ordunun strateji değişikliğine giderek bölgesel düzeyde askeri rol kavrayışını değiştirmesi. (Balkanlar, Kafkaslar ve Ortadoğu'da yeni rol ve ittifak arayışları).

7. Yeni askeri militarizmin savaş doktrinlerine paralel olarak (düşük, orta yoğunluklu ve bölgeselleştirilmiş savaş stratejisi ordunun mobil, hızlı ve teknolojik hale dönüştürülmesinin hızlandırılması. (Tugaylar sistemine geçiş + özel kuvvetlere ağırlık verilmesi)

8. Kürdistan savaşı ordu içi hizip, tasfiye ve çeteleşmeleri doğurmuştur. (E. Bitlis, Cem Ersever, K. Çillioğlu olayları. Jitemci subayların korucularla birlikte yaptıkları kaçakçılıklar vb.)

9. Kürdistan savaşı orduda "Vietnam Sendromu"na yol açmıştır. (Erler içinde firarlar, intiharlar, emre itaatsizlik ve ruhsal bozukluklar alabildiğine artmıştır.)

10. Ordunun Kürdistan'da sadece PKK'e değil Kürt halkına da savaş açarak, savaşı askeri değil ama siyasi olarak kaybetmiş olduğunun hergün biraz daha doğrulanıyor olması.

11. Burjuva ordu ve özel savaş ekonomiyi alabildiğine askerileştirerek ülkedeki ekonomik kaynak kullanımını ve verimliliği düşürmüştü, enflasyonu artırmıştır.

12. Militarizmin temel haki rengini kaybetmeksizin değişik sivil, siyasal ve paramiliter renk-

ler alarak sınırlarını genişletmesi. Bu şekilde sürekli-
açık askeri diktatörlüklerin 'gereksizleşerek' en az
onun kadar etkili olabilecek ve sivil görünümlü yeni
özel savaş rejiminin oluşması. (Tekelci devlet ay-
gıtının yeni siyasi üst biçimi; özel savaş dik-
tatörlüğüdür. Tekelci Kontrgerilla Cumhuriyeti'dir.)

Türk devlet ve ordu gerçekliğinin işçi sınıfı, tarım
emekçileri, kent ve kır yoksullarını nasıl alık-
laştırdığını, nasıl köleleştirdiğini iyi görmek ge-
rekiyor. Militarist orduyu asıl ayakta tutanın bu alık-
laştırma mekanizması olduğunu çok iyi bilmek
gerekiyor. Ordular Engels'in yıllar önce belirttiği gibi;
"Her zamankinden daha çok siyasal gericiliğin rezil
bir aracıdır." Ve bu ordu gerçekliğinin aşılması baş-
lıbaşına bir devrim sorunudur.

OSMANLI DEVLETİNDE ORDU ve SİYASET

Osmanlı devlet tarihinde ordunun rolünü üç tarihsel dönemde incelemek mümkündür. Bunlar;

1. Beylikler dönemi,
2. İmparatorluk dönemi,
3. Çöküş dönemi.

1. Beylikler dönemi'nde sürekli fetih peşinde koşan ve savaş durumu yaşayan bu devlette ordunun iktidar aygıtı içindeki rolü etkin bir siyasi belirleyicilik düzeyindedir. Kuruluşundan itibaren merkezi despotik özellik gösteren rejimin hızla yeni topraklar işgal etmesiyle yeni bir ekonomik ve askeri sistemi oturtması gerekmiştir. Bu anlamda tarımda 'Tımar' sistemine geçilmiş, sipahilere bırakılan topraklarla tabandaki savaşçıyı aynı zamanda üretici ve tarım vergilerinin toplayıcısı yaparak içkaynak yaratıcısı bir kesim oluşturulmuştur. Burada askeri temellerde ve askeri öncelikli bir ekonomi ve iç kaynak

transferi söz konusudur. Çünkü Tımarlı Türk Sipahisi uç beylikleri ve merkezi despotizmin taşradaki militer gücünü temsil etmektedir. Gelişmekte olan, ekonomik temeli toprak rejimine ve fetihlere dayanan askeri bir feodal devlettir. Toprak rejimi ve toprağa bağlılık ekonomik baskının dışında görüldüğü gibi aynı zamanda ekonomi dışı zor ile (Sipahiler ve Uç beyleri) de sağlanmıştır.

Orhan Bey zamanında gerek merkezde gerekse periferde gelişen orduyla birlikte ordu komutanı diyebileceğimiz "Beylerbeyi" kurumunun ortaya çıktığını görüyoruz. I. Murad devrine gelindiğinde Çandarlı Hayrettin Paşa tarafından imparatorluğun geleceğine damgasını vuracak olan "Yeniçeri Ocağı" kurulmuştur. Bu yeni askeri gücün oluşturulmasının asıl nedeni uç beylikleri ve tımarlı sipahiler temelinde gelişen "Türk Aristokrasisi" karşısında merkezi otoriteyi pekiştirme zorunluluğudur. Merkezi rejim, hızlı yayılmanın sonucu hem bizzat kendi güvenliğini korumak hem de tarım ve vergi gelirlerine ortak olmasından dolayı ekonomik temeli de güçlü olan Türk aristokrasisini gerektiğinde bastırmak için böyle bir güce ihtiyaç duymuştur. Periferde beylikler temelinde şekillenen Türk Aristokrasisi, merkezi rejim (saray) tarafından "sadakat ve kulluk vazifelerinden" her an vazgeçebilecek potansiyel bir tehlike olarak değerlendirilmiştir. İşte tam bu nedenle "feodal bölünmelerin engellenmesi için sipahi gücünden daha güçlü silahlarla donanmış küçük bir ordu" olan Yeniçeriler oluşturulmuştur. Orhan Bey döneminde çiftçi Türklerden kurulan ve daha sonra tasfiye edilen

yaya güçlerin aksine Yeniçerler Hristiyan devşirmelerden kurulmuştur. Çünkü "Türklerden oluşmayan bir ordu Türkleri ayaklandıramazdı". Merkezi devletin kendi halkına yabancılaşması ve güven bunalımı Selçuklu döneminde olduğu gibi bu dönemde de artarak sürmekte ve daha da derinleşmektedir. Bu süreçten itibaren artık Yeniçeri ordusu ve devşirme aristokrasisi devletin asli unsuru olan sipahilere, uç beylerine, Sünni reayaya ve Anadolu Türkmenine karşı iktidar mücadelesine girmişlerdir. Merkezi devlet bu dönemde bir yandan Sünni reaya ve Türkmeni hem ırgat hem asker olarak kullanıp sömürmekte, bir yandan Türk aristokrasisi aracılığıyla fetih vergilerini toplamakta ve sağlama almakta ancak bir yandan da görece özerk olan Sipahileri ve uç beylerini ehlileştirirken hatta gerektiğinde ezmenin planlarını yapmaktadır. Bu planların pratiğe sokulduğu ilk dönem "Fetret devri"dir.

Fetret devrine gelindiğinde bir tür ikili iktidar dengesi ve dönemi yaşandığını görüyoruz. Türk uç beylerin ve Türkmenlerin desteklediği Süleyman Çelebi ile Yeniçeri ordusu ve devşirme aristokratların desteklediği Mehmet Çelebinin iktidar kavgasından, devşirmelerin desteklediği M. Çelebi galip çıkmıştır. Böylece Yeniçeriler ilk kez iktidarı belirleyen güçlerden birisi olarak ortaya çıkmışlardır.

Beylikler döneminde ordu-siyaset ilişkilerinin temel niteliğinde şu görülür: Türk aristokrasisi ekseninde güçlü bir karşı hanedanın oluşmaması için, iktidara köksüz devşirme devlet adamları ve yeniçeri

askeri gücü ortak edilmiştir. Yine 'bu dönemde askeri sınıf sadece savaşçı bir güç olmaktan çıkmış padişahın berat alarak mülki devlet hizmetlerinde de güçlenmiştir' ki bu, ordunun siyasetle bütünleşme dinamiğini daha da artırmıştır.

Fatih Sultan Mehmet dönemi ile başlayan imparatorluk yıllarında Türk aristokrasisinin hızla iktidardan uzaklaştırıldığını görüyoruz. Artık "Padişahlar Türklerin değil Osmanlıların yani kapıkulların başbuğudur. "Bu dönemdeki iktidar kavgasında bir yandan II. Mehmet ve asker-sivil devşirme güçler diğer yandan ise Çandarlı ailesinin temsil ettiği Türk aristokrasisi vardır. Tarihin cilvesi(!) Çandarlı aristokratları dedelerinin kurumsallaştırdığı devşirmelerle şimdi karşı karşıyadır. Kavganın temelindeki neden; iktidarın fetih politikalarının sürdürülmesiyle mi, yoksa istikrar tedbirleriyle mi sağlamlaştırılacağıdır. Günümüzdeki özel savaş aygıtında varolan hizipleşmeyi ne kadar andırıyor. Bir yanda kirli savaş istikrarlı olarak sürdürmek isteyenler diğer yanda en çığrından çıkmış biçimiyle dizginsiz olarak sürdürmek isteyenler. Bu anlamda bugün Fatih Sultan-devşirme hizbini temsil edenler Özel harbçi ve Jitemci askeri kadro, OHAL valiliği ve siyasi polis şefleri, DGM'ler ve sermayenin İSO ve TOBB temelinde şekillenen kesimleri örneğin bir Yalım Erez. Çandarlı hizbinin temsilcileri ise Demirel, TÜSİAD, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay üyeleri ve ordu genel kurmay karargahıdır. Her iki hizip de savaşın sürdürülmesinden yanadır. Ancak savaşın hızı, şiddeti ve diplomatik yansıması konusunda an-

laşmamaktadırlar. Bu anlaşmazlık şimdilik kendi aralarındaki ilişkileri koparmayacak düzeyde bir esnekliğe sahiptir. Modern burjuva devletin farklı fraksiyon veya hiziplerinde varolan bu esneklik feodal Osmanlı da tabii ki pek gelişkin düzeyde değildir. Ve sonuçta fetih politikasında ısrarlı olan asker-sivil devşirme güçler dönemin galibi olmuşlar, bu süreçten sonra vezirlik makamına devşirme aristokratlar getirilmeye başlanmış, köklü Türk aileleri ise devlet hizmetinden uzaklaştırılmıştır. Ve o gün bugündür devletin bu kozmopolit yapısı egemen sınıfta daha da derinleşerek sürmüştür. Günümüzde de Kirli savaşın 'nadide' çiçeği Mrs. Çiller bir ABD vatan-daşı değil midir? Yıldırım Beyazıt'ın evlendiği ve Sırp kralı Duşan'ın kızı olan Despina veya Kösem Sultan gibi saray içi entrikalar çeviren devşirme kadınlar ile Mrs. Çiller'in arasında pek bir fark yoktur. Devşirme bilinci ve kozmopolitizmin sadece Osmanlı'da değil TC'de de tarihsel bir süreklilikle devletin en asli bileşenlerinden biri olduğunu söylemek hiç de boş bir söz değildir.

Fatih'in ölümü ile Cem ve II. Beyazıt arasında çıkan taht kavgasında asker-sivil devşirme güçler ile tımarlı sipahi-Türk aristokrasisi, boyutları iç savaşa ulaşan bir iktidar mücadelesine girmişlerdir. Devşirmelerin desteğiyle savaştan galip çıkan II. Beyazıt'tan yeniçeri ordusu "kul cinsinden olmayanların (yani Türklerin) iktidara getirilemeyeceğine dair" söz isteyecek kadar güçlü olduğunu ortaya koymuştur. "Kul cinsinden olmayanların" etkisizleştirilmesini içeren bu talep aynı zamanda yönetici sınıf içindeki

etnik bölünmenin bilinçli bir şekilde siyasete yansıdığı göstermektedir. Burada sözünü ettiğimiz tabii ki modern anlamda azınlık ya da ulusal topluluk milletçiliği değildir. Sadece, devşirme aristokrasi ve ordunun kendi köksüzlüğünün nedeni olan Osmanlı'dan bir bedel, bir hegemonik güç istemesi söz konusudur. Osmanlı, kendi halkına ve Türk aristokrasisine karşı bir barikat olarak kendi eliyle değişik azınlık, 'ulusal' topluluk ve dinlerden bir tür kozmopolit aristokrasi ve buna uygun bir ordu yaratmış ve bu yeni bileşim Osmanlı kimliğini de ön plana çıkararak anasını, babasını, halk kimliğini tanıyamamanın bedelini artık sermaye ve güç olarak geri istemektedir. Merkezi rejimin 'bekası' için bürokratik, faydacı ve fetih siyaset temelinde yaratılan köksüz ve halk karşıtı yönetim tarzı dönüp dolaşıp devşirme asker-sivil güçlerce rejimin içsel bir olgusu olarak rejimi ele geçirmiştir. Devşirme güçler, ele geçirme noktasında artık asıl halk kimliklerini de umursamamaktadırlar. Bu süreçten sonra onları asıl ilgilendiren şey zenginlik ve hükmetme bilincidir. Ve bu bilincin ancak ve ancak Osmanlı üst kimliği ile sürdürülebileceğidir. Osmanlı imparatorluğu sanki dünyanın her renkten her dilden ve her dinden tüm vurguncu ve barbar kişilerinin bir araya toplandığı bir sisteme dönüşmüştür. Ve bu sistemin mezarını yavaş yavaş hazırlayan da rejimin dünyada eşi benzeri görülmemiş bir biçimde kendi eliyle yönetimine dahil ettiği ve asli unsuru haline getirdiği devşirme aristokrasi ve Yeniçeri ordusu olmuştur.

II. Beyazıt'ın padişahlığa taşıyan kozmopolit ordu

kısa zaman sonra iyice özerkleşerek II. Beyazıt hükümdarlığını iktidardan uzaklaştırmış ve Yavuz Sultan Selim'i tahta çıkarmıştır. Bu dönemin önemli bir özelliği, devletin Sünni İslam dünyasının önderliğini üstlenerek halifeliği devralmasıdır. Sünni İslamın en gerici ve en Ortodoks yönleri ve yorumu artık devlet ideolojisinin önemli bir bileşeni haline gelmiştir. Merkezi rejimin Anadolu Türkmeni ve Şah İsmail ile olan çatışmalarının tam da bu dönemden sonra hızlanması, en gerici temelde ele alınan İslamın militarizmi nasıl da ivmelendirdiğini göstermiştir. Yavuz Selim döneminde Sünni Ortodoksluğun merkezde iyice pekiştirilmesiyle, Yeniçeriler, merkez bürokrasinin karşı hiziplerine ve Anadolu halkına karşı yeni bir ittifak bulmuşlardır. Kendilerini özellikle Fars diyarının Şia geleneklerine yakın bulan Türkmen beylerinin ve halk İslamını değişik heterojen akımlarla yaşayan Anadolu Türkmen yoksulunun karşısında neden böylesine (Ulema+Yeniçeri) bir ittifak kurulduğu dönem itibarıyla anlaşılabilir bir durumdur.

16. yüzyıla gelindiğinde herşeye rağmen devşirme asker-sivil güçler Türk aristokrasisinin gücünü tam olarak kırabilmiş değildir. Ancak bu dönemde kendi imtiyazlarını oldukça çoğaltmışlardır. Artık taşradaki beylerin başına İstanbul'dan çok defa devşirme asıllı Beylerbeyi gönderilmeye başlanmış, Yeniçeri ağaları Beylerbeyi rütbesine yükseltilmiştir. Bu dönemde merkezi devletin vergi gelirlerini artırmak için tımarlara el koymasıyla Anadolu'da büyük isyanlar çıkmıştır. Örneğin Celali İsyanları, Tımar dü-

zenindeki bozulmanın sonuçlarından birisidir. Tımarların ellerinden alınmasına ve devşirmelere verilmesine, sipahilerin ve köylülüğün merkeze karşı uzun soluklu bir tepkisidir. Bu dönemlerde devşirme kimliği ve Türk kimliği arasındaki çelişki de kendisini üst düzeyde göstermiştir. Bu isyanlarda Türk aristokrasisinin belirli bir sınıf beraberliği ve bilincinin olmaması ve Anadolu Türkmeni ile bağların kopuk oluşu, yenilgileri ve merkez karşısında tutunamamayı getirmiştir.

Gerileme ve çöküş dönemindeki ordu-siyaset ilişkilerine gelindiğinde bu dönemin temel özelliği sayısı artan ve gittikçe yozlaşan yeniçerilerin kendilerini dengeleyecek fiili bir güç olmadığı bir ortam da ulema ve/veya saray içindeki yönetici kliklerle işbirliği yaparak iktidarı belirleyici en etkili güç olmalarıdır. "Bu dönemde İstanbul'da kapıkulu Yeniçeri Ocakları'nda 'Ağa' denen generallerin veya 'vezir' denen mareşallerin kışkırtmasıyla siyasi durumlarda ve iktidar değişimlerinde tavır koyan, dediği olmayınca kazan kaldıran yani basbayağı isyan eden bir ordu ortaya çıkmıştır." Bu anlamda Türk Silahlı Kuvvetleri'nin 1923'den beri uygulayageldiği sıkıyönetimler, muhtıralar, darbeler ve siyasi komploalarda tarihsel deneyim aktarımlarının hiç rolü olmadığını söylemek alabildiğine yanlış bir görüştür. Bugün de 'Ağa' denen generaller vardır. Ancak bunların sadece adı değişmiştir. Bunlar özel savaş ağalarıdır. Bunun yanı sıra biri 17. yüzyılda diğeri 20. yüzyılda gerçekleşmiş olan Genç Osman-A.Menderes olayları militarizmin tarihsel sürekliliğinin başka bir

eksendeki örnekleridir. Yeniçerilerin tahttan indirerek astıkları ilk padişah Genç Osman, TSK'nin hükümetten indirerek astığı ilk (ve son) başbakan ise A.Menderes'tir. (Ordu, Demirel ve Ecevit gibi başbakanları asmaktansa ehlileştirmeyi daha uygun görmüştür.)

Genç Osman olayı (ki kendisi fetih siyasetine ve devşirme kültürüne karşıdır) göstermektedir ki Yeniçeri Ordusu 17. yy'dan itibaren padişahın ordusu olmaktan çıkmış, devleti denetleyen ve kendi çıkarları için istediği zaman kelle düşüren darbeci siyasal bir güç haline gelmiştir. Yeniçeri Ordusunun otonom gücü ikinci saray darbesi yani İbrahim'inde öldürülmesiyle iyice somutlaşmıştır. Ve 1648-1651 arasındaki üç yıllık evrede padişahsız ve hükümeteşsiz "Ağalar Saltanatı" diyebileceğimiz bir 'ara askeri rejim' (Yeniçeri cuntası!) ortaya çıkmıştır. Bu evreyi de 12 Eylül darbesiyle ilk ANAP hükümeti arasında generaller saltanatı temelindeki süreye-ara rejime benzetebiliriz.

17. yy'ın sonlarına doğru büyük bir tüketiciliği temsil eden Yeniçeri Ordusu Genç Osman ve İbrahim'den sonra üç padişahı daha tasfiye ederek tahttan indirmiştir. Savaşın önemli bir gelir kaynağı olduğu Osmanlı devletinde bu dönemle birlikte savaşların kaybedilmeye başlanmasıyla daha da önemli bir yük oluşturmaya başlayan Yeniçeri Ocağı, artık bir "çıkarcılık" haline gelmiştir. Türk burjuva ordusu da 1960 darbesi ile birlikte ama daha çok 1984'le girilen süreçten sonra aynen 17. yy'daki Ye-

niçeri Ordusu gibi büyük bir tüketiciliği temsil eden bir "çıkar ocağı" haline dönüşmüştür. Kürt savaşını siyasi olarak kaybeden TC ordusu askeri iç disiplinin de giderek yitirmekte ve kendi içinde çeteleşmektedir. Özel harbçi ve Jitemci askeri kadroların korucubaşları, ülkücü mafya ve gümrük memurları ile silah-mazot ve esrar kaçakçılığı temelinde nasıl ortaklıklar kurdukları bugün bilinen bir gerçektir. Kirli savaş büyük bir tüketiciliktir. Ve kirli savaş bir yandan ordu için hiziplerin birbiriyle olan çelişkilerini artırırken bir yandan da ordu içi çeteleşmeleri doğurmuştur. Bir Cem Ersever askeri bir çetenin başı olarak bir başka askeri çete tarafından tasfiye edilmiştir. Keza E. Bitlis'in sonu da aynen böyle olmuştur. TC ordusu bugün bir anlamda Yeniçeri ordusunun 17. yüzyıldaki durumuna düşmüştür. 17. yüzyıldaki Yeniçeri ordusu savaş siyasi olarak kaybeden ve kaybettikçe iç disiplini yitiren ve çeteleşen bir ordudur. Bu ordu, çürüyen devletin, devletle birlikte çürüyen bir kurumu haline gelmiştir. Yeniçeri ordusunun en fazla siyasi komplo yaptığı dönem savaşların kaybedilmeye başlandığı, iktidardaki çeteleşmelerin arttığı ve halk muhalefetine yükselmeye başladığı 16. ve 18. yüzyıl arasındaki tarihsel dönemdir. 1950-1995 yılları, belirli dalgalanmalarla halk muhalefetlerinin olduğu, ordu içi gizli örgütlerin ve tasfiyelerin en yoğun yaşandığı ve birbiri ardısıra üç askeri darbeyi içeren konjonktürel olarak farklı bir dönemdir. Yeniçeri ordusu nasıl ki çürüdükçe militarizmini artırırsa, TC ordusu da çürüdükçe daha fazla saldırganlaşmaktadır. Çürüme ve

çürümeyle artan militarizm, tarihsel yokoluş momentinin göstergeleridir. TC ordusu konjonktürel ve tarihsel olarak yeniçeri ordusunun 17. yüzyıldaki çürüme sürecine benzer bir konumu yaşamaktadır. Konjonktürdeki en önemli değişiklik egemen sisteme ilk isyan eden halkın kimliğindeki farklılıktır. 18. yüzyılda Yeniçeri Ordusunun yokoluşu ve tasfiye momentini başlatan en önemli tarihsel olay Yunan Bağımsızlık Hareketidir. 21. yüzyıla beş kala TC ordusunun yokoluşu ve tasfiye momentini başlatan en önemli tarihsel olay ise Kürdistan Bağımsızlık Hareketi'dir.

II. Mahmut döneminde Mora'da başlayan Yunan Bağımsızlık Hareketi imparatorluk açısından bir anlamda artık sonun başlangıcı olmuştur. Geri dönülemez noktaya gelmiş olan çürüten ve asalak devlet, bu süreçten sonra kesintisiz olarak Batı-Doğu ekseninde toprak kaybetmeye başlamış ve bu "misak-ı Milli" sınırlarına dek sürmüştür. TC iktidar aygıtında cisimleşen anti-Helen tavrın böylesi önemli bir tarihsel arka planı vardır.

II. Mahmut Mora'da alınan yenilgilerle gözden düşen Yeniçeri Ordusu'na karşı bir tasfiye planı yaparak "Askeri Islahat" sorununu ön plana çıkarmıştır. Plan gereği ulema zümresi, devşirme bürokratlar, Yeniçeri generalleri ve Ayan'ın (Mahalli zenginler) üst düzey temsilcilerinin bir kısmı önce satın alınır ve sonra "Eşkinici Ordusu" kurulur. Amaç artık işlev görmeyen tabandaki Yeniçeri Askeri gücünün ezilmesidir. Ve sonuçta 1826 yılında tasfiye hareketi baş-

latılır ve 35 bin Yeniçeri öldürülür. İç disiplini yitirmiş, çeteleşen gerici bir ordu tasfiye edilmiş, yerine, biraz daha düzenli ve biraz daha Batı etkisinde olan yeni bir gerici ordu kurulmuştur. Yeniçeri Ordusu tasfiye edilmiş ve Eşkinici Ordusu kurulmuştur ancak günümüz gerçekliğinde varolan burjuva ordunun tasfiye edilerek yerine yeni bir kapitalist ordu kurmanın tabii ki maddi temelleri yoktur. Kapitalist devlet (ve tabii ki burjuva ordu) egemen sınıfın askeri-politik örgütlenmesinin en üst ve en ileri biçimidir. Ama aynı zamanda en son biçimidir. Günümüz burjuva orduları temel haki renklerini kaybetmeksizin değişik sivil-paramiliter renkler alarak sınırlarını genişletmekte, emperyalist askeri bloklara iyice bağlanarak sadece ulusal değil dünyasal bir suçlu konumuna dönüşmektedirler. İşte tekelci kapitalizmin en rezil aracı olan burjuva orduların daha da rezilleştiğinin en önemli göstergelerinden biri, bu yeni durumdur. Günümüzün yeni gerçekliği, sistemsel çürümenin, militarizmin sınırlarını genişletmesine ve yeni boyutlar edinmesine neden olduğudur. Emperyalist olsun, az ve orta gelişmişlik düzeyinde olsun tüm tekelci ulusal-devlet biçimleri geçmişte görülmediği şekliyle kendi halklarından kopmuşlardır. Militarizmin sivil-siyasal boyutlarını (psikolojik, medyatik, ekolojik, etnik vb) yetkinleştirmekle ve yeni savaş türleri (Düşük ve orta yoğunluklu çatışma stratejisi) 'keşfetmekle' meşguldürler. 2000'li yıllar dünyanın tüm tekelci diktatörlüklerinin halklarından en fazla koptukları, bir anlamda 'halksızlaştıkları' yıllar olacaktır. Tekelcilerin militarizme yeni boyut ve bi-

çimler kazandırma uğraşlarının nedeni, bu konuda alabildiğine bir çalışma içinde olmalarının nedeni halksızlaştıklarının şimdiden bilincine varmalarındandır. Militarizm ve burjuva ordunun değişik sivil-siyasal renkler alarak sınırlarını genişletmesi, tarihsel anlamda tabii ki 'kapitalist üstü', niteliksel yeni bir ordu anlamına gelmiyor. Bundan sonra kurulacak yeni, niteliksel ordu sosyalizme yönelen ve sınıfsız toplumun eşliğinde "sönme" dinamiği içeren devrimci ordulaşmadır.

Tanzimat ve Islahat fermanlarıyla birlikte emperyalizmin ülkeye girişinin hızlandığı evrelerde saray bürokrasisi ve orduda İngiliz, Fransız ve Alman etkisinin yoğunlaştığını ve temellerde devlet içinde işbirlikçi farklı fraksiyonların oluştuğunu görüyoruz. Örneğin M. Reşit Paşa İngiliz emperyalizminin Ali ve Fuat Paşalar ise Fransız emperyalizminin temsilcisidirler. Bu dönemde ordunun otonom bir baskı gücü olmasının engellenmesi için mülkiye ve askeriye rütbeleri birbirinden ayrılarak, devlet yönetimi mülkiye sınıfına verilmiştir. Yine aynı dönemlerdeki önemli bir gelişme Harb Okulu'nun açılmış olmasıdır. İktidar mülkiye sınıfına geçmiş olması, emperyalist etki ve müdahalelerin yoğunlaşması ve ordunun depolitize oluşu gibi faktörler isyan ile padişahı tahttan indirecek bağımsız askeri güçlerin varlığına son verdiğinden dolayı padişaha karşı girişilen mücadeleler artık gizli örgütler tarafından yönlendirilmeye başlanmıştır. Ve böylece devlet ve ordu tarihinde ilk kez modern anlamda gizli örgütler pratiği ortaya çıkmıştır. Bu ortaya çıkış ordunun otonom siyasi gücünü

yitirdiği bir zaman aralığına denk gelmiştir. Yeniçerilerin ortadan kaldırılmasıyla İttihat Terakki'nin güçlenmeye başlaması arasındaki 90 yıllık zaman dilimi ordunun kendi tarihindeki en büyük tarihsel boşluk yönetemezlik periyodudur. İlerde göreceğimiz gibi daha kısa olmak kaydıyla, emperyalist savaştan ve ordunun hukuki olarak sınırlandırılarak Milli Savunma Bakanlığı'na bağlanmasıdan dolayı, bunların yanı sıra CHP bürokrasisi ve kemikleşmiş gelenekşel yüksek komutaya tepkiden dolayı 1938-1957 yılları arasında da görece bir yönetemezliğin getirdiği bir gizli örgütler pratiğine rastlamaktayız. Bu dönemdeki gizli askeri örgütler birinci seferde olduğu gibi tabii ki tarihsel bir boşluk yaşamışlardır. İttihatçılarınkı tarihsel boşluktan çıkabilmenin bir çabasıdır. TSK'nin 1938-57 yılları arasındaki pratiği ise yönetemezliğin verdiği hırsıyla, yönetemezliğin aşılması çabasından kaynaklanmıştır. Her iki pratiğin ortak noktası tabii ki hedonizm ve otonom bir siyasi güç olabilmektir. Ordunun iktidar içindeki otonom siyasi rolünün gerek dış gerekse iç faktörlerce indirgenmesi askeri gizli örgütler pratiğini doğurmuştur. Ordunun kapitalizm dönemine tekabül eden yeni 'keşiflerinden' biri budur. Bu çerçevedeki ilk pratikler önce Abdülmecit'e, sonra Abdülaziz'e ve son olarak ittihatçılar tarafından Abdülhamit'e karşı geliştirilmiştir. Bunlar arasında kendisini daha sonra devlet katına taşıyan İttihat Terakki, en önemli gizli askeri örgüt olmuştur. Tarihsel boşluğun ve yönetemezlik hırsının zorunlu bir ürünü olarak ortaya çıkan ilk gizli askeri örgütler pratiği, İttihat Terakki

ve Teşkilat-ı Mahsusa sonrasında kendisini giderek daha fazla yetkinleştirerek, günümüzde sivil-yasal sınırları alabildiğine geniş olan Kontrgerilla örgütlülüğüne dönüştürmüştür. Kontrgerillayı sadece hücre temelinde örgütlenen dar bir çekirdek yapı olarak değil aynı zamanda bir yönetim üslubu olarak da ele almalıyız. Kontrgerilla kavramı sanılanın aksine sadece devlet içinde terörist bir kurum ya da sadece ÖHD ile sınırlı askeri bir aygıt değildir. Polis müdürlerinden işadamlarına, vakıf yöneticilerinden din adamlarına, sendika yöneticilerinden yargıç ve savcılara, belediye başkanlarından medyaya ve lise müdürlerine dek yasal-yasadışı ve gizli-açık uzantıları olan sınırları alabildiğine geniş bir yönetim anlayışıdır. Kontrgerillanın yasal askeri yönü özel yetiştirilmiş komando alaylarıdır. Yasal ve yasadışı sivil uzantılarına yerleşik tabiriyle “vatansever gönüllüler” (!) denmektedir. Kontrgerilla artık politik bir üst yapı örgütlenmesidir. Bir devlet tipidir. Özünde faşizm veya askeri diktatörlükler gibi özgül bir devlet tipine dönüşmüştür. Yani “Sömürgeci faşist diktatörlük=Tekelci Kontrgerilla diktatörlüğü” dersek pek yanılmayız. Kontrgerilla gerçekliği, bugün devlet, özel sektör, ordu ve sivil siyasal kurumların yönetici zümreleri arasındaki “gizli bir sözleşme” olmakla sınırlı değildir. Artık aynı zamanda bir “açık sözleşme” niteliğine de bürünmüştür. DGM, tekelci Mehmetçik basın, burjuva partiler sistemi, TOBB, İSO, sendikal bürokrasiler objektif anlamda Kontrgerillanın sözcülüğünü yapmaktadırlar. Burada belirtmemiz gerekir ki “sözcülük” pasif değil tersine

aktif bir görevdir. Yasal ve meşru bir statüsü olan bir kişinin yaptığı kontrgerilla sözcülüğü, suikastçı bir kontrgerilla biriminden daha etkilidir. İşte militarizmin 'sivilleşerek' sınırlarını genişletmesinin önemli bir boyutu da, Kontrgerillanın bu anlamda bir devlet tipine, halkların ilk anda anlayamayacağı politik bir üst yapı örgütlenmesine dönüştürülmesidir. Emekçi sınıflar, birer kontrgerilla taktiği olan seçmeli caydırıcılık, genelleştirilmiş periyodik şiddet veya kendi Tanrı'larına kurban etme tipi suikastlerin niteliğini çok sonraları kavrayabilmektedirler. Kavradıklarında ise bu tip yöntemleri kanıksamış oluyorlar. Bu tip yöntemler karşısında giderek duyarsızlaşmaları sağlamak isteniyor. Kontrgerilla kendisini günlük yaşamın bir parçası olarak 'sıradanlaştırmak' istiyor. Yeni ulusal güvenlik doktrinleri, devlet terörizminin meşrulaştırılmasının doktrinleridir. Günümüzde çok uluslu terör teknolojisinin yetkinleştirildiğini bölgesel ve ulusal düzeylere indirgendini görmekteyiz. Yetkinleştirilmiş militarizm aynı zamanda psikolojik operasyonlar dairesi gibi çalışarak halkların düşünce denetimini sağlamaya çalışıyor. Halklarımızdan sık sık işkence edilmiş, katledilmiş vücutlara rastlanmasını sineye çekmesi istenmektedir. Yeni militarizm halklarımıza (dünya halklarına) kaba ve ince yöntemlerle "kolektif yılgınlık psikolojisini" dayatmaktadır. Böylesi bir psikolojiyi nasıl edip de halklara yaygınlaştırarak, daimi kılabiliriz diye çok uğraşıyorlar.

ORDU ve SERMAYENİN ORDUSU

Ordu, II. Abdülhamit döneminden itibaren Prusya eğitim sistemine göre şekillendirilmeye başlanmıştır. Bu askeri eğitim politikası tabandan yüksek askeri disiplin ile yetişen genç subay adaylarında Batı etkisiyle birlikte Abdülhamit düzenine yabancılaşmayı ve tepkiyi beraberinde getirmiştir. Yavaş yavaş yeni bir askeri sınıfın oluşmakta olduğu söylenebilir. Bu sınıfın tepkisi uzunca bir süre ordunun tümünde veya büyük bir bölümünde değil gizli şekilde örgütlenen ufak grupçuklardan gelmiştir. Özellikle askeri okullarda yayılan bu politik hareketler, önemli bir siyasi güce İttihat ve Terrakki örgütünde kavuşmuşlardır. Bu politik hareketler 1902'den sonra 3. Ordu subayları arasında da hızla yayılmıştır. Diğer ordu komutanlıklarında değil de özellikle 3. Ordu subayları arasında yayılmasının nedeni, bu ordunun Makedonya'daki isyanı bastırmakla görevli iken yönetici subayların Balkanlardaki çetelerle savaşarak bir süre

sonra 'çeteci ruha' sahip olmalarıdır. Ordu Balkan milliyetçiliğinden etkilenmiştir. Ancak bu etkileniş İttihat ve Terakki eliyle kısa sürede öfkeli, ırkçı ve bürokratik bir "Türkçülük" anlayışına dönüştürülmüştür. Bu dönemin sonuna doğru bir yanda İttihat ve Terakki, Selanik burjuvazisi, 3. Ordu ve askeri okullar diğer yanda ise Saray bürokrasisi, İstanbul komprodorları ve 1. Ordu vardır. Gelineen süreçte "Osmanlıcılık" ve "Panislamizm"in artık imparatorluğu ayakta tutacak ideolojik bir çimento olmadığı açığa çıkmıştır. Yeni askeri sınıf (İttihatçılar) ve onun Selanik-İstanbul eksenli ekonomik temeli devletin yıkılmakta olduğu gerçeğini görmüş ve "Pantürkizm"i öne çıkararak yumuşak bir askeri darbe ile Meşruiyetin ilanını sağlamıştır. (1908) Meclisin açılmasından sonra son kozlarını oynayan Abdülhamit kendisine bağlı "Avcı taburları" aracılığıyla İttihatçılara saldırınca "31 Mart Olayı" meydana gelmiş, bunun sonucunda İttihatçı Hareket Ordusu İstanbul'a girerek isyanı bastırmış ve sıkıyönetim ilan etmiştir. İttihatçılar böylece önceleri ortak oldukları devlet aygıtını tamamiyle ele geçirmişlerdir. Hareket ordusunun burada belirtilmesi gereken önemli bir özelliği bu orduya 3. Ordunun bazı birliklerinin yanı sıra Sırp, Yunan, Bulgar, Arnavut ve Makedonya'lı çetecilerin de katılmış olduğudur. Yine bu yeni askeri hareketliliğin bir diğer özelliği de Anadolu'da hiçbir örgütlülüğü olmaması, Anadolu halkından kopuk oluşudur. Alman emperyalizminden etkilenme, Anadolu'dan alabildiğine kopuk oluşu, Balkan milliyetçiliğine öfkeli ve ırkçı bir tepki ve "Türkçülüğü"

böylesi bir ruh haliyle geliştirme, şoven bir tarih-kültür anlayışı ve küçük-orta burjuva sınıf yapısı hareketin ideolojik perspektifinin militarist, bürokratik ve kozmopolit renkler almasına neden olmuştur. Bu anlamda İttihat ve Terakki'nin burjuva demokratik karakteri alabildiğine güdük ve sınırlı olmuştur. Bir tür 'ekonomik milliyetçiliği' öngören "milli iktisat stratejisi"ni de kendisine dayanak yaparak gerçekleştirdiği Ermeni ve Rum katliamları, İttihat ve Terakki'nin burjuva demokrasisinden ne denli uzak olduğunun önemli göstergesi olmuştur. Ermenilere karşı 1870'li yıllardan beri sürdürülen kıyım politikası 1915-16 yıllarında soykırım düzeyine çıkarılmıştır. Bu, kapitalizm tarihin ilk soykırımıdır. İttihatçı kozmopolit militarizm bu konuda görüldüğü gibi Nazilerden çok önce tarihteki yerini almıştır.

İttihatçı militarizm, 1908 hareketi ile başlattığı süreci emperyalizme giderek daha fazla yaslanma temelinde sürdürmüş, 1. Dünya Savaşı'nda alınan yenilgiden sonra, arkasında Kemalistlerin ilerde devralacağı Anadolu'dan kopuk ırkçı bir milliyetçilik, gizli örgütler geleneği, komprodor yönelim, halkların eritilmesi siyaseti ve işbirlikçi diplomasi geleneği bırakmıştır.

Kozmopolit militarizmi İttihatçılardan devralan Kemalist ordu (TSK) ilk oluşumu itibariyle iddia edildiği gibi ülkeyi sömürgeci güçlerden kurtaran "antiemperyalist" bir ulusal kurtuluş ordusu değildir. Türk Silahlı Kuvvetlerinin "kurtuluş savaşı" yıllarındaki adıyla Kuvva-ı Milliye'nin kadrolarının

büyük bir bölümü Osmanlının statükocu ve kimi kez İngilizci, kimi kez Almancı olan kadrolarından ve yine İttihatçı artıklarından oluşturulmuştur. Kemalistlerinki sınırlı ve güdük bir antiemperyalizm bile değildir. İngilizlere, eğer Türkiye için bir sömürge valisi düşünülüyorsa buna en uygun kişinin kendisi olduğunu söyleyen bizzat M. Kemal'dir. TKP, Yeşil Ordu, Halk Şuraları, Bolşevik Türk taburları ve Çerkes Ethem gibi yurtsever dinamikleri tasfiye eden Kemalizm ve Kemalist ordu nasıl olur da antiemperyalist olabilir? Sivas kongresinde hangi emperyalist ülkenin mandasına girmenin kendileri için daha yararlı olacağını tartışan bir kadro nasıl olur da ulusal kurtuluşçu olabilir? Kemalistler, savaş sürecinde daha çok, bir yandan varolanı (elde kalan toprak parçasını) kaybetme ve komprodor burjuvazinin yerine geçememe korkusu ve kaygısıyla çarpışırken (tabi sadece Yunan ordusuna karşı) bir yandan da emekçi halk dinamiklerine yönelerek onların iktidara ortak olmasını önlemeye çalışmışlardır. Yani emekçi Türk, Kürt ve Anadolu halklarının kurtuluşu için değil komprodor-kozmopolit burjuvazi ve onun devlet bürokrasisini ele geçirip onun yerini almak için savaşmışlardır. Amaç ulusal kurtuluşçuluk ve halklara özgürlük değildir. Amaç emperyalizmin Ortadoğu'daki uç beyliği olmaktır. Önceleri çeteci tarzda savaşa katılan halk, gerçek temsilcilerinin yok edilmesinden sonra ancak baskıcı yasalarla savaşa gönderilebilmiştir. Halkın gönüllülük temelinde katılmadığı bir savaş ne kadar (burjuva) demokratik bir öz kazanabilir?

Cumhuriyetin ilan sürecindeki Türk ordusu, kendini sözd  antiemperyalist gösteren ama emperyalizm ile daha savaş sırasında geliştirdiği diplomatik, ekonomik ve siyasi ilişkileri savaş sonrasında olgunlaştırmayı amaçlayan bir gerçekliktir. Yine savaş sürecinde kendi halkını ezen bu g , sonraları bu halkı "muasır medeniyet seviyesine" yükselteceğini 'iddia' etmektedir. Bu g , alabildiğine halkına yabancı olmasına rağmen "köylü milletin efendisidir" diyebilecek kadar da iki yüzlüdür.

TEK PARTİ DÖNEMİ ve DİKTATÖRLÜĞÜN ÖNCÜ GÜCÜ OLARAK ORDU

(1923-1938 Dönemi)

Gazali'nin "Memleket durumunun kötü olduğu hallerde ordu kime bağlı olduğunu söylerse halife olur" düşüncesi, çok daha sonraları bile geçerliliğini korumuştur. Türk burjuva ordusu ilk doğuşundan (1923) günümüze kadar her dönemde demokrasinin kendisiyle sınırlı olmasını amaçlamıştır. Öngörülen her dönem için halk tabanı olmayan bir "demokrasi" olmuştur. Halk sınıflarının tek parti döneminde önce Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasını (TpCF) sonra Serbest Fırka'yı (SF) ve daha sonraları ise DP-AP çizgisini desteklemesinin asıl nedeni, halkların, ordunun kendisiyle sınırlı olan 'demokrasi' anlayışına olan tepkisidir.

Cumhuriyetin kuruluş döneminde önemli rolü bulunan herkesin hayatının belli bir döneminde İttihatçı olduğu gerçeği siyasetin ilk dönemlerinde bile ordunun nasıl da belirleyici olduğunu gösteren önemli bir olgudur. Türk aydınının tutuculuğunun ve tepkiselliğinin ideolojik-politik kökleri İttihatçı ve Kemalist askeri devlet anlayışına dayanmaktadır. Türkiye halklarının özgürleşme sürecine ve demokratikleşme çabalarına ordunun tarihsel ve gelenekselleşmiş bir tepkisi vardır. Bu, somut tarihsel bir olgu olarak henüz yeni yeni kavranmaktadır. Geleneksel sol Marx, Engels, Lenin ve Mao'nun burjuva ordular hakkındaki çözümlemelerini gözardı ettiğinden ama daha çok kendi geçmişi ile ilgili olarak materyalist bir tarih çözümlemesi yapamadığı için Türk Silahlı Kuvvetlerini uzun yıllar modern ve ilerici bir kurum olarak ele almışlardır. Kimi kez daha ileri gidilmiş "ordu-gençlik el ele antiemperyalist cep-hede" gibi sloganlarla orduya 'devrimci' misyonlar bile biçilebilmiştir.

Gerek Kadro ve Yön hareketinin, Kıvılcımlı tezlerinin, gerek THKP-C'nin ve gerekse günümüz Kemalist bürokrat aydınların, CHP'nin ve kimi Alevi çevrelerin orduyu 'ilerici', 'tam bağımsızlıkçı' görme yanılsamalarının altında yatan gerçeklerden en önemlisi, tarih ve toplum yapımızı yanlış tahlil etmelerindendir. Bu yanılsama, emperyalizmin (dış dinamik) iktidar aygıtındaki etkisinin abartılmasından ve Türkiye'nin sınıfsal yapısıyla tekel öncesi Batı toplumlarının sınıfsal yapısı arasında paralellikler kurulmasından dolayı düşülmüştür. Uzun yıllar Ke-

malizm ile Jakobenizm özdeşleştirilmiştir. Yine halk İslamını hor gören, dini devletleştirerek kontracı ve milliyetçi bir İslamı yaratan burjuva ordu laikliğin 'yılmaz bekçisi' olarak sunulmuştur. Jakobenizm burjuva iktidarı kurmaktan fazlasını yapmıştır. Oysa Kemalizm burjuva demokrasisinin bir karikatüründen ibarettir. Jakoben demokraside varolan gerçek La-isizm ve halkçı yön onda yoktur. TC devleti (ve Kemalizm) Osmanlının feodalizmine ve pre-kapitalizmine karşı yurtsever bir savaşımın ürünü değildir. Bürokrat burjuvazinin (Kemalistler) feodalizmle uzlaşmasının bir ürünüdür. Bu anlamda TC devleti burjuva demokrasisinin en çarpık, en sakat ve en güdük biçimlerindendir.

Normalde burjuva demokrasinin kendi ölçülerinde bir demokratlığı zaman zemine göre bir ilericaliği vardır. Ancak TC tipi 'burjuva demokrasisi' en başından beri askeri etkinin belirleyiciliğinden dolayı anti demokrat olmanın da ötesinde militarist, şoven ve sömürgeci bir bileşimin de adı olmuştur. Bu bileşimin baş aktörü ise tüm dönemler boyunca ordu olmuştur. Burjuva ordusu için; "zinde güçler", "milli devrim ordusu", "ilerici hamlelerin önderi", "küçük burjuvazinin radikal sol kanadı" ve "tam bağımsızlıkçı-antiemperyalist" diyen bir başka sol ya da sosyalist hareket gerçekten zor bulunur. Türk egemenleri tarihsel bir süreklilikle askeri şiddeti ekonomik alt yapıdan çekip çıkarmakta böylesine usta iken ve aynı zamanda farklı ulus, ulusal topluluk ve azınlıkların devlet 'Türklüğü' potasında eritilmesinde baş aktör iken sol'un bunu çözümleyememesi siyasi

körlükten de öte bir durumdur. Kürdistan hakkında ilk kez ayrıntılı çözümlemeler yapan ve sömürge tezine yaklaşan Hikmet Kıvılcımlı'nın, ordu hakkında tarihsel atılımların "devrimci vurucu gücü" tezini işlemesi büyük bir çelişki değil midir? Kürdistan'ı sömürgeleştiren ordu, tabii ki, bir "vurucu güç"tür. Ancak tarihsel atılımların değil siyasi gericiliğin vurucu gücüdür.

Cumhuriyetin ilk kuruluş yıllarında ülkede askeri aydın gruplar arasındaki çatışma dışında, askeri aydınlarla Halk Fırkası'nın sivil kanadı arasında ve askeri aydınlarla Meclis'te muhalefet yapan İkinci Grup ve eski İttihatçılar arasında çatışma vardır. Bu dönemde tüm bu gruplar orduyu kendi arkalarına almaya çalışmışlardır.

Türkiye'de yanlış olarak genel kabul gören bir düşünce, M. Kemal'in ordunun siyasetle ilgilenmemesi gerektiği kanaatinde olduğudur. M. Kemal ordunun politikadaki etkinliğini sınırlamak ya da sona erdirmek şöyle dursun tüm politikalarını ordu desteğiyle gerçekleştirmiştir. M. Kemal orduyu arkasına alarak önce Komünist hareket ve Kürdistan muhalefetini daha sonra halkçı özellikler de gösterebilen İslamcı muhalefet ve (TpCF) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası vb. burjuva hizipleri tasfiye etmiş, ardısıra orduyu 'kutsallaştırmış' ve devletin yüksek imtiyazlarla donatılmış otonom bir kurumu haline getirmiştir.

Tek parti diktatörlüğünün (aslında bu TSK diktatörlüğüdür) ilk dönemlerdeki siyasetin özü, askeri

araçlarla sürdürülen bir yeniden yapılanma olarak belirir. "Millet" kurma ve ekonomik yeniden yapılanmanın (İzmir İktisat Kongresi) temel direği olarak kendilerinden başka güç tanımayan Kemalistlerin tüm bunlar için kullandığı ana güç TSK olmuştur. Bu dönemin ordusu, 31 Mart Olayı'nı bastıran ve yumuşak bir askeri darbe ile muhalefeti ezmeden hakemlik rolü ile kendini sınırlayarak iktidara ortak olan İttihatçı ordusundan oldukça farklıdır. Şimdiki ordu kendini hakemlik rolü ile sınırlamayan, her türlü muhalefeti susturan ve bizzat iktidarı eline almış bir ordudur.

Ordu, 1923-27 yıllarında Kemalist burjuvazinin öncü militarist gücü olarak Meclis'teki muhalefetin bastırılmasının en önemli aracı olarak işler görmüştür. M. Kemal, savaş sırasında sadece iki oy farkla Çerkes Ethem'in "hain"(!) ilan edilebildiği bir meclis aritmetiği, böylesine muhalif olabilecek bir meclis topluluğu istememektedir. Bu anlamda Kemalistler açısından en kritik noktalar olan Meclis başkanlığı, Başvekillik(Başbakanlık) ve Erkan-ı Harbiye (Genelkurmay Başkanı) muhalefeti susturmak için kesinlikle elde tutulması gereken mevzilerdir. Nitekim elde tutulmuşlardır.

Kemalistler cumhuriyeti ilan etmeden önce orduyu sağlama almak için önemli taktikler kullanmışlardır. Örneğin Halk Fırkası'nın seçim bildirgesine "Ordu mensuplarının refahlarını sağlamak esastır" diye bir madde eklemişlerdir. Yine ilginç bir "tesadüf"(!) olarak cumhuriyetin ilanından fazla değil

bir hafta önce M. Kemal'in direkt kendisi dönemin Maliye bakanına ve Meclis'e baskı yaparak subay maaşlarını artırmış ve bu şekilde Meclis muhalefeti ile orduyu karşı karşıya getirmiştir. Kemalistler cumhuriyetin ilanına giden yolda potansiyel muhalif olabilecek üst düzey komutan ve bürokratlara karşı dezenformasyon (yanlış bilgilendirme ya da bilgilendirmeme) taktikleri de uygulamışlardır. Örneğin ordu içinde etkin bir komutan olan K. Karabekir cumhuriyet konusunda bilgilendirilmemiş ve cumhuriyetin ilanını Trabzon'da öğrenmiştir. Yine "milli mücadelenin" diğer liderleri Ali Fuat (Cebesoy) Paşa, Refet (Bele) Paşa ve Rauf (Orbay) beyler ise aynı çerçevede cumhuriyetin ilanı sırasında İstanbul'dadırlar. Bu etkili muhaliflerin olmadığı bir ortamda bir bakıma oldu bittiye getirilen bir cumhuriyet ilanı sözkonusudur. Cumhuriyet'in kendilerine danışılmadan ve onayları alınmadan ilan edilmesi, ileride TpCF'ı oluşturacak olan bu liderleri oldukça kızdırmıştır. Nitekim kısa sürede, biraraya gelen bu kadro İstanbul basını ile ilişki kurarak Ankara'ya karşı cephe almışlardır. Bu kadro, Tevhid-i Efkar ve Tanin gazetelerinde özellikle "milli hakimiyeti şahsileştiren tedbirlerden uzak kalınması" noktasını vurgulayarak, asıl endişelerinin M. Kemal'in giderek güçlenmesi ve tek adam diktatörlüğü olduğunu belirtmişlerdir.

M. Kemal'in taktiklerinden en 'zekice' olanlarından biri de, Meclis'te kendisine karşı oluşacak/oluşmuş muhalefetin subay mebusların çevresinde toplanıp muhalefetin ordu tabanına uzanmasını ve

böylece ordunun kendi denetimi dışına çıkmasını önlemek için, subay mebusların hiçbir şekilde meclis çalışmalarına katılamayacağı hükmünü meclisten geçirmesidir. Bu hükümde milletvekilliği ve subaylığın aynı kişide birleşmesi ve oy hakkı engellenmiyor. Sadece sözünü ettiğimiz nedenden ötürü subay mebusların meclis çalışmalarından uzak tutulması öngörülüyor. M. Kemal'in bu dönemdeki önemli tüm hesapları ordunun, muhalefetin eline geçmemesi üzerine kurulmuştur.

Hilafetin kaldırılması da meclisten önce genelkurmay ve ordu komutanları düzeyinde tartışılmış, bu tasfiye planı ilk olarak ordu içindeki paşalar meclisinde karara bağlanmıştır. Bu karar ardısıra meclise 'sunulmuştur'. Hilafetin kaldırılmasından hemen sonra Genelkurmay anayasal mekanizmalarla otonom hale getirilmiş (Genelkurmay Başkanlığı), direkt cumhurbaşkanı M. Kemal'e bağlanarak meclis denetiminden çıkarılmıştır. Yani fiiliyatta zaten özerk olan ordu, hukuken de bağımsız siyasi gücünü meclise onaylatmıştır. Hilafetin tasfiyesinden hemen sonra ordunun hukuken özerkleştirilmesi dikkat çekicidir.

Asıl kararların mecliste değil ordu genel kargahında alındığını bile muhalif komutanlarla yani K. Karabekir, A. Fuat ve Refet Paşalar ile M. Kemal hizbi arasında orduyu ele geçirme mücadelesi giderek tırmanmaktadır. M. Kemal ile anılan paşalar ve Rauf bey arasındaki mücadelenin temelinde ne yatmaktadır? Paşaların burjuva bürokratik diktatörlüğe

karşı olduklarını söylemek zordur. Aralarındaki temel çelişki bu paşaların da iktidara ortak olmak arzusundan kaynaklanmaktadır. Sonuçta iktidarı muhalif paşalar ile paylaşmayı düşünmeyen M.Kemal hizbi karşısında Karabekir ve hempasının oluşturduğu bir "Paşalar Muhalefeti" meydana gelmiştir. Bu saflaşmada M. Kemal hizbinin kadroları Kurtuluş savaşının ikinci dereceden önemli kişilerinden oluşmuştur. Kılıç Ali, Ali Çetinkaya, Recep Peker, Yunus Nadi vb. kişilerden oluşan bu kadro ya Anadolu'ya geç gelenlerdir ya da "İstiklal harbi erkanı"na dahil değillerdir. Öncülüğünü M. Kemal, İ. İnönü, ve F. Çakmak'ın yaptığı burjuva kanatın, "Paşalar Muhalefeti" diye adlandırılan diğer kanada karşı psikolojik yıpratma taktiklerine başvurduğunu görüyoruz. Örneğin K. Karabekir'in teftiş gezileri harcırahları kesilir ve teftiş için Genelkurmay başkanı F. Çakmak'tan izin alması şartı getirilir. Bunun yanı sıra K. Karabekir bu dönemlerde mektuplarının açıldığını ileri sürmeye başlamıştır. Son olarak subay ve erat üzerinde çok büyük bir etkinlik kurduğu Doğu'daki ordu komutanlığından alınarak 1. Ordu'ya tayin edilir. M. Kemal hizbi Karabekir'in 1. Ordu'da kısa sürede kendisine bağlı bir askeri kadrolaşma yaratamayacağı bilinciyle hareket etmiştir. Buna benzer olaylar 2. Ordu komutanı A. Fuat paşanın da başına gelir. F. Çakmak ve M. Kemal'e bağlı istihbarat birimleri onun da mektuplarını, ilişkilerini ve görüşmelerini izlemektedir. Sonuçta onun da yeri değiştirilir. Bu tür baskılar sonucunda K. Karabekir ve A. Fuat paşaların ordu komutanlıklarından istifa ede-

rek meclise dönmeleri, M. Kemal tarafından "paşalar komplosu" olarak nitelendirilir. M. Kemal hizbinin psikolojik olarak bunaltıp istifadan başka yol bırakmadığı paşaların sonradan meclise girmeleri büyük bir ikiyeüzlülükle "komplo" olarak değerlendirilmiştir. Sanki tüm bunlar Kemalistlerin iradesinden bağımsız olarak Kemalistlere karşı gerçekleştiriliyormuş izlenimi yaratılmaya çalışılmıştır. Sonuçta bir yandan paşalar muhalefeti "komplocu" olarak ilan edilirken diğer yandan ordu içindeki "ayrıkso otlar" kısmen tasfiye edilmiş oluyordu. Bir taşla iki kuş! Osmanlı'da oyun çoktur derler ama Kemalistlerin Osmanlı'dan geri kalır yanı kesinlikle yoktur.

M. Kemal hizbinin orduyu ele geçirme operasyonunun ilk taktik adımları sonrasında meclise giren paşalar muhalefeti, kendi içinde organize olarak partileşmiş ve TpCF kurulmuştur. TpCF, etrafında kümelenen gruplardan dolayı hernekadar Osmanlı gelenekçiliğinin izlerini taşıyor olsa da, aslında Kemalist bürokrat burjuvazinin ekonomik-politik yönelimine bir denge unsuru olarak İstanbul ticaret burjuvazisinin çıkarlarını temsil eden bir kanat biçiminde ortaya çıkmıştır. Tabii bu kanada sempati ile bakan bir kısım büyük toprak sahibi de vardır. TC'nin CHF sonrasında yine ordu içinden ikinci partisi TpCF olmuştur. Böylece TC'nin ilk siyasi partileri ordunun farklı iki hizbi tarafından kurulmuş oluyordu. Bu ilk iki deneyim sivil siyasete ve parlamenter rejime girişin, ordu güdümlü olduğunun göstergeleri olmakla birlikte, yine ilk çıkıştaki bu özellik burjuva partilerini

yıllarca üzerlerinden atamayacakları bir kısırlığa ve "postal sendromu"na itmiştir. Burjuva ordu 1960'dan günümüze dek yaptığı darbe, muhtıra, siyasi komplo ve sıkıyönetimlerle partiler sistemini öyle bir ehlileştirmiştir ki, günümüz parti üst kadrolarının çoğu bir anlamda 'sivil paşalar'dan oluşmaktadır. Türk parlamentoculuğu dünyadaki sivil parlamenter rejimler içinde militarizmden icazet alma ve ordu güdümlü olma yönünden en başından beri çok özgül bir örnek oluşturmuştur.

TpCF'nin kuruluşu ile birlikte, ülkede mevcut olan ve halkçı özellikler de gösterebilen ama gerici eşraf ve ağaların etkisinden kurtulamamış ve kitle temeli kır yoksullarından oluşmuş islami muhalefetin, bu durumdan faydalanması, TpCF'nin hilafet ya da padişah yanlısı olduğunun göstergesi değildir. Ancak Kemalistlerce böyle gösterilmeye çalışılarak bu durumun TpCF'nin tasfiyesine dayanak yapıldığı bilinmektedir. TpCF bir yandan kendisine yöneltilen "gericiliğe prim verdiği" iddiaları ile uğraşırken bir yandan da mecliste Yüksek Askeri Şura kanununa muhalefet etmektedir. Bu kanunun amacı M. Kemal'in TSK üzerindeki fiili hakimiyetini kurumsallaştırmak ve TSK'ı her zaman denetim altında tutabilmektir. Yüksek Askeri Şura tartışmaları M. Kemal hizbinin K. Karabekir, A. Fuat, Refet ve Cafer Tayyar paşalarla giriştiği orduyu, dolayısıyla iktidarı ele geçirme mücadelesinin son ciddi aşamasıdır. K. Karabekir kanunun "siyasi bir kimlik" taşıdığını ileri sürerek bu tasarının "Alman imparatoru ve Rus çarının sahip olmadığı yetkileri Cumhurreisine ver-

diğini" savunmaktadır. K. Karabekir Napoleon'un da büyük bir komutan olduğunu fakat Fransa'nın sonuçta felakete sürüklendiğini, bunun sebebinin de "komuta ve siyasetin aynı kişinin elinde toplanması" olduğunu söyleyerek M. Kemal'e yönelik eleştirilerini sürdürür. K. Karabekir bu örnekte hernekadar tarihsel olayları kişiselleştirme, kişisel hatalara indirgeme hatasına düşüyor olsa da ve niyeti ne olursa olsun burjuva demokrasisinin ruhuna M. Kemal'den daha yakındır. Kendisi de asker olmasına rağmen ordu-siyaset ilişkilerinin hukuki olarak ayrılmasını istemektedir. K. Karabekir hernekadar M. Kemal'i Napoleon ile karşılaştırıyorsa da M. Kemal kesinlikle Napoleon kadar tarihsel bir kişilik ve komutan değildir. Birçok hile ve komplo ile kendi silah arkadaşlarını yönetimden uzaklaştıran ve en silik, en yordakçı ve en bürokratik tipleri yönetimine dahil eden yapısıyla bırakın Napoleon'u Osmanlı padişahlarının kötü bir karikatüründen ibarettir. Cesur ve kendine güvenen bir lider etrafında kesinlikle silik ve dalkavuk tipler olmasına izin vermez. Ama M. Kemal bilinçli olarak buna izin vermiştir.

1924 Kasım'ında Şeyh Sait başkaldırısı patlak vermiştir. Bu olay TpCF üzerindeki baskının artmasına da bahane olmuş ve fırkanın siyasi yaşamdan tasfiye edilmesini hızlandırmıştır. Dönemin meclis başkanı Ali Fethi Bey, asker-sivil bürokrasinin (CHF ve ordu) isteği üzerine K. Karabekir'e fırkayı kapatmalarını yoksa "kan döküleceğini" belirtmiştir. Burjuva ordu ve CHF, Şeyh Sait başkaldırısını da kendisine payanda yaparak potansiyel olan tüm ülke muhalefetini

yani kır yoksullarının İslami muhalefetini, Kürt muhalefetini, Komünistleri ve TpCF'i hepsini tasfiye etmeyi planlamaktadır. Sonuçta önce İsmet paşa başvekilliğe getirilmiş ve ardısıra hükümete iki yıl için diktatörce yetkiler veren "Takrir-i Sükun" kanunu çıkarılmıştır. Günümüzdeki sansür-sürgün ve OHAL yasalarının ilk biçimi Takrir-i Sükun'dur. Bu kanun ile cumhuriyet tarihinde yeni bir dönem başlamıştır. Bu dönem, karşı devrimciliğin ve halk düşmanlığının kendisini daha da merkezileştirdiği oligarşik ve otoriter bir tahammülsüzlük dönemidir. Muhalefete karşı açılan sindirme hareketi çerçevesinde ilk elden rejim muhalifi olarak bilinen Tevhid-i Efkar, İstiklal, Son Telgraf, Aydınlık ve Orak-Çekiç adlı yayınlar kapatılmıştır. TSK ve CHF, basını Recep Peker'in dilinden "yılan yuvaları" ve "zehirli yuvalar" olarak görmektedir. Bu anlamda yıllar sonra, özel savaşın borazanlığını yaparak "Mehmetçik" ünvanını kapmış olan Türk basınının bir hayli mesafe kaydetmiş olduğu görülüyor. Burjuva partiler gibi basını da ehlileştiren bizzat ordunun kendisi olmuştur.

M. Kemal, meclisteki Takrir-i Sükun tartışmalarında "inkılabin kanunu mevcut kanunların üstündedir. Bizi öldürmedikçe başladığımız inkılap ve ilerleme bir an bile durmayacaktır" diyerek bizzat diktatörlüğün mevcut kanunları (ki mevcut kanunları zaten baskıcıdır) ezmesinin meşru olduğunu ve yine diktatörlüğün ölümüne bir iktidar kavgası içinde olacağını söyleyerek hem meclis muhalefetini hem de emekçi halkları tehdit etmektedir. Hitler daha onbaşı iken 'mareşal'dir. M. Kemal de işte böylesine kanlı bir

diktatörlüğün mesajını vermektedir. Otoritenin tahammülsüzlüğü kendisini en iyi İstiklal Mahkemeleri pratiğinde göstermiştir. Bu mahkemeler tek parti diktatörlüğünün keyfi ve keyfi olduğu kadar bilinçli terör araçları olmuşlardır. Diktatörlüğün en önemli sacayaklarından olan İstiklal mahkemeleri "hakimlerin bağımsızlığı ilkesi" çiğnenerek hakim ve milletvekilliğini aynı anda yüklenen kişilerden oluşturulmuştur. Bununla yetinilmemiş "isyan muntıkalarındaki" komutanlara ne meclise ne de İstiklal mahkemelerine danışmaksızın yargı, hatta idam yetkisi verilmiştir. Ordu'ya yargı yetkisi veren tasarı o dönemde TpCF tarafından "İnsan haklarının ihlal edildiği" gerekçesiyle şiddetle eleştirilmiştir. Ancak sırf Takrir-i Sükun meclisten geçsin diye başvekilliğe getirilen İsmat Paşa'nın 'üstün gayretleri' ile tasarı kanunlaşmış ve ardısıra Şeyh Sait başkaldırısı 31 Mart 1925'de kan ve terörle bastırılmıştır. Sıra TpCF'nin kapatılarak muhalefetin bu kesimlerinin de susturulmasına gelmiştir. Önce TpCF'nin Kürdistan şubeleri "isyan" ile ilişkilendirilerek, kapatılmış, sonra İstanbul şubeleri "irtica" ile ilişkilendirilerek, son olarak da Ankara merkez şubesi Takrir-i Sükun'un ek bir kararnamesi ile kapatılmıştır.

Kemalist ordu Şeyh Sait başkaldırısını sömürgeci şiddet ile tasfiye etmiş, basını susturmuş ve TpCF'i kapatmıştır. Ancak hâlâ tatmin olmamıştır. Kemalist ordu bu 'zaferin', sadece görünen muhalefete karşı kazanıldığının bilincindedir. Kitle temeli Sünni kır yoksulları olan ancak ağa ve eşraf zümrelerinin gerici telkinlerinden kurtulamamış, modernizme tepki

duyan geleneksel islami muhalefetin gücü ve örgütlülük düzeyi halen açığa çıkarılamamıştır. İşte bunun açığa çıkarılması için provoke edici bir araç olarak "Şapka inkılabı" gündemleştirilmiştir. Şapka, muhalefetin açığa çıkarılması için sembolleştirilmiştir. Şapka, resmi tarihin anlattığı türden "muassır medeniyetin" bir göstergesi ya da ilerici bir "inkilab" değildir. "İnkilabın" gerçekleştirildiği tarihsel dönemin özellikleri onun komplocu ve provokasyon amaçlı bir siyaset olduğunu göstermektedir. Provoke edici nitelikteki ve "iyi düşünülmüş" bu araç işlevini görmüş ve Rize, Of, Sivas, Çankırı, Erzurum ve Maraş'ta ayaklanmalar çıkmıştır. Kemalistlerce 'malum' gerekçelerle arzu edilebilir nitelikteki 1925-26 yılı ayaklanmaları ordu gücü ve "seyyar" İstiklal mahkemelerince acımasızca bastırılmıştır. Kemalist ordu bu ayaklanmalarda kimi kaynaklara göre 1-2 bin kimi kaynaklara göre 20-30 bin kişiyi katletmiştir. Kemalistler gizli muhalefet ile "hesaplaşmak" için önce şapkayı sembolleştirmişler, sonra Tekke ve zaviyelerin kapatılması kanunu ile potansiyel muhalefeti açığa çıkararak kanlı bir terörle halka saldırmış ve kendi yollarını iyice açmışlardır. Anadolu'daki Sünni kır yoksulları ve Kürt köylüleri bu dönemde aynı acı kaderi paylaşarak Kemalist ordunun hedefi olmuşlardır.

Kürtler, Komünistler, İslami muhalefet ve TpCF'nin tasfiyesinden sonra İzmir suikasti olayı gerçekleşmiştir. Olay, suikasti hazırlayan grubun içinde yeralan Giritli Şevki'nin ihbarı üzerine M. Kemal İzmir'e gelmeden önce açığa çıkarılmıştır. Suikastın

planlayıcısı durumundaki Ziya Hurşit bomba ve silahlarla ele geçirildikten sonra sadece suikastı düzenleyenler değil, onlarla ilişkili-ilişkisiz eski TpCF'liler ve daha eski İttihatçılar da tutuklanmıştır. İdama giderken "Beni yükseğe asın!" diyerek ölüme cesurca ve korkusuzca giden Ziya Hurşit İslamcı bir şahsiyettir. Ancak bununla sınırlı değildir. Anadolu ve Kürdistan'daki Sünni kır yoksullarının katledilmesinin acısını yüreğinde duyarak bir intikam eylemi planlamıştır. Bu anlamda Ziya Hurşit Anadolu'nun belki de ilk ve tek İslamcı anarşist kişiliğidir. Şeyh Sait İslami motifli Kürt kişiliğinin yurtsever boyutu, Ziya Hurşit İslami motifli Türk kişiliğinin 'anarşist' boyutu sayılabilir.

İzmir suikasti denemesi, burjuva ordu ve CHF'nin evvelden beri mücadele ettiği burjuva hizipleri yani meclisteki İkinci Grup, TpCF ve bazı İttihatçıların radikal bir şekilde etkisizleştirilmesi olanağını ortaya çıkarmıştır. Bu dönemdeki İstiklal mahkemeleri öylesine keyfi işletilmiştir ki tutuklananlar arasındaki 25 milletvekilinin yasama dokunulmazlıklarının kaldırılmasına bile gerek görülmemiş, dokunulmazlıkları kaldırılmadan yargılanmışlardır. Öyle ya, Kemalizmin ölümüne iktidar hırsı her türlü kanunun üzerinde değil mi? Suikastten sorumlu tutulanlar arasında K.Karabekir, A.Fuat Cebesoy, Refet Bele'den başka iki general ve Rauf Orbay ile Adnan Adıvar da vardır. Yeni Demokrasi Hareketi'nin şimdilerde "ilk demokrat" ilan ettiği Hüseyin Avni Ulaş ile Cavit ve Nazım beyler de yargılanmışlardır. "Hiçbirinin ne avukat tutmaya ne de temyiz etmeye hak-

ları vardır. Hepsinin kaderi alabildiğine keyfi ve yüzeyde kalan delillere bağlıdır. Suçsuzlukları ispat edemediklerinde suçlu bilineceklerdir" Bu sözler bize değil, resmi tarihi destekleyen İngiliz Lord Kinross'a aittir. Resmi Türk tarihçileri kendilerine destekleyen yabancı yazarların böylesi "küçük eleştirilerini" pek dikkate almazlar. Ama biz alıyoruz. Mahkemeler sürecinde M. Kemal'in ilgisi suikasti direkt düzenleyenlerden ziyade paşalar üzerinde yoğunlaşmıştır. Hatta duruşmaları Çeşme'den izleyen M. Kemal mahkeme üyelerini yanına çağırarak K. Karabekir'e karşı "yumuşak" davranmalarını eleştirmiştir. M. Kemal'in iktidar hırsı bu tasfiye duruşmaları sırasında zirveye ulaşmıştır. Bu hırs aynen fareyi öldürmeden önce onunla oynayan kedinin hareket tarzıdır. Mahkemeler sonucunda Cavit Bey, Nazım Bey ve Ziya Hurşit idam edilir. Generallerden Rüştü Bey mahkum edilir. Rauf Orbay 10 yıl sürgün cezası alır. K. Karabekir önderliğindeki paşalar muhalefeti ve diğer mebuslar serbest bırakılırlar. Ancak bu öyle bir beraat kararıdır ki sanki suikastten dolayı olarak haberleri varmışcasına hükümler içermektedir. Kemalistler muhalif paşa ve mebusları "göze batan bir güvensizlik lekesi ile özgür bırakmayı" daha uygun görmüşlerdir. Daha aşalayıcı ve daha gurur kırıcı olan bu karar, paşaların meclis ve ordu üzerindeki son saygınlıklarının da yokedilmesi için özellikle bu şekilde düşünülmüştür. M. Kemal ve hizbi kendini cepheden ortaya koyan cesur bir düşman değildir. Korkak, kaypak ve sinsi bir düşman tasvirine daha uygun bir kanattır.

TpCF'den sonraki Serbest Fırka (SF) muhalefetine de bizzat Halk Fırkası'nın içinde yer alanlarca oluşturulmasına rağmen SF'nin de tasfiye edilmesi açıkça ortaya koymaktadır ki, mevcut yönetim-süreç içinde giderek kendi içinden çıkan grupların (TpCF, SF) muhalefetine dahi tahammül edememekte, ordu desteğine dayanarak kendi sınırsız otoritesini kabul ettirmeye çalışmaktadır. TpCF'de olduğu gibi SF'nin kapatılmasında da yine aynı gerekçeler, "irtica" ve "iktidar olma teşebbüsü" söz konusu olmuştur. Kemalist rejim varolan muhalefeti her zaman kendine benzeyen bir örgütte somutlaştırıp sınırlamayı amaçlamıştır. Ancak gerek TpCF, gerekse SF umulanın üstünde bir güç oluşturduğu için tasfiye edilmişlerdir. Burjuva ordu görüldüğü gibi iktidar güdümlü muhalefete dahi tahammül göstermemiştir.

1927'e kadar olan süreçte ordudan gelen M. Kemal orduyu kullanarak ve ordunun öncülüğünde emperyalizm ve ticaret burjuvazisinin belirli kesimlerinin desteğini de yanına alarak faşist yönelimli askeri bir diktatörlüğün temellerini atmıştır. Bu dönemde kemalist bürokrat burjuvazi orduyu kiskançlıkla gözetilen, bir yığın ayrıcalıklara sahip, 'kutsal' ve otonom bir siyasi güce dönüştürmüştür.

1927'den sonra diktatörlüğün daha da merkezileşmesi için bir adım daha atılmış ve asker-sivil bürokrasinin diktatörlük lehine biraz daha ayıklanması için "Tasfiye komisyonları" kurulmuştur. Bu arada ordu ve istiklal mahkemeleri dışında diktatörlüğün üçüncü temel direği olan CHF bü-

rokrasisinin güçlendirilmesi için bir kanun çıkarılmış ve mebus belirlemede M. Kemal "tek seçici" olarak ilan edilmiştir. Böylece sadece devlet bürokrasisi değil meclis de bir tür atanmışların kurumu haline gelmiştir. Bu durum 12 Eylül'den sonra beş generalin "geçiş süreci"nde sivil muhafazakâr parlamenterlerin seçimindeki veto yetkisine benzer. Görüldüğü gibi (bir kez daha!) tarihsel olgular yine militarizmin tarihsel sürekliliğinden yana çıkar. Tasfiye komisyonları ile CHF ve devlet bürokrasisi güçlendirilirken TSK üzerinde hiçbir denetim kurmasına izin verilmemiş, ordunun otonom rolü sürmüştür. Milli Savunma Bakanlığı(MSB) ise halen Genelkurmay'ın bir alt birimi olarak çalışmaktadır. bu 1945'e kadar da hukuken böyle sürmüştür. Fiiliyatta ise MSB günümüzde halen Genelkurmay'ın bir dairesi gibi çalışmaktadır. Geçmişte olduğu gibi şimdiki MSB müsteşarı da halen bir generaldir.

Ordu, 1927-38 yıllarının en önemli siyasi gücü olarak o kadar pervasızdır ki, genç bir üsteğmen (C. Madanoğlu) generalini karşılamaya gelmedi diye bir ilin valisini dövebilmekte ve bunun karşılığında general (Fahrettin Altay) tarafından tebrik edilmektedir. Sözü edilen her iki asker daha sonraları Türk siyasetinde adını sık sık duyuracaklardır.

Gelinen süreç tamamıyla M. Kemal, İ. İnönü ve F. Çakmak şahsında somutlaşan üç askeri şef kültüründen (kompleksinden) ibarettir. Bu paşalar oligarşisi, ordu için dinamiği ele geçirdiklerine kanaat getirdikten sonra meclisten bir karar çıkartarak askeri bürokrasi

ile sivil bürokrasinin kesin olarak birbirinden ayrılmasına karar vermişlerdir. Bu kanun ile hiçbir subay ve askeri memurun ordu dışında görev alamayacağı hükmü getirilmiştir. Ordunun devlet iktidar aygıtının otonom bir siyasi gücüne dönüştürülmesinden sonra (hem fiili hem de anayasal olarak) böylesi biçimsel hukuki kararların tabii ki pek anlamı yoktur. Kemalist diktatörlük ve onun silahlı müfrezesi TSK, direkt zora dayanan ve hiçbir yasa tarafından sınırlanmayan bir iktidar şekillenmesini zaten pratikte işletmektedir.

1. Emperyalist Savaş, Ekim Devrimi, "İstiklal Harbi", cumhuriyetin ilanı derken, Avrupa'da Almanya eksenli ekonomik temeli güçlü olan bir faşizmin yükselmesiyle birlikte diktatörlük yeni bir dış siyaset ve yeni bir savunma stratejisi geliştirmek zorunluluğu duymuştur. Daha çok dış koşulların etkisiyle oluşturulan bu yeni strateji Türkiye etrafında bir "güvenlik kuşağı" oluşturulması şeklinde kendisini somutlaştırmıştır. Bu amaçla Balkanlardan gelebilecek tehlikelere karşı Balkan antantı imzalanmış, Doğu'dan Kürt hareketliliği temelindeki başkaldırılara karşı İran ve Irak ile Sadabat paktı imzalanmış ve son olarak sosyalizme barikat olmanın diplomatik gereği olarak Sovyetler ile "Tarafsızlık ve saldırmazlık" anlaşması imzalanmıştır.

2. Emperyalist savaşın arifesinde ve savaş süresince, Türk savaş stratejisi, Prusya-Alman savaş doktrininden büyük ölçüde etkilenmiştir. Bu doktrin jeopilitik nedenlenden dolayı büyük ölçüde kara gü-

cüne dayalı ve merkezden çevreye yayılıcı bir esas üzerine kurulmuştur. Bu stratejiyi 1. Emperyalist savaşta Osmanlı savaş stratejisi olarak uygulamış bir yüksek kumanda heyeti tarafından yönetilen TSK, 1930'larda ve 2. Emperyalist savaş başlarında yayılcı bir strateji izleyemeyeceğinden dolayı sınırlarda muhtemel bir saldırıyı büyük birliklerde karşılama esasına dayalı bir savunma stratejisi benimsenmiştir. Alman etkisi sadece strateji düzeyinde kalmamıştır. İdeolojik olarak da orduda varolan yine Nazi etkisidir. En azından savaş süresince böyledir. Franz von Papen "Anılar" adlı kitabında TC'nin 1930-45 yılları arasında Alman-Nazi etkisi altında olduğuna dair somut bilgiler vermektedir. Askeri ceza kanunu ve askeri eğitimde de başta Alman modeli olmak üzere kısmen Fransız modeli temel alınmıştır. Özellikle askeri eğitim kuruluşları (Harb okulları ve Askeri Liseler) yeni rejimin istediği tipte bir subay kadrosunun oluşturulması için çalışan en önemli kurumlar haline getirilmiştir. Ordu sadece subay kadro ve "namzetleri" için değil, erat için eğitim merkezi durumuna gelmiş, rejimin ırkçı, kozmopolit ve halk düşmanı değerleri Anadolu gençliğinin beynine kazınmaya çalışılmıştır. Onlara "Askerliğin şerefi ve Türklüğün yüceliği" (!) benimsetilmeye çalışılmıştır. Bu eğitimlerde halen günümüzde de okutulan kitaplardan birinin adı 'Askerin din kitabı' adlı Allah'tan çok Türklüğün 'yüceliğini' Peygamber'den çok M. Kemal'in 'yüceliğini' anlatan kitaptır. 1923-38 arasındaki 'Garnizon Devlet' uygulaması ve ordunun halk düşmanı pra-

tikleri ile birlikte bu ırkçı askeri eğitim politikasıyla Türk subay kadroları giderek homojenleşmiştir. Osmanlı devşirmesi subay ile Cumhuriyet subayı tam olarak bütünleşmiştir. Bu, tabii ki, kozmopolitizm ile ırkçı bir milliyetçiliğin buluşması demek olmuştur. Bu eğitim politikası ile subayların bilinçlerine kazınan "elit zümre şuuruna sahip olmaları" gerektiğidir. Yine "halkı sevk ve idare etmek hakkının" yalnızca kendilerinde olduğu bilincidir.

Kemalist burjuvazi ve onun "elit bir zümre şuuruna sahip"(!) olan ordusu 1923-27 arasında tohumlarını attığı ve giderek temellendirdiği faşist yönelimli askeri diktatörlüğü 1938'e kadar Kürdistan'da yürüttüğü vahşi soykırımlar ve zorunlu sürgünler politikasıyla iyice kurumsallaştırmıştır. Sırasıyla Şeyh Sait ayaklanması, Mutki ayaklanması, 2. Ağrı hareketi, Bicar Tenkil hareketi, Tendürek hareketi, Savur tenkil hareketi, Zeylon ayaklanması, Oramar ayaklanması, 3. Ağrı hareketi, Pülümür hareketi ve son olarak Dersim ayaklanması ve jenosidiyle Kürt ulusu dili, kültürü ve tarihiyle yeryüzünden silinmek ve üzeri betonlanmak istenmiştir.

İNÖNÜ DÖNEMİ ve DİKTATÖRLÜĞÜN BEKÇİSİ OLARAK ORDU

(1938-1950 Dönemi)

M. Kemal'in ölümünden sonra F. Çakmak'ın muhalefetine rağmen 1. Ordudaki paşalar meclisinde alınan kararların parlamentoya dayatılmasıyla cumhurbaşkanlığına İ. İnönü getirilmiştir. Bu dönemde hızla değişen dünya koşulları nedeniyle hem iç hem de dış dinamiklerde oluşan dalgalanmaların etkisiyle yeni bir evreye girilmiştir. Önce İngiltere ve Fransa ile yapılan ekonomik anlaşmalarla iyice netleşen emperyalizm ile ittifak politikası sonra 2. Paylaşım Savaşı ve orduda Nazi etkisi, ardısıra savaş sonrası SSCB'nin toprak ve Boğazlarda üs talebi ve en son Truman doktrini çerçevesinde ABD hegemonya alanına giriş, ülke içi dinamiklerde birçok değişikliği beraberinde getirmiştir.

1939'da emperyalist savaşın hemen öncesinde

Alman general Ludendorff'un "Topyekun Harp" adlı askeri strateji kitabı özellikle genç Türk subaylar tarafından başucu kitabı niteliğindedir. Genç subaylar düşüncelerini bu stratejiden esinlenerek "Topyekün seferberlik prensibi" ismini verdikleri yenilikler üzerinde toplamaktadırlar. Türk yüksek komuta kademesi 2. Emperyalist Savaş yıllarında Kurtuluş Savaşı askeri liderlerinin devamıdır. Bu liderlik tarihsel geleneklerine ve deneyimlerine dayanan, askeri gücünü gereğinden fazla değerli bulan ve bu inançla kendine olan güvenini abartan bir yüksek komutadır. Ancak bu kadro (üst komuta) 1939'da başlayan "Milli şef" dönemi ile birlikte eski 'savaşçı' özelliklerini yitirmiş ve giderek bürokratlaşmıştır. Savaş sürecinde sıkıyönetim komutanlıklarının yetkileri ordunun elinden alınarak meclise devredilmiş, Genelkurmay başkanlığı Başbakanlığa bağlanmış, ordunun dairesi gibi çalışan MSB'nin askeri bütçe üzerindeki yetkileri elinden alınmış ve 1943'de savaş henüz bitmeden Almanya'nın kaderi belli olur olmaz Türk Genelkurmay'ının zirvesinde gerçekleştirilen bir operasyonla F. Çakmak tasfiye edilerek TC'nin ordu politikasında esaslı bir değişiklik yapılmış, yeni dış politikanın gereği olarak "müttefikler yanlısı" ekip işbaşına gelmiştir. Bu dönemde savaş tehdidinin büyük olmasına rağmen ordunun hukuki olarak sınırlandırılması, geleneksel komutanın bu konuda sivil bürokrasi ile uzlaşması ve savaşa hazırlıksız yakalanması genç subay kadroları ile İnönü yönetimi ve kemikleşmiş komuta arasındaki çelişkilerin artmasına neden olmuştur. Bu çelişkiler TSK'de gizli askeri ör-

gütler pratiğinin doğumuna yol açmıştır. TSK ile özellikle Alman ordusunu kıyaslayan genç subaylar içinde bulundukları durumun sorumlusu olarak gördükleri İnönü yönetimini devirmek için oldukça geniş kadrolu ve tüm ülke sathına yayılan gizli örgütler kurmuşlardır. Ordu içinde 1941-42'lerde kurulan ve 1950'e kadar çalışmalarını sürdüren örgütlerden bazılarının adları şunlardır: Seyfi Kurtbek ekibi, Fahri Belen ekibi, Çorlu grubu, Hücum ordusu ve Cemal Tural önderliğindeki ekip.

Ordu içinde gizli örgütler temelinde büyük hareketliliğin olduğu bu dönemde İnönü'nün yapmaya çalıştığı, 1938'de kurumsallaşan faşist yönelimli askeri diktatörlüğü giderek daha az askeri nitelikli ve daha fazla siyasal nitelikli hale getirmektir. Bunu tabii ki demokratik bir 'açılım' olarak el almamak gerekiyor. Yapılagelen olağanüstü olanı olağanlaştırarak devlet aygıtına içermektir. Bu anlamda askeri konsolidasyondan (Anadolu ve Kürdistan halk katliamları, burjuva hiziplerin tasfiyesi) siyasal konsolidasyon evresine geçişin düzenlemeleri yapılmaktadır. Ancak tarihsel bir süreklilikle tüm dönemler boyunca devletin egemen siyasi gücü olan ordu, bu düzenlemeleri, dönem itibarıyla önemli bir güç olduğu halde, yine de hazmedememektedir. Bürokratlaşmış kadroların dışında, ordunun büyük kısmı İnönü'ye güvenmemektedir. Bu koşullar altında İnönü konsolidasyonunun 'imdadına' 2. Emperyalist savaş yetişmiştir. Savaş, ordunun daha fazla özerkleşmesini imkansız kılmıştır. Savaş bir yandan siyasal konsolidasyonu hızlandırırken bir yandan da tarihsel

olarak görece ikinci kez yönetemezlik boşluğuna düşen ordunun, tabandan gizli örgütler pratiğini geliştirmesine neden olmuştur. (Birinci yönetememezlik evresi yeniçerilerin tasfiye edilmesiyle İttihat ve Terakki'nin oluşumu arasındaki 90 yıllık evredir.) Ordu bu evreden ancak gizli askeri örgütler pratiği temelinde çıkabilmiş ve özerkleşebilmişti. Askeri temeldeki gizli örgütler geleneği 1834'de Harb Okulu'nun açılmasından sonra başlar. Abdülmecit ve Abdülaziz'in tahttan indirilmesi için çalışan bu örgütlerin içinde Serasker, Sadrazam, Nazırlar, Donanma ve Harb Okulu komutanları da yer almıştır. Modern anlamda etkili ilk gizli pratik ise İttihat ve Terakki ve daha sonra bu örgütün Abdülhamit'i devirmesidir. Tarihsel boşluğun ve yönetemezlik hırslının zorunlu bir ürünü olarak ortaya çıkan ilk gizli örgütler pratiği yine dış savaş koşullarında 1938-50 yılları arasında tekrarlanmaktadır. Militarizmin tarihsel sürekliliği ivmesini yitirmeden hatta artırarak sürmektedir. Tabii daha farklı biçim ve örgütlülüklerle.

Emperyalist savaşın ABD ve onun ittifak ettiği güçlerce kazanılmasından sonra ABD ve SSCB iki süper güç olarak dünya sahnesine çıkmışlardır. Doğu Avrupa'nın Sovyet egemenlik sahasına dönüşmesinden ve buralarda Sovyetik iktidarların belirmesinden sonra bu gelişmeye karşıt olarak emperyalist bir askeri blok şeklinde NATO ortaya çıkmıştır. (Ancak NATO'nun Varşova paktına karşı kurulduğu iddiası yalandır. Varşova paktı NATO'dan yıllar sonra kurulduğu gibi 1990'lı yıl-

larda feshedilmesinden sonra da NATO faaliyetlerine devam etmekte ısrarlıdır.) Bu arada 1946 seçimlerinde CHP'nin yaptığı seçim hileleri orduyu 1950 seçimlerinde de aynı hilelerin yapılacağı endişesine sürüklemiş, DP'nin iktidara gelmesini önleyecek CHP lehine yapılacak muhtemel bir hükümet darbesini engellemek amacıyla savaş sırasında kurulan ordu içi gizli örgütlerde yeniden bir dirilme gözlenmiştir. Ordu, kendisini hukuki olarak sınırlayan bunun yanı sıra sermayenin genişleme eğilimlerine yanıt vermeyen ve alabildiğine bürokratlaşmış olan CHP'nin tekrar kazanmasına bu sefer razı değildir. CHP çok partili döneme geçiş sürecinde ordu ve sermaye desteğini yitirmiş bir sivil bürokrasiye dönüşmüştür. Bu dönem, iktidar dengelerinin değiştiği bir re-organizasyon evresidir. Savaş yıllarında oldukça palazlanan sermaye çevrelerinin siyasal iktidarı değiştirme çabaları, ordunun Truman doktrini ile ABD hegemonyasına girerek yeni bir militarist ivme kazanmasıyla örtüşmüştür. 1945'de mecliste görüşülmeye başlanan "Çiftçiye topraklandırma kanunu" tartışmaları ile ipler kopmuş C. Bayar, A. Menderes, Fuad Köprülü ve Refik Koraltan'ın CHP'den ayrılmasıyla DP kurulmuştur. Bu arada TSK o sözde 'milli bağımsızlıkçı' tutumundan iyice uzaklaşarak ABD'nin Batı savunma sisteminde yer almak için ön hazırlıklarını hızlandırmıştır. TSK, Alman askeri doktrinini aşamalı olarak terkedip ABD askeri doktrinini benimsemeye başlamıştır.

1946 yılında gerçekleşen Sovyet-Türk gerginliği, TC'yi ABD emperyalizmine daha fazla yak-

laştırmıştır. Bu gerginlik sırasında ABD'nin TC'ye destek amacıyla İstanbul limanına Missouri zırhlısını göndermesi ve bunun karşısında alınan tavırlar o dönemin asker-sivil bürokrat burjuvazisinin 'ulusal onur'dan ne anladığını pek net ortaya koymuştur. Missouri zırhlısının gelişyle egemen sınıf temsilcilerinde açığa çıkan onursuzluğa dönemin basın açıklamaları ve meclis konuşmalarından örnekler vermek gayet yararlı olacaktır:

F.Rıfki Atay: Amerikan bayrağında kendi talih yıldızımızı görüyoruz.

Nihat Erim: Harpte ve harp sonrası oynadığı rol ile ABD en şerefli millettir.

H.Suphi Tanrıöver: Işık nereden geliyor? Amerika! Ümit nereden geliyor? Amerika'dan! Güven nereden geliyor? Amerika'dan.

M.Baha Pars: Bu ses(Missouri) nihayet Amerika'dan peygamber gibi temiz ve kusursuz olan büyük insanın, büyük Rosevelt'in sesi olarak ufuklara aksetti.

Fuad Köprülü: ABD'nin dünyanın hiçbir yerinde emperyalist gaye gütmmediği sabittir. ABD, tarihte misli görülmemiş bir insani hareketin öncüsüdür.

Zekeriya Sertel:(Solcu olarak bilinen) ...uzanacak en samimi yardım eli Amerika'dan gelebilir. Amerika'nın yardım siyaseti şimdiye kadar bildiğimiz emperyalizm esasına dayanmaz. Amerika'nın tek hedefi dünya sulhünü korumaktır.

Görüldüğü gibi dönemin özelliği tam bir uşaklık,

müthiş bir oportünizm ve rezilce bir ulusal onursuzluktur. Asker kafalı sivil bürokratların ve meclisteki 'sivil paşaların' böyle düşünebildiği bir ortamda burjuva ordunun bu konuda daha istekli olduğu şüphe götürmez bir gerçektir. CHP ve özellikle DP zaten bu açıklamaları orduyu arkasına almanın rahatlığıyla ve ordunun isteği üzerine yapmaktadır.

CHP-DP arasındaki siyasi çatışmada subay kadrosunun ağırlıklı olarak CHP karşıtı tutum alması ve bu bağlamda ordu içindeki gizli-açık örgütlerin tekrar çalışmaya başlaması, yüksek komuta kademesinde CHP-DP hiziplerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bir yandan ABD hegemonya alanına giriş bir yandan yerli sermayenin artan basıncı ve bir yandan da ordunun genç subaylar temelinde gelişen militarizmi yeni bir döneme girileceğinin göstergeleridir.

Çok partili döneme geçiş sürecinde yani 1944-50 aşamasında ortaya çıkan ordu içi gizli-açık örgütler, 1941-44 savaş dönemindeki örgütlerin devamıdır. İnönü ve yüksek komutaya tepki duyan ilk pratik savaşın bitişi, Truman doktrini ve DP'nin ortaya çıkışıyla ikinci kez örgütlediği bu oluşumların niteliğini değiştirmiştir. DP'nin kuruluşu, askeri örgütlerde ordunun rejim içinde kaybolan ağırlığının tekrar yükseltilebileceği inancını doğurmuştur. Alabildiğine hantallaşan ve sermayenin genişleme eğilimlerine yeterli cevabı veremeyen CHP'den ve yine askeri modernizasyona, Truman doktrinine ve dolayısıyla emperyalizmle entegrasyona yeterli cevabı veremeyen

kemikleşmiş, geleneksel yüksek komutadan, kurtulmanın çaresi DP temelinde yeni bir geçiş rejimi olabilirdi. Hem bu geçiş rejimine orduyu modernize edecek olan ABD'nin de onay ve mali desteği vardır. TSK'nin CHP'ye ve kemikleşmiş komutaya aldığı tavır ve DP'yi destekleme eğilimi ordunun çok partili demokrasi idealinden çok, ordunun rejim içindeki ötonom rolünün azaltılmasına karşı bir tepkidir. ABD onay ve desteğini almış yeni bir hükümet ile hem giderek devletten kopan halk tekrar kazanılabilecek hem de ordu 1923-38 yılları arasındaki özerk siyasi gücüne daha modern anlamda tekrar ulaşmanın siyasi zeminini yakalayabilecektir. Asıl düşünülen şey işte budur. Orduya gerekli olan, kendinde varolan tarihsel hedonizmi 20. yüzyıla uyarlayabilecek bir siyasi zemindir. Bu görüş açısıyla dönemin birçok kurmay subayı CHP'nin tekrar iktidarda kalması durumunda "dağa çıkmaya yemin etmiş" subaylardır. Bu, ordunun iktidar hırsını çok iyi açıklamaktadır. Özellikle genç subaylar ordunun siyasi rolünün en aza indirilmesini kesinlikle o "elit zümre şuuruna" yedirememektedirler. 12 Mart 1971'in darbeci generali Memduh Tağmaç işte bu "dağa çıkmaya yemin etmiş" askeri örgütler geleneğinden gelmektedir. Tağmaç, 1944-50 arasında örgütlenen ve adı "Hücum Ordusu" olan darbe heveslisi çetenin ileri gelenlerindendir. Aynı Tağmaç emekli olduktan sonra Sınai Kalkınma Bankası'nın yönetim kuruluna getirilmiştir. Talat Turhan'ın "Kontrgerilla Cumhuriyeti" kitabından öğrendiğimize göre Sınai Kalkınma Bankası Türkiye'deki işbirlikçi özel sektörü palazlandırmak için

kurulan; bu bankanın yabancı kökenli sermayedarları içinde yer alan Amerikan Kalkınma Teşkilatı (AID) ABD'nin bir "casusluk" örgütüdür. AID geri kalmış ülkelerde CIA için paravan görevi yapan bir örgüttür. Bu anlamda CIA'nın Türkiye'deki paravan örgütünün ortağı olduğu Sınai Kalkınma Bankası'nın yönetim kuruluna darbeci bir emekli generalin getirilmesi kesinlikle tesadüf değildir. Zaten emekli olan generallerin bankalar, özel şirketler, cumhurbaşkanlığı danışmanlığı vb. kritik veya önemli mevkilere getirilmesi Türkiye'de bir gelenek olmuştur.

DP'nin iktidara gelmesi asker-sivil bürokrasinin yenilgisi değil, özel sermaye desteğini de kaybeden bürokrasinin sivil kanadının yani CHP ve onun devlet bürokrasisi içindeki gücünün yenilgisi olmuştur. Ordu, tercihini Truman doktrini ve emperyalizmle girilen yeni ilişkiler temelinde DP lehinde yapmıştır. 1941'lerde tohumları atılan, 1950'li yıllarda çok partili döneme geçişle birlikte tarihsel geleneğinin gereği olarak otonom gücünü tekrar toparlamaya çalışan askeri zümreler, Menderes ve yönetimini 1960 darbesiyle iktidardan indirerek devlet aygıtındaki bağımsız siyasi güçlerini iyice kristalize etmişlerdir. 1960 darbesinden sonra kurumsallaşan MGK ve Anayasa Mahkemesi, burjuva orduyu anayasal ve hukuki mekanizmalarla kontrolü olanaksız bağımsız bir siyasi güce dönüştürmüştür. 1960 darbesiyle getirilen yasal düzenlemelerle açık askeri diktatörlüğe gerek kalmayacak biçimde rejimin ordu tarafından gözetlenmesi ve gerektiğinde kontrol altına (müdahale ile) alınması mümkün kılınmıştır. Yani 1960'dan

sonra artık ordu muhtıra ve darbeleri, grev iptalleri ve lokal-bölgesel sıkıyönetim uygulamalarını Anayasa'dan aldığı güçle, Anayasa'nın ona verdiği yetkiyle yapma olanağına kavuşmuştur. Örneğin en son 1995 yılında Kars ve Iğdır'ın Ermenistan ile sınır olan belirli bölgelerinde sıkıyönetim ilan edilmiş, bu bölgelere giriş ordu iznine bağlanmıştır. Medyanın pek üzerinde durmadığı ve küçük bir haber olarak kalan bu olay aslında ordunun Anayasal mekanizmalarla elde ettiği büyük etkinliğin göstergesidir. Yasalara göre bir vali, milletvekili veya bakan sözü edilen bölgeye girmek için hukuki olarak ordudan izin almak durumundadır. Türk anayasacılığında askeri etki alabildiğine belirgindir. Bunun kökleri eskiye dayanmakla birlikte bu etki modern anlamda 1960 darbesi ile belirginleşmeye başlamıştır. 27 Mayıs 1960 darbesi ve anayasanın askerileştirilmesi aynı zamanda sanayi sermayesi temelinde Türkiye kapitalizminin tekelci aşamasının olgunlaşmaya başladığı döneme tekabül etmiştir. Zaten ordu her zaman sermayenin en saldırgan olduğu ve yine sermayenin daha da genişleme isteği duyduğu dönemlerde ön plana çıkarak bu ivmeyi hızlandırmak istemiştir.

23 yıl süren Tek parti diktatörlüğü, 1946'da gerek bu süre içinde gelişen ticaret burjuvazisinin, sivil bürokrasi ve CHP'nin vesayetinden kurtularak kendi siyasi partilerini kurmak istemeleri, gerek tek parti diktatörlüğünün Batı dünyasına katılma yolunda bir engel oluşturmamasından dolayı, gerekse burjuva ordunun otonom siyasi gücüne daha üst düzeyde tek-

rar ulaşmak istemesinden dolayı çok partili sisteme geçme kararı ile son bulmuştur. Türkiye bu süreçten sonra emperyalizmin bağımlılık ilişkisine giderek daha fazla dahil olmuştur. Bu dahil oluş, ordu ve devletin kendi halkına olan tarihsel yabancılığını tasdik etmiş ve daha da somutlaştırmıştır.

Ordu, kapitalist sınıflar ve devlet 1950'den itibaren kendi halklarıyla en son tarihsel yabancılaşma periyoduna girmiştir.

Selçuklu, Osmanlı ve Kemalist rejim sonrası girilen tekелci faşist dönem devletin en son halk karşıtı konumudur.

Egemenlerin "Başka Türkiye yok!" demelerinin tersine, bundan sonrası bir başka Türkiye'dir.

Devrim Türkiye'sidir.

TEKELCİ DÖNEM VE ORDU

(1950-80 Dönemi)

Emparyalist savaş sırasında özerkliği kanunla kaldırılan Genelkurmay başkanlığı (Başbakanlığa bağlanmış) ardısıra 1949'da hukuki olarak daha da sınırlandırılarak Milli Savunma Bakanlığı bünyesine alınmıştır. Bu hukuki sınırlamalar ordunun politika dışı bırakıldığının göstergeleri olmamakla birlikte Truman doktrini, Kore savaşı ve NATO'ya girişle yeni bir ivme alan ordu açısından yine de cansıkıcı gelişmelerdir. Ordu, yüzyıllardır elinde tuttuğu tarihsel yönetme erkini yeni koşullarda nasıl tekrar ele geçireceğini (tekelci döneme nasıl uyarlıyacağını) planlarını yapmaktan geri durmamaktadır. Ordu belli bir zamana ve askeri modernizasyonun tamamlanmasına ihtiyaç duymaktadır. Zaten biraz da bu gerekçeyle DP'yi desteklemiştir. Ordu DP'yi kendi planlarının siyasi zeminini kolaylaştıracağı için desteklemiştir. Yine dönem itibarıyla halk muhalefetinin

yüksek olmaması ordunun ön plana çıkmasını şimdilik gereksiz kılmaktadır. İşte bunlar dönem itibarıyla ve görünüşte ordunun sessiz kalmasının gerekçeleridir. Yoksa içten içe kaynamaktadır. Bu kaynamanın sonucu olarak çok değil dört yıl sonra 1954'den itibaren askeri örgütler ihtilal amaçlı olarak tekrar kurulmaya başlamıştır. DP'nin 1941-50 yılları arasındaki askeri örgütler geleneğinden gelen bazı generalleri (S. Kurtberk ve F. Belen gibi) kendi kabinesine alması, burjuva ordu ile diyalogu geliştirmeye tek başına yetmemiştir. 1957 yılında bu örgütler seçim öncesinde bir darbe tasarlayıp İnönü'ye götürmüşlerdir. İnönü tarafından reddedilen bu darbe önerisi, askeri kesimin bağımsız niteliğinin sürdüğünü gösteren somut bir olaydır. Ordunun bu dönemdeki özerklik eğiliminin ikinci bir örneği 1957 seçimlerinden sonra ortaya çıkan "Dokuz Subay Olayı" dır. Şöyle ki, 1957 seçim öncesi kurulan üç gizli askeri örgütten ikisi 1957'de birleşmiştir. Birleşen iki grubun başkanlığa general Faruk Güventürk getirilmiştir. Bu örgütün içindeki Samet Kuşçu adlı subayın kendisine oyun oynandığını zannederek örgütü ihbar etmesiyle komite başkanı olan F. Güventürk'ün de içinde bulunduğu dokuz subay tutulmuştur. 1958'de bu komitenin dağılmasıyla, bu komiteyle başından beri birleşmeyen üçüncü gizli örgütün başkanı general Sadi Koças inisiyatifi ele almıştır. Ve bu örgüt 1959 Şubatında örgüt ve darbe liderliğini Cemal Gürsel'e kabul ettirmiştir. Burada, darbe hazırlığında bulunan gizli örgüt içindeki görüş ayrılıklarından da bahsetmek gerekiyor. Cemal Gür-

sel'in içinde bulunduğu hizip DP'nin <doğru yola> girebileceği ümidindedir. Birbaşka hizip geçici iktidarı savunurken, A. Türkeş'in içinde yer aldığı nc hizip ise sürekli iktidar konusunda ısrar etmektedir. Görüldüğü gibi ordu kendi içinde cuntalaşmıştır. Ordunun kendi içinde cuntalaşması (eteleşmesi) sadece 1960 darbesine gidilirken ve 1960 darbesinde değil 12 Mart ve 12 Eylül'de de gerçekleşecektir. Günümüzde de farklı biçimlerde cuntalaşma ve eteleşmeler mevcuttur. Eşref Bitlis, Cem Ersever, Dersim'de öldürülen albay (K.illioğlu) ve Kürdistan'da "kaza kurşunu ile öldü" denilen tuğ-general'in tasfiye edilmesi, bunların yanısıra bizzat Jitem'in varlığı, bizzat Genelkurmay'ın ayrı bir i istihbarat mekanizmasının bulunması ve bizzat zel Kuvvetler Komutanlığı (KK) ve MGK genel sekreterliğine bağlı Toplumla İlişkiler Başkanlığı (TİB)'nin varlığı ordu içi hizip ve çetelerin zeminini her zaman canlı tutmuştur. Özellikle KK ve TİB, Genelkurmay başkanlığından ziyade MGK genel sekreterine (Gölge Başbakan) ve özel harpçi ırkçı subaylara bağlıdır. Burjuva ordunun ilk kurulduğundan günümüze dek olan tarihi bir anlamda gizli-açık askeri örgütlerin, ordu içi tasfiye ve komploların ve ordu içi cuntalaşmanın tarihidir. Hile, komplo, tasfiye, gizli örgütler, hizipler ve cunta eğilimleri burjuva ordunun tarihinde hiç eksik olmamıştır.

Ordunun 1946'ya kadar otoriter yönetimi sürdürüp ondan sonra da belli ölçüde < özgürlüğe > müsamaha göstermesi (ok partililik), özgürlüklerin her

an sınırlanabileceğine duyulan güvene bağlanabilir. 1950'ye kadar muhalefet, güvencesi olmadan hep tasfiye edilmiş, 1961 sonrasında güvencenin varlığı (ordunun anayasa güvencesi ve fiiliyattaki gücüyle modern anlamda iktidar bloğunda hegemon bir güce dönüşmesi ve partiler sisteminin ordunun egemenliğini kabullenerek ehlileştirilmesi) burjuva muhalefete belli ölçüde hoşgörölü davranılmasının gerekçesini oluşturmuştur.

27 Mayıs darbesi, ordunun tekelci dönemde ABD emperyalizminin önerileri doğrultusunda kendi içinde yeniden organize oluş operasyonu da olmuştur. Tekel öncesi dönemin ordu ile (İstiklâl Harbi Erkanı =Kemikleşmiş yapı) tekelci dönemin ordusu olabildiğine farklılaşmıştır. Farklılaşma, karşı devrimciliğin ve devlet üzerine çöreklenmemin bir üst düzeyde daha fazla merkezileşmesidir. Sözüünü ettiğimiz; emperyalist etki ve yönlendiriciliğin ordu eksenli tarihsel yönetme erki ile buluşması ve birleşmesidir. 27 Mayıs üst komuta kademesini geleneksellikten kurtarmıştır. Tekelci dönem sadece üretim ilişkileri ve sivil toplumsal yaşamı değil burjuva orduyu da değiştirmiştir. Mali, hukuki ve sosyal üst yapıların yanısıra askeri üst yapıları da kendini yeniden organize etmiştir.

27 Mayıs, MGK ve Anayasa mahkemesi gibi 12 Mart faşizmine önemli bir öncül ve zemin olabilecek anayasal faşist kurumları oluşturmasıyla, üniversitelerdeki "147'ler" tasfiyesiyle. Kürdistan'daki "55 Ağa olayı" ile ve kendisinden sonraki ordu mü-

dahelelerine meşruluk kazandırması ile bürokrat Türk aydınlarının iddia ettiği gibi hiç de "demokratik bir ihtilal" olmamıştır. Ayrıca darbe Anadolu halk sınıflarının sınırlı da olsa kendi gerçek renklerini sorgulamaya başladıkları bir döneme denk getirilmiştir. Bu anlamda darbe aynı zamanda tekelleşen sermaye ile ittifak halindeki asker-sivil bürokrasinin kırlara ve kırlardaki dinamiklere karşı geliştirdiği bir darbedir. 1961 anayasasına red oyu veren % 40'lık kitlenin çoğunluğu Anadolu ve Kürdistan kırsalında yaşıyanlardır.

27 Mayıs ile Milli Birlik Komitesi'nin (MBK) yaptığı iki önemli eylem, ordu ve üniversite tasfiyesidir. 147 öğretim görevlisinin solcu oldukları için üniversiteden atılması, ordunun 12 Eylül'ünde de uyguladığı üniversite tasfiyesine temel oluşturmuştur. 147'ler olayı için MBK'ı tebrik eden bir kısım öğretim görevlisi -ki bu grup "Telgrafçılar" diye anılır- bugünkü Aydınlar Ocağı'nın ilk kökenini oluşturmuşlardır. Zaten Türkiye'de her darbe sonrasında üniversitenin sözlü ve yazılı olarak askeri müdahalenin meşruiyetine dair "fetva" vermesi alışkanlık haline gelmiştir. Türkiye'de asker, fiili ikidarı ele aldığı anda kendisine akıl vermek isteyen çok sayıda <okur yazarı> daima hazır bulunmaktadır. İstanbul Üniversitesi'nin 1980 darbesinden sonra "Asmayalım da besliyelim mi" diyen ve ardısıra 17 yaşındaki Erdal Eren'i astıran Evren faşistine "Fahri Profesör"(!) ünvanını layık görmesi Türk üniversitelerinin ne denli gerici ve ne denli bilim düşmanı ve ne denli belkemiksiz olduğunun gös-

tergesidir. Türk üniversiteleri, tüm siyasi partileri kapatan, grev yasağı koyan ve grevdeki yüzbinlerce işçiye zorla işbaşı yaptıran, DİSK yöneticilerinin tümünü tutuklayarak idamla yargılayan, Diyarbakır cezaevindeki Kürt tutsaklara zorla "Ne mutlu Türküm diyene" diye yazdıran, 700 bin kişiyi gözaltına alan 15 bin kişiyi vatandaşlıktan çıkaran, 25 bin derneği kapatan, 300 kişiyi cezaevlerinde öldüren, sendikalı işçi sayısını varolanın beşte birine düşüren, 927 yayını ve 189 filmi yasaklayan, yaklaşık 4 bin eğitim emekçisini işten çıkaran, 400 bin kişiye pasaport veremeyen ve gözaltına aldığı yüzlerce kişiyi katleden ya da kaybeden 12 Eylül'ü meşru görmekle kalmamakta, bu işin başı olan Kenan Evren'e Fahri <Hukuk Profesörü> ünvanını layık görmektedir.

27 Mayıs'ta, MBK yönetimi sırasında 7 bin subayın ordudan ihraç edilmesi ise iddia edilen aksine "reform" amaçlı değildir. Bu tasfiye bizzat TSK-Pentagon işbirliği temelinde gerçekleştirilmiştir. Bunun, tasfiye edilen subayların oluşturdukları "EMİNSU hareketi"nin (Emekli İnkılap Subayları Derneği) ortaya koyduğu belgelerden de anlayabiliriz. Bu belgeler bize tasfiye edilenlerin darbe karşıtı ya da tarafsız tasfiye edilmeyenlerin ise darbeyi sürekli kılmak isteyenler olduğunu göstermektedir. Bu arada belirtmemiz gerekir ki, darbe karşıtı olamak ya da darbeyi sınırlı tutmak istemek tek başına bir ilericilik ifade etmez. Nitekim tasfiye edilmeyip orduda bırakılan ve darbe sonrasının ilk terfi döneminde bir üst rütbeye yükseltilenleri 12 Mart ve 12 Eylül'de yine karşımızda görmekteyiz. 12 Mart ve 12

Eylül'ün darbeci klikleri generaller oligarşisi 27 Mayısla birlikte şekillendirilmeye başlanmıştır. 27 Mayıs, ordu içinde varolan güç ilişkilerinin yeniden düzenlenmesi açısından önemli bir dönemeçtir. 12 Mart'ın altında imzası olan M. Tağmaç 1941'lerin gizli örgütler geleneğinden ("Hücum Ordusu") gelmektedir. Ve 27 Mayıs'ın terfi ettirdiği generaller arasındadır. 27 Mayıs'ın özellikle terfi ettirdiği M. Tağmaç, Faruk Gürler, Semih Sancar, Faik Türein (Ziverbey İşkence köşkünün başı), Eşref Akıncı, Sabri Yirmibeşoğlu, Haydar Saltık, Muhsin Batur, Nevzat Bölügiray, Necip Toruntay, Nejat Tümer ve Adnan Doğu gibi subayların tümü 12 Mart, 12 Eylül ve daha sonrasının Genelkurmay başkanları, ordu ve kuvvet komutanlarıdır. Ve hepsi de darbeci-gizli örgütçü kliklerdir.

EMİNSU hareketi, ordu içi dinamik açısından taşıdığı öneme rağmen, o günkü eğilimler tarafından darbe konusunda karşıt görüşler ifade edilemediğinden mesele yapılmamış, <olağan> bir hadise olarak karşılanmış ve daha sonra siyasi iktidarların ordu içi düzenlemelere bir daha hiç karışmamasının önemli bir nedeni olmuştur.

MBK homojen bir grup değildir. Kendi içinde farklı görüş ve hizipleri taşımaktadır. Bunun ilk göstergesi "14'ler olayı"dır. MBK içindeki bir an önce seçim yapılması taraftarları ile sürekli iktidar yanlıları arasındaki çelişkiler sonucunda MBK kendi içinde bir tasfiye hareketi başlatarak içlerinde A. Türkeş'in de bulunduğu "sürekli iktidar" yanlısı 14 üyeyi darbeden

6 ay sonra yurtdışına göndermiştir. Bu arada üniversitelerden tasfiye edilen 147 öğretim görevlisi ve ordudan tasfiye edilen 7 bin subayın sorumluluğu da 14'lere yüklenmiş, MBK böylece bu sorumluluktan kurtulmuştur. Bu dönemde 14'lerin tasfiyesi konusunda H. Kıvılcımlı'nın "devrimci küçük burjuvazisinin makaslanması" yorumunu getirmesi o dönemde sosyalistlerin de askeri darbeleri benimsediğini göstermektedir.

MBK'nın 14'ler karşısındaki tavrı İstanbul ve Ankara'da askerler arasındaki muhalif örgütlenmelere yol açmıştır. Mart 1961'de iki askeri grup birleşerek "Silahlı Kuvvetler Birliği" (SKB) örgütünü kurmuşlardır. 14'lerin tasfiyesi, MBK-CHP ittifakına karşı orduda yeni bir askeri örgütlülüğün doğumuna yol açmıştır. Bu yeni askeri örgütlülüğe (SKB), önceleri MBK safında yer alan "Havacılar Grubu" da katılmıştır. SKB, mevcut yasal iktidardan daha güçlü olduğunu 6 Haziran 1961'de devlete verdiği "Ültilatom mektubu" ile daha da somutlaştırmıştır. SKB'nin 6 Haziran'da "Devlet reisince yerine getirilmesi" istenen ültilatomu; MBK, ordu ve kuvvet komutanlıklarında o gün için yapılması gereken değişiklikleri ve bundan böyle orduda yapılacak değişikliklere (tayin, terfi, görevde iade, emekli etme vb.) MBK üyelerinin karışmamasını ve yine bundan sonra MBK içinde iç tasfiyeler (14'ler olayında olduğu gibi) yapılmamasını içermektedir. Ültilatomun verildiği gün Ankara üstünde Hava Kuvvetlerine bağlı jetlerin tehdit unsuru olarak uçurulmasıyla birlikte 6 maddelik Ültilatom kabul edilmiş ve ordu içinde gerekli değişiklikler ya-

pılmıştır. Ordu tabanı darbeden sonra MBK'nin burjuva partilerle fazla içli dışlı olarak onlarla uzlaşmasına ve çok kısa bir sürede seçime gidilmesine çok bozulmuştur. MBK darbeden bir yıl sonra ordu içindeki etkinliğini yitirmiştir. Yeni askeri güç, önceleri MBK safında yer alan Havacılar Grubu'nu da yanına almış olan SKB'dir. Ordunun tabandan gelen örgütlülüğü darbe süreci içinde ordunun üst örgütlülüğünü yeniden belirlemiştir. 6 Haziran Olayı Türkiye'nin <demokratik> cilalı yeni yönetimine geçişinin salt MBK'nin isteğiyle gerçekleşmeyeceğini, ordudaki homojen olmayan SKB'nin de bu geçişi onaylaması gerektiğini ortaya çıkarmıştır. SKB, "görece demokratik" ya da "demokratik bir ihtilal" denen 27 Mayıs'ın gözden kaçan en önemli olgusudur. SKB, kendisine göre doğru olan siyasi kararları varolan yönetime namlunun ucuyla dayatmıştır. SKB, bir anlamda darbe içinde darbe yapmıştır. Bu dönemlerde SKB'nin cunta şefliğini yapmış olan şahsiyet ise daha sonraları Cumhurbaşkanlığıda yapacak olan Cevdet Sunay'dır. 27 Mayıs'ı hazırlayan askeri örgütün cunta şefliğini üstlenen Cemal Gürsel de sonraları Cumhurbaşkanı olmuştu. Sormak gerekiyor bu bir tesadüf müdür yoksa militarizmin sürekliliği mi?

ABD Dışişleri Bakanlığı'nın 27 Mayıs darbesinden 1 yıl sonra hazırladığı rapor, darbecilerin karakterine varıncaya kadar açıklamalarda bulunmaktadır. Gizliliği sona erdiği için açıklanan raporda başta Orgeneral Cemal Gürsel olmak üzere MBK üyelerinin çoğunluğu "Amerikan yanlısı" olarak nitelendirilmiştir. Çetin Yetkin'in "Askeri Darbeler ve

ABD" adlı kitabında yer verdiği bu rapordan dönemin askeri kadroları ile ilgili kısa bir alıntı yapalım;

"Fahri Özdilek : Amerikan yanlısı ve Batıcı.

Mucip Ataklı : Paristeki NATO karargahlarında görev yaptı.

Osman Köksal: 1952-53'de Kore'de savaştı ve ABD'nin üstün hizmet madalyasıyla ödüllendirildi.

Cemal Madanoğlu : Sağlam bir Amerikan yanlısı.

Sami Küçük: Amerikan yanlısı olduğunu saklamaz.

Suphi Karaman: Avrupa'da bulundu. ABD'nin yürüttüğü Atom silahları kursunu bitirdi.

Ahmet Yıldız : ABD'de Fort Still'deki top okulunu bitirdi. Fort Bragg'daki psikolojik savaş merkezinde eğitim gördü.

Suphi Gürsoytrak: Fort Leavenworth'daki ABD kurmay kolejinden mezun."

İşte Pentagon'un gözüyle 27 Mayıs'ın üst komuta kademesi böyle değerlendirilmiştir. Bu rapor burjuva ordunun geleneksellikten çıktığının, askeri rol kavrayışının değiştiğinin ve tekelci döneme özgü olarak nasıl emperyalizmin bir alt ordusu olduğunun göstergesidir. 27 Mayıs döneminde ABD-ordu ilişkileri üst boyuttur. "Demokratik bir ihtilâl"denen 27 Mayıs'ın bu boyutu da gözden kaçmıştır. MBK bu dönemde Maliye bakanlığına Washington'da Para Fonu temsilciliğinde bulunan Kemal Kurdaş'ı getirmiştir. Yine bu dönemde jandarma subayları ilk kez FBI'da iç

istihbarat kursu görmeleri için ABD'ye gönderilmeye başlanmıştır. 1960'ın Ağustosunda Jüpiter MRBM füzeleri Türkiye'ye yerleştirilmiş ve son olarak Ortadoğu'daki Rus yanlısı radyolara karşı ABD teknolojisi ile Türkiye'de de radyo istasyonları kurulmuştur. Tüm bunlardan sonra diyebiliriz ki, 27 Mayıs özünde sol ve emek düşmanıdır. Ve emperyalist güdüm ve destek içerdiği açıktır.

27 Mayıs ve ardısıra kısmen bazı siyasal özgürlükler getiren yeni anayasa, aynı zamanda ordunun daha sonraki müdahalelerine de bir anlamda meşruluk kazandırmıştır. 1961 seçimlerinden sonra olayların ordunun önerdiği istikamette gelişmesi C. Gürsel'in Cumhurbaşkanı, İ. İnönü'nün de Başbakan olması Türkiye'de ordunun yönlendiriciliğinin tüm politik gruplarca kabul edildiğinin göstergesidir. Bu dönemde Cumhurbaşkanı meclisin seçmesine izin verilmemiş, MBK kendi içinden bu göreve C. Gürsel'i atamıştır. Tüm bunlardan sonra ordu tabanındaki cunta eğilimleri halen devam etmiştir. Darbe içinde darbe yapılmış ancak ordu içi hareketlilik halen sürmektedir. Bu hareketlilikler; hükümete karşı hareket tasarlayan bir kısım subayın tayinlerinin yapılması üzerine ortaya çıkan " 22 Şubat Olayı" ile ilk meyvasını vermiştir. Liderliğini Albay Talat Aydemir'in yaptığı grup, Ankara'da ki askeri güçlerin % 90'ına hakim olmasına rağmen birliklere hareket emri verilmemiş ve sonuçta olay bir < ihtilal>den ziyade sınırlı bir direnme olmuştur. Askeri örgütler olgusu veya bu gizli-açık örgütlerin darbe girişimlerinin başarılı olup olmaması her zaman önemli değildir. Tek

başına bunların varlığı bile (ve potansiyel olarak her zaman varolacaklarının bilinmesi bile) sivil hükümetlerin orduya giderek daha fazla ödünler vermesini gerektirmiştir. Nitekim 22 Şubat olayından sonra 27 Mayıs'a aykırı yayınların önlenmesi işlevini kazanan "Tedbirler Kanunu" çıkartılmıştır. Bunun yanı sıra bu olaydan sonra yeni kurulan MGK'nin yetkileri genişletilmiştir. Yeraltında askeri bir başkaldırının sürekli varlığı burjuva parlamenterizminin sürekli ödünler vermesine neden olmuştur. TC ordusu kendisini sivil liderlerin hizmetinde gören bir ordu değildir. Ve burjuva parlamenterizmi uzun yıllar önceden beri bunun farkındadır. Nasıl farkında olmasın, 1923'ten beri ordudan yediği siyasi ve ekonomik tokatlar onu <gerçekçi> yapmıştır. Bu <gerçekçilik> bugün öyle bir düzeye gelmiştir ki parlamentonun kendisi sivil militarizmin, sivil paşaların mekanı olmuştur. Artık ordunun parlamentoyu tokatlaması gereksizleşmiştir. En azından eskisi kadar <elzem> değildir. Çünkü parlamentonun kendisi bizzat özel savaşçılığa soyunmuştur. Günümüzde askerler sivil militarizmle (Medya, MHP, Korucular, Polis, Mafya) bütünleşirken siyasiler de askeri militarizmle bütünleşmişlerdir.

22 Şubat olayında, 11 Havacı subayın başını çektiği askeri örgütün T. Aydemir'e tavrı almalara ordu içinde varolan güç ilişkilerinin oldukça hizipleşmiş bir vaziyette olduğunun bir göstergesidir. Tabii bu tavrı alışın nedeni < demokrasiyi > koruma amacından değil böylesi bir girişimin şartlarının olgunlaşmadığını düşünmelerinden kaynaklanmıştır.

Çünkü aynı Havacılar Grubu ve elebaşları Muhsin Batur 12 Mart faşizminde başroldeyler. 12 Mart muhtırasına imza koyan dört generalden biri Muhsin Batur'dur. Henüz şartların olgunlaşmadığını düşünen Havacılar Grubu, 1963'de yine T. Aydemir önderliğindeki "21 Mayıs Teşebbüsü"ne de tavır almıştır. Bu girişimde Ankara Radyosu birara Aydemir'e bağlı kuvvetlerin eline geçmişse de darbe başarısızlıkla sonuçlanmıştır.

22 Şubat ve 21 Mayıs hareketlerini gerçekleştiren Talat Aydemir önderliğindeki ordu içi gruplar tüm partilerin faaliyetlerini durdurarak partisiz bir otoriter rejim inşasına çalışırken, 11 Havacı subayda somutlaşan diğer eğilim CHP dışındaki güçlerin hareket sahasını daraltmayı amaçlamaktadır. Bu iki grubun uzantıları 12 Mart sırasında görülecek ve bu dönemde kısmen uzlaşacaklardır. Ve uzlaşma <<partilerüstü hükümet>> şeklinde somutlaşacaktır. 12 Mart muhtırasından sonra oldukça hizipleşmiş ordu yapısı, kısmen merkezileşmiş olsa da birbiri ile çelişki halinde bulunan iki büyük grup vardır. Bir yandan Genelkurmay başkanı M. Tağmaç'ın bulunduğu ekip diğer yanda KKK Faruk Gürler'in bulunduğu ekip vardır. Dönemin 1. Ordu ve İstanbul sıkıyönetim komutanı ve aynı zamanda Ziverbey işkencehanesinin şefi olan general Faik Türün, içlerinde Talat Turhan'ın da bulunduğu birçok subayı işkenceden geçirirken, onlardan Gürler cuntası aleyhine ifadeler almaya çalışmıştır. 12 Mart hizipleşmesi hernekadar darbe sonrası belirginleşmişse de aslında darbe öncesinde ve darbe hazırlığı sırasında ortaya

çıkmuştır.12 Mart sonrasının askeri hizipleri birbirleri ile varolan çelişkilerini korumakla birlikte belli bir esneklik marjı içinde uzlaşmak zorunda kalmışlardır. Onların bu uzlaşmaya iten en büyük neden Mahir Çayan, İbrahim Kaypakkaya ve Deniz Gezmiş ekseninde gelişen devrimci hareketin, halklar içinde yer edinmesi ve büyük sarsıcılık yaratmasıdır. Nitekim 1974-80 arasındaki devrimci iç savaş dönemi ordunun kendi içinde daha fazla merkezileşmesine neden olmuş ve generaller 12 Eylül'ü gerçekleştirmişlerdir.

27 Mayıs'tan sonra gerçekleştirilen 12 Mart darbesi ile devletin karşı devrimci politik üst yapı örgütlenmelerine MGK ve Anayasa mahkemesinden sonra bir de DGM'ler eklenmiştir. Yine bu dönemle birlikte kurulan partiler üstü hükümete, faşizmlere özgü bir hukuk biçimi olan "Kanun hükmünde kararname" çıkarma yetkisi verilmiştir. Gözaltında tutma süresi 24 saatten 15 güne yine ilk defa bu dönemle birlikte uygulanmaya konmuştur. 12 Mart, Milli Nizam Partisi, TIP ve birçok sol öğrenci örgütünü kapatmıştır. MHP'ye dokunmamıştır.

Kendisi 1960'lı yıllarda "Silahlı Kuvvetler Birliği"nin cunta şefliğini de yapmış olan Cevdet Sunay'ın Cumhurbaşkanı olarak 12 Mart sonrası önemli bir açıklaması vardır. Bu açıklamasında "TSK içinde marksist hareket hiçbir zaman ortam bulmamıştır ve asla bulmayacaktır" demektedir. Gerçekten çok ilginç; bir yanda dönemin sol hareketleri Kemalizme ve Kemalist orduya <sol eğilimli> bir askeri diktatörlük misyonu biçerlerken ve yine orduyu

<ilerici-antiemperyalist> görürlerken diğer yanda ordu ise hem pratiği ile hem de açıklamalarıyla böyle bir durumu olmadığını göstermektedir. Dönemin Devrim dergisi muhtıradan sonra çıkardığı özel sayısında; <<ordu antikemalist gidişe dur dedi ! >> başlığını atmıştır.

C. Sunay'ın sarfettiği cümlede aslında "marksist" yerine "antiamerikan" kelimesi daha anlamlıdır. Ve esasında söylenmek istenen de budur. Bu açıklamadan ve Bomba davasından sonra, yargılanan birçok subay mahkemelerde inatla ve içtenlikle "asla kommünist olmadıklarını" belirtmişlerdir. Kendilerini sürekli "Atatürk'ün tam bağımsızlık ilkesine inanmış gerçek bir Kemalist" olarak savunmuşlardır. Ordu eliti, "tam bağımsızlığı" sol ve antiemperyalist olarak algılamaktadır. Ordu eliti Kemalizme sol içerik verilmesinden rahatsızdır. Ordu kendi içinde Amerikan güdümünü reddeden ya da sınırlamasını isteyen kesimleri daha doğrusu Kemalizmin olmayan o ünlü <tam bağımsızlık > ilkesini fazla ciddiye alanları önce 27 Mayıs, ardısıra 12 Mart'la birlikte tasfiye etmiştir. Tasfiye edilenler "marksistler" değil <tam bağımsızlığı> fazla ciddiye alan ve belki biraz da sol tandanslı algılayan kesimlerdir. Tasfiye edilenler TC'nin emperyalizmin Ortadoğu'daki uç beyliği rolünü yeterince kavrayamayanlardır. Tasfiye edilenler ordunun tekeli dönemindeki askeri rol kavrayışının değişmesi gerektiğini kavrayamayanlardır. Ordu artık silahlı müfrezenin ötesinde devletin sürekliliğini sağlayan faşist bir siyasi güçtür. <Bu böyle bilinmelidir>. <Bunu anlamayanlar, buna uyum sağ-

lamayanlar ve buna direnenler orduyu terkedip gitmelidirler>! İşte C. Sunay ve ardıllarının üstü kapalı olarak asıl söylemek istediği budur.

Ordu içi hiziplerin, örgütlerin, komploların, tasfiyelerin ve cuntaların en yoğun yaşandığı yıllar 1950-70 dönemi olmuştur. Aslında ordu içi hareketlilikler tarihsel bir sürekliliğin ürünüdürler. Kuleli olayından 1850'ler, İttihat ve terakki ve Teşkilat-ı Mahsusaya, 1923'den sonra önderliğini K. Karabekir'in üstlendiği "paşalar muhalefeti"nden 1941-50 yılları arasındaki askeri gizli örgütlere, 1957'deki 9 Subay Olayından 1960'daki EMİNSU olayına, 1961'deki 14'ler olayından Silahlı Kuvvetler Birliğinin kurulmasına, 11 Havacı Subay olayından T. Aydemir'in 22 Şubat ve 21 Mayıs darbe girişimine, 12 Mart hizipleşmesinden Bomba davasına ve son olarak 27 Mayıs, 12 Mart ve 12 Eylül darbelerine dek burjuva ordunun tarihi iç tasfiyeler, gizli örgütlenmeler, ordu içi cuntalar, faşist darbeler ve özerk olabilmenin tarihidir. TC ordusu tüm dönemler boyunca siyasi kararları namlunun ucuyla dayatmış olan bir ordudur. TC ordusu kendisini hiçbir zaman ulusal sivil liderlerinin hizmetinde görmemiştir. Ulusal siyasette ordunun bağımsız siyasi rolü tüm dönemler boyunca tarihsel bir süreklilikle devam etmiştir. Tüm dönemler boyunca yeraltında askeri bir başkaldırının sürekli varlığı sivil hükümetlerin orduya giderek daha fazla ödün vermesini gerektirmiştir. Her tasfiye, her cunta ve her darbe orduyu daha da merkezileştirmiş ve sonuçta ordu devlet aygıtına daha fazla çöreklenmiştir. Bu, militarizmin tarihsel sürekliliğidir.

1984'den sonraki KUKM, burjuva ordunun askeri rol kavrayışını yeniden gözden geçirerek özel savaş mekanizmalarını yükselttiği bir dönemin başlamasına sebep olmuştur. Burjuva ordu artık bir "özel savaş ordusu" olmuştur. Savaşa yükleniş tarzına <sosyolojik>, <psikolojik> ve <kültürel> öğeler eklemek zorunluluğunu hissetmiştir. Burjuva ordu Kürt savaşıyla birlikte temel hâki rengini kaybetmeksizin değişik sivil renkler alarak sınırlarını genişletmek yani daha da rezilleşmek durumunda kalmıştır. Kürtlere yönelik, karşı saldırı operasyonları, ordu içinde varolan güç ilişkilerini, tekrar oldukça hizipleşmiş bir yapıya büründürmüştür. Kürdistan'a yönelik karşı saldırı operasyonları devam ettiği sürece ordunun ve onun siyasi gücünün devlet aygıtı içindeki belirleyiciliğinin esas nedeni de var olmaya devam edecektir. KUKM, ordunun gemalınmaz o <muhteşem> tarihsel kibirini ve o "elit bir zümre şuuruna sahip" ruhsal şekillenmesini yerle bir etmiştir. 1984'le başlayan süreç bir anlamda ordunun tarihsel olarak en son yönetemezlik periyoduna girişinin moment'i olmuştur. Paralı asker ordusu, Tımarlı Sipahi, Yeniçeri ordusu, İttihatçı ordusu, Kemalist ordu ve Özel Savaş Ordusu...

Türk militarizmi ve Türk ordulaşması tarihsel yokuşunun son dönemecine, özel savaşa endeksli ve artık uluslararası suçlu olan bir ordulaşmayla girmiştir. Artık bir başka kapitalist ordulaşma olmayacaktır.

Gün devrimci ordulaşmanın günüdür.

Gün kendisini kesintisiz olarak sosyalizme taşıyacak olan halk ordulaşmasının günüdür.

Gün, kendisini "Dünya Deyrimine" adanmış enternasyonal ordulaşmanın günüdür.

Gün, Ortadoğu toplumlarında varolan ve Emperyalizmle iyice çarpıtılmış olan tarihsel islamcı, hanedancı, kabilesel, askeri otokratik, despotik ve barbar alışkanlıkları, kültleri, kültürleri ve iktidarlara dağıtıp parçalama günüdür.

Gün, Ortadoğu enternasyonalizmi temelinde Arap, Fars, Türk ve Yahudi faşizminden Doğu halkları Sosyalizmine geçişin zaferi için savaşma günüdür!

Gün Anadolu, Kürdistan ve Ortadoğu Devrimi için burjuva ordulardan firar etme ve Halkların gerçek ordusuna katılma günüdür. "Her halkın baş düşmanı ordudur! "

Emekçi şehir ve kırsal gençliğinin kurtuluşu devrimci halk ordusudur.

EKLER

OYAK'ın BAŞLICA BÜYÜK İŞTİRAKLERİ

OTOMOTİV GRUBU

-OYAK-RENALUT %42 HİSSE

-MAİS A.Ş.

-İNTERNATIONAL HARVESTER

(otobüs ve kamyon montajı)

-GOODYEAR %11.5 HİSSE

-MOTORLU ARAÇLAR

-OMSAN

-SELYAK

ÇİMENTO GRUBU

-Çukurova -Ünye-Bolu- Niğde -Mardin

Toplam hisse :41-50

GIDA GRUBU

-GIDA %26

-TUKAŞ KONSERVE %100

-ETİ BİSKÜVİ-PAZARLAMA %26

-PINAR ET %15

-ENTAŞ TAVUKÇULUK %60

PETKOKİMYA GRUBU

-TÜRK-PETROL %8

-PETKİM %20

-HEKAŞ %53

TAKİMSAN %1

ELEKTRONİK-SİLAH

-ESALSAN

İNŞAAT GRUBU

-OYAK İNŞAAT

ORDU PAZARLARI

-OYTUR

-OYTAŞ (%85

BANKA-FİNANS GRUBU

-OYAK SİGORTA

-OYAK MENKUL KIYMETLER

-TÜRK BOSTON BANK

TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİ GÜÇLENDİRME
VAKFI'NIN (TSKGV) ORTAĞI OLDUĞU İŞ-
LETMELER (TSKGV ordunun OYAK'la içiçe geçmiş
olan ikinci temel sermaye grubudur. OYAK'tan ay-
rıda değerlendirilebilir.)

-OTOMASYON

-ASPİLSAN

-SİVAS DOKUMA

-NETAŞ

-TÜRK TELEFON

-TESTAŞ

-TUSAŞ

-TAİ

-HAVELSAN

-PETLAS

ORDU ile TEKELCİ SERMAYE ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BİR BİÇİMİ OLARAK TEKELLERİN GENERALLERE SUNDUĞU ARPALIK ve OLANAKLARI

Adı	Ordu İçindeki Görevleri
Semih Sancar	Genelkurmay Başk.
Memduh Tağmaç	Genelkurmay Bşk.
Mehmet Buyruk	Jandarma G.Komutanı
Eşref Akıncı	K.K.Komutanı
Halil Sözer	Hava Kuv. Komutanı
Zahit Atakan	Deniz Kuv.Komutanı
İ.Hakkı Akansel	Ege Ordu komutanı
Hüsnü Çelenkler	3. Ordu Komutanı
Süreyya Yüksel	Ege Ordu Komutanı
Adnan Ersöz	Mit Müsteşarı
İbrahim Şenocak	Danışma Meclisi üyesi
Bülend Ulusu	Deniz Kuv.Komutanı
Selahaddin Çetiner	İçişleri Bakanı
Recai Baturalp	Gümrük ve Tekel Bakanı
Hasan Sağlam	Milli Eğitim Bakanı
Macit Akman	TRT Genel Müdürlüğü
Servet Bilgi	PTT Genel Müdürlüğü
Turgut Sunalp	MDP Bşk.
Kemalettin Eken	—
Ali Fethi Esener	—
Emin Alpkaya	—
Faik Türün	—
Celal Eyiceoğlu	—

Yönetim Kurulu Üyeliği Yaptıkları Yerler

Akbank ve Türk Ticaret Bankası
Türkiye Sınai Kalkınma Bankası
Vakıflar Bankası
ODC Savunma Sanayii (Doğuş holding)
Borusan PETKİM
İmpexbank
Holding Danışmanı
MKE
Yaşar Holding Danışmanı
İş Bankası
TMO ve ETİBANK
AKSA
Garanti Bankası
Tekel
SEKA
Devlet Yatırım Bankası
Vakıflar Bankası ve Bakoteknik
Garanti Bankası, NETAŞ
Şekerbank ve Turizm Bankası
Turizm bankası
Yapı ve Kredi Bankası
Umumi Mağanlar
Sönmez Deniz Nakliyat